

Joan Pau II constata el buit religiós entre les joves generacions

La visita «ad limina» obre la porta a la regió pastoral catalana

Feia sis anys que els bisbes catalans no anaven a Roma en visita *ad limina* i de l'encontre han destacat que «ha estat del tot positiu», segons paraules de Mons. Joan-Enric Vives. La trobada amb el Sant Pare ha servit per fer un balanç de la situació actual de l'Església i la societat catalana, saber a quin ritme avançava l'aplicació de les resolucions del Concili Tarraconense i per obrir la porta a la regió pastoral catalana, ens que contribueix a reforçar la comunió entre la Tarraconense i l'Arxidiòcesi de Barcelona.

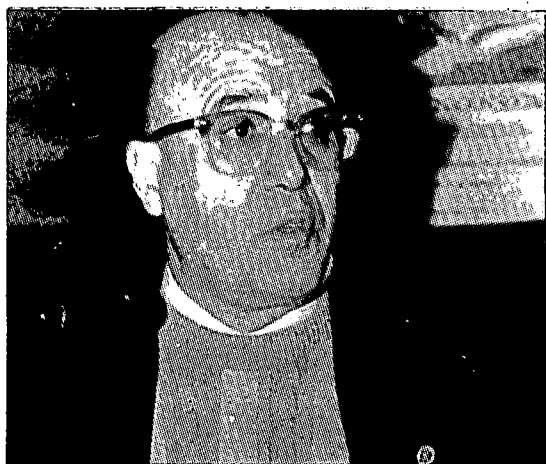
Joan Pau II, en la seva allocució als bisbes catalans, va demanar que fomentin la unitat entre tots els membres de la seva diòcesi, independentment del seu origen cultural o lingüístic. I va posar un accent especial en la catequesi per als joves, ja que segons el Papa «en molts casos els nivells superiors d'ensenyament no inclouen la formació en la vida cristiana, perquè a vegades es constata no tan sols una ignorància religiosa, sinó un cert buit moral i religiós en les joves generacions». El Pontífex va animar els bisbes catalans a «estimular i impulsar els fidels en la coherència entre la seva fe i les circumstàncies concretes de la societat actual».

Pàgina 10

Entrevista al P. Sesma, director del Secretariat Nacional de Pastoral Penitenciària

«Espero que l'Església ajudi a integrar els presos en la vida civil»

El mercedari José Sesma ens descobreix l'univers de la presó de dones de Barcelona, Wad Ras, i ho fa des de l'esperança. A pesar que les vides personals i col·lectives de les nombroses dones que coneix comencen amb històries marcades per la marginació, la desestructuració i el narcotràfic, el P. Sesma agafa el fil de cada una de les preses que coneix i teixeix un tapís que sembla un memorial de la història de la Salvació.

Pàgines 8-9

Els mestres de religió reivindiquen els seus drets

Segons Dolors Farriol, presidenta de l'Associació de Mestres de Religió de Catalunya (AMCR), les causes que han portat aquest col·lectiu a presentar un recurs judicial són: demanar contracte laboral, seguretat social en el règim general i el sou equiparat amb els companys mestres d'altres especialitats que fan el mateix horari.

L'AMCR considera que durant massa anys l'Administració, en concret el Ministeri d'Educació espanyol i el Departament d'Ensenyament de la Generalitat, s'han desentès d'aquesta problemàtica i ha permès que el professorat de religió cobri dotze mensualitats de 86.725 pessetes, sense triennis ni seguretat social; en contraposició als mestres especialitzats de la pública, que cobren catorze mensualitats de 180.000 pessetes més triennis i tenen seguretat social.

El Concili Provincial Tarraconense, en la resolució número 83, recull que «els qui serveixen l'Església amb un treball professional han de gaudir dels suficients mitjans d'existència i de les assegurances socials vigents. (...) En particular insta a la recerca de mitjans per solucionar, allí on sigui necessari, la situació precària dels professors de religió laics».

Pàgina 10

Editorial

Quaresma, una vella paraula per a una vella saviesa

A qui, que no estigui tocat pel pessimisme més negre, no li atreu la idea de millorar les coses del seu entorn? La família, el treball, la ciutat, el país, el món... Sovint ens queixem de la situació de tot plegat i n'assenyalem la culpa i potser els culpables. El mal, diem, és aquest o aquell altre. El que haurien de fer els del govern —o els industrials, o els sindicats, o els periodistes, o els bisbes, o els mestres, o els àrbitres...— és això i no pas allò... Les nostres converses de cada dia són plenes de solucions per a tots els problemes que, segons sembla, només els interessats ignoren. Hi ha, en aquesta crítica, una voluntat positiva de progrés, un cert sentit de solidaritat i, fins i tot, d'esperança. La insatisfacció és una força motriu. Però hi ha també el risc de la inoperància i de la frustració. Només si s'acompanya d'accions concretes i constructives la crítica esdevé renovadora.

Aquests diumenges que vénen, a totes les esglésies catòliques ressonarà repetidament una paraula: *quaresma*. I, juntament amb ella, una altra: *conversió*. I encara una tercera: *camí cap a la Pasqua*. Són una proposta que, d'alguna manera, connecta amb el nostre malestar —perquè les coses no van prou bé— i amb el nostre desig de canvi. Però que va més enllà... És la proposta, alhora utòpica i realista, de la vella saviesa cristiana.

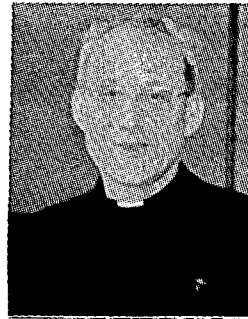
Conversió té a veure amb crítica o, més

exactament, amb autocrítica. És la paraula amb què Jesús va començar la seva predicació. «Jesús anà a Galilea i anunciava la bona nova de Déu. Deia: s'ha complert el temps i el Regne de Déu és a prop. Convertiu-vos i creieu en la bona nova» (Mc. 1, 15). Es tracta de canviar-se un mateix, de buidar-se del mal —que no és una realitat aliena, sinó que passa pel cor de cadascú— i de fer lloc, així, a Déu. «Feliços els qui tenen fam i set de ser justos. Déu els saciarà» (Mat. 5, 6).

Ara bé, la conversió no neix del simple esforç humà. No ens en sortiríem pas... És fruit de la salvació de Jesucrist que ha assumit la nostra condició i l'ha transformada. Ell és l'home nou, que ens incorpora a la seva novetat. El centre de la Quaresma és Jesús, mort i ressuscitat per la salvació del món. D'aquí a Pasqua, en un *crescendo* que farà el cim per Setmana Santa, treballem per acollir-lo més plenament en nosaltres i fer l'experiència del goig de la salvació.

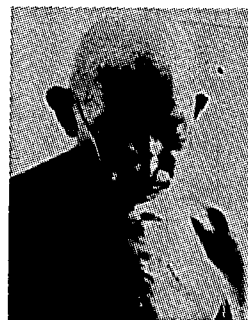
La vella saviesa de la Quaresma ens ensenya, per tal de dur-nos a la renovació pasqual, a no sadollar-nos de coses, sinó de compartir-les amb els pobres (dejuni); a sortir del nostre discurs (lectura i audició de la Bíblia, paraula de Déu); a conversar, en la intimitat, amb el Pare del cel (pregària), i a connectar vitalment amb Jesús (sagraments de la reconciliació i l'Eucaristia).

Sumari

3

Entrevista a
Mons. Luigi
Manganini

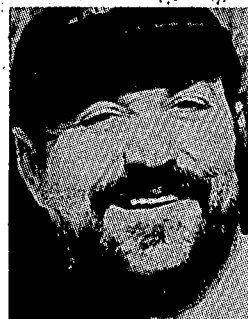
5-7

Gandhi: l'esperit
de la pau

11

Anàlisi de la
precarietat laboral

20

Preocupació i
esperança a
Sierra Leone

31

Art i fe en
l'exposició
«Proæmium»

CATALUNYA CRISTIANA

Direcció: Mn. Manuel Valls i Serra

Coordinació: Núria Oriol i Palarea

Redacció: Glòria Carrizosa, Miquel Àngel Codina, Francesc Gamissans, Marta Puyol, David Vidal

Assessorament lingüístic: Meritxell Cucurella Jorba

Col·laboradors: Núria Albert, Montserrat Albert, Josep M. Aragonès, Jordi Bassas, Pilarín Bayés, Pietat Campmajó, Oriol Camps, J. Carrera Planas, Rosa Collell, Guillem Farré, Enric Graupera, Joan Guiteras, Jordi Jorba, Justo López Melús, Jaume Mora, Josep Nadal, Francesc Nicolau, Francesc Riu, Pere Saumell, Pere Tena, Josep Ventura, P-J Ynaraja

Corresponsals: Miriam Díez, GIRONA; Jaume Montaña, LLEIDA; Antoni Mirabet, SEU D'URGELL; Lluís Badia, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Joaquim Blanc, TORTOSA; Raquel Planas, VIC

Fundadors: Mn. Joan Jarque i Jutglar i Mn. Francesc Malsosa i Riera

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Puiggarí, 5-7 - 08014 BARCELONA - Tel. 490 59 88,
Fax 490 20 35 - Internet: Catcris@idgrup.iberetnet.com

Gerència: Jaume Vinyals i Rovira

Publicitat: Magda Revetllat i Barba

Promoció: Jordi Baig i Juncosa

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado i Minguez

Impressora: Impressions Intercomarcals S.A. Cra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. (93) 878 84 03. Fax (93) 878 82 12 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - D.L.B. 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de la UCIP
International Catholic Union of Press

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS

Catalunya, resta de l'Estat espanyol, Andorra,
Gibraltar i Portugal 11.180 ptes.
Resta d'Europa: 21.684 ptes.
Amèrica i Àfrica: 26.884 ptes.
Àsia i Oceania: 37.804 ptes.

en primer pla

«Cal evitar l'optimisme ingenu i el pessimisme catastròfic»

■ Mons. Luigi Manganini, vicari episcopal d'evangelització de Milà

BARCELONA.— «L'activitat pastoral s'ha de programar i la parròquia, figura i imatge de l'Església, és un lloc geogràfic determinat perquè el cristià assumeixi la seva fe d'una manera responsable», va manifestar Mons. Luigi Manganini, vicari episcopal de la diòcesi de Milà per al sector de l'evangelització.

Mons. Luigi Manganini va venir a Barcelona el 10 de febrer per fer una conferència al Col·legi de Rectors. Milà és una ciutat molt semblant a Barcelona per la gran densitat de població, per la mobilització de grans masses els caps de setmana i a l'estiu, i pel seu creixent agnosticisme.

Mons. Manganini va revelar que la renovació pastorals de les parròquies és una tasca urgent, ja que no es poden sostenir amb paràmetres tradicionals. «Cal programar tota la seva metodologia que ha de ser comuna a totes les parròquies de la ciutat.» Hi ha unes prioritats pastorals: la Paraula, la litúrgia i la caritat. «Per això s'ha d'evitar tant un optimisme ingenu com un pessimisme catastròfic i exacerbat.» El vicari episcopal de Milà va reclamar la necessitat de la coresponsabilitat dels religiosos i les religioses, així com un sacerdot especialitzat per a la pastoral juvenil. Finalment, va advocar per la simplificació de la burocràcia parroquial.

La conferència fou escoltada pels assistents —entre ells els bisbes auxiliars de Barcelona, Mons. Pere Tena i Jaume Traserria— que omplien la sala Sant Jordi de la Facultat de Teologia de Catalunya.

La prestigiosa figura del cardenal Martini

Quan va acabar l'acte, Mons. Luigi Manganini va concedir una entrevista a *Catalunya Cristiana*.

—Quins han de ser els objectius pastorals prioritaris per als joves, en els quals es manifesta un allunyament progressiu de l'Església?

—Cal trobar una mediació, és a dir, l'aspecte antropològic de la fe i de la relació amb Déu. La pastoral, en anys anteriors, no n'ha tingut gaire cura. S'ha d'ajudar el jove a comprendre que la seva relació amb Déu realitza la seva humanitat, no la disminueix. Un jove, d'altra banda, no té el sentit que la vida s'acaba,

no pensa en la mort. El que fa és exorcitzar-la. En tot cas, cal ajudar-lo a comprendre que la vida viscuda segons l'Evangeli té una dimensió antropològicament rica, encara que això comporti un preu alt. Hem d'aprofitar el fet que els joves són fonamentalment generosos tant en el bé com en el mal. Aquesta generositat pot servir per al bé segons la proposta evangèlica. Després de la Confirmació comprovem que els joves ens abandonen. Això significa que no han comprès que la vida cristiana és rica, fins i tot, humanament parlant.

—Quina missió pastoral han de portar a terme els diaques permanents?

—Nosaltres els formem en base a uns criteris molt rigorosos, ja que han de ser signes veritables de Crist-Servent i no sagristans de luxe. La seva tasca és ajudar el ministeri de la presència en tot el sector de la catequesi, de la caritat i de la diaconia, sempre sota la responsabilitat del rector.

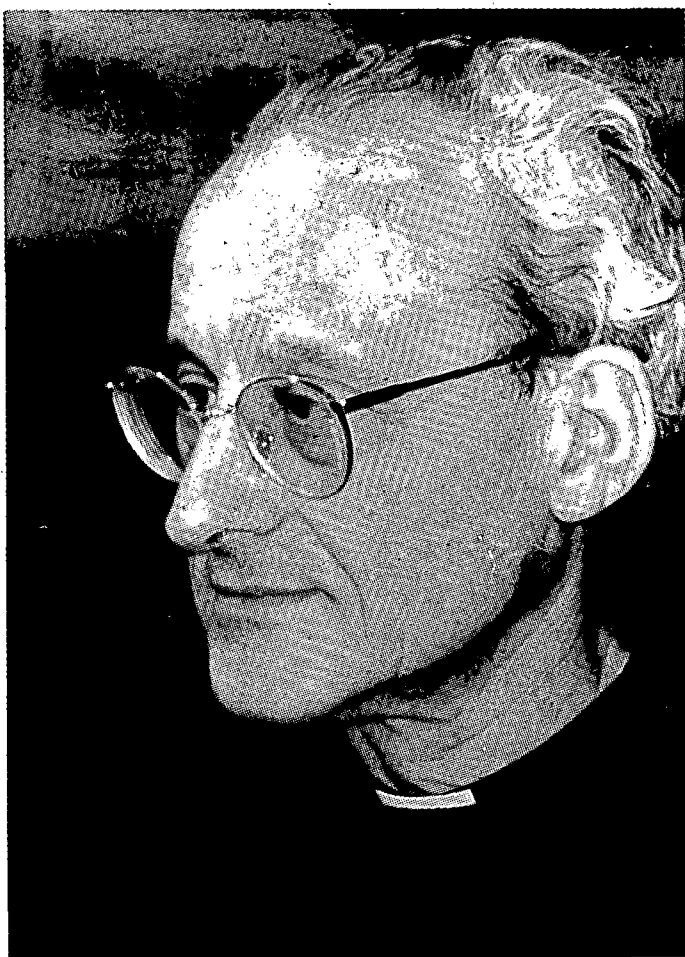
—I els seglars, concretament les dones?

—Pel que fa als laics, tant els que es comprometen en el camp del voluntariat com els que no, s'han de preparar. Fins ara sempre ens recolzàvem en la seva generositat. Penso, per exemple, en les mares catequistes. De cop, a una pobre mare li queia a sobre la funció de catequista, només perquè era intel·ligent, encara que no sapigués res de teologia educativa. Formar aquests laics significa formar-los a ple temps, tant a ells com a elles. Pel que fa a les dones el problema és candent. A la meua diòcesi hi ha un grup de dones molt catòliques, no dic agressives, però sí que ho qüestionen tot.

—A causa de la gran influència dels mitjans de comunicació social per

difondre missatges, ¿creu que l'Església ha de disposar de mitjans propis o ha d'estar present en la premsa i en els canals públics i privats?

—Li poso l'exemple que utilitza el nostre arquebisbe, cardenal Martini. Ell diu que els mitjans de comunicació són com el peix que s'empassa Jonàs. Perquè per anar a Nínive va haver d'entrar per força a la boca del peix. És a dir, hem de tenir present aquests mitjans als quals hem de demanar correcció, ètica, etc., però són mitjans de comunicació i han de subratllar els titulars provocadors en la

Luigi Manganini, vicari episcopal de evangelització de Milán.

notícia i fer servir un gènere literari periòdic. Aleshores Martini argumenta que si ens hem de dirigir a l'home d'avui cal respectar aquests mitjans. Els hem d'aprofitar, respectar i fer-nos respectar. Al mateix temps, però, també hem de tenir els nostres propis mitjans.

A Milà tenim una ràdio diocesana i un setmanari, com vosaltres. La ràdio, amb molta música, com Ràdio Estel. Pel que fa a la televisió estic a l'expectativa de com funcionarà el canal digital que

s'ha iniciat a Itàlia, en el qual també disposem de *Tele-Pace* i *Tele-Nova*.

—Monsenyor, a què es deguda la prestigiosa personalitat del seu arquebisbe, cardenal Martini?

—Un pastor baptista em va dir que quan el cardenal Martini parla, transmet l'autoritat de la Paraula de Déu i no tant la seva autoritat. És un home molt fidel a la Paraula. Es veu que ell la viu. Es nota quan l'explica, quan parla. Ho fa amb una unció tan profunda que es percep la seva submissió a la Paraula. I demana a l'oient que faci el mateix, que hi entri en comunió. Ell, com a bisbe, se sent únicament com el mitjancer entre l'oient i Jesucrist.

A més, governa la diòcesi valorant les realitats, és a dir, explica el principi de subsidiarietat, demana als rectors de la ciutat que treballin i no deixin la iniciativa únicament a Déu, sinó que treballin amb el cor i el cap, que facin programes. Per últim, puc parlar del seu lliurament. És un home entregat a la seva Església, a les persones. No obstant això, és esquívol, tímid i molt respectuós amb les persones. Quan l'aplaudeixen si pogués s'amagaria.

—Quin llibre del cardenal Martini ha tingut més difusió?

—Ell diu que en la seva vida només ha escrit un llibre, la seva tesi doctoral. Els altres llibres els han escrit els altres, que han enregistrat les seves conferències o al·locucions: *La dimensión contemplativa de la vida* està exhausta. Fa poc ha publicat *La*

regla del cristiano ambrosiano i afegeix «ambrosià» perquè ningú pensi que vol donar lliçons fora de la seva diòcesi. El llibre, que parla de les correccions per l'avui, és un llibre molt bonic.

Quan pregunto a Mons. Luigi Manganini si el cardenal Martini arribarà a ser Papa, declina la pregunta amb un somriure. Aixeca les mans, mira cap al cel i diu: «Això només ho sap Déu.»

Francesc Gamissans

Pelegrinatges a **TERRA SANTA**

El País de Jesús, com a
«pelegrins de la Paraula»

Del 16 al 23 de febrer

De l'11 al 18 de maig

Del 3 al 10 d'agost

Del 21 al 28 de setembre

Del 16 al 23 d'octubre

Del 9 al 16 de novembre

**Del 28 de desembre
al 4 de gener**

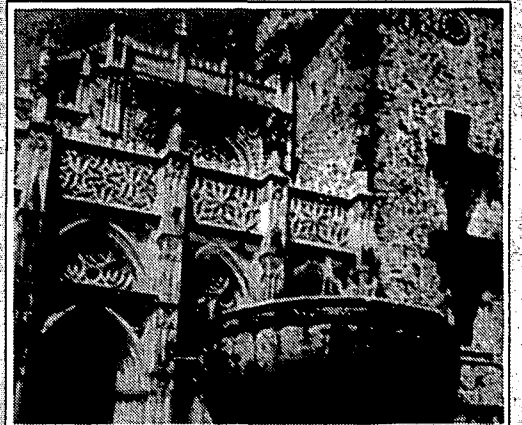
Anar-lo a conèixer és una bona
preparació per al Jubileu
de l'any 2000.

Del 8 al 20 de març **RUTA DE L'ÈXODE**

(Sinaí / Jordània / Jerusalem)

Tot refent el camí cap a la
Terra Promesa.

Del 15 al 24 d'abril **EXTREMADURA**

Arrels històriques i religiositat del
país dels «conquistadors».

AMB L'ASSISTÈNCIA TÈCNICA DE

MERCATRAVEL S.A.

De l'1 al 9 de juny **RUTA MONÀSTICA** **CENTREEUROPEA**

(França / Suïssa)

Alguns dels camins d'Europa,
que continua fent camí.

De l'1 al 9 de juliol **IRLANDA**

L'Illa Maragda

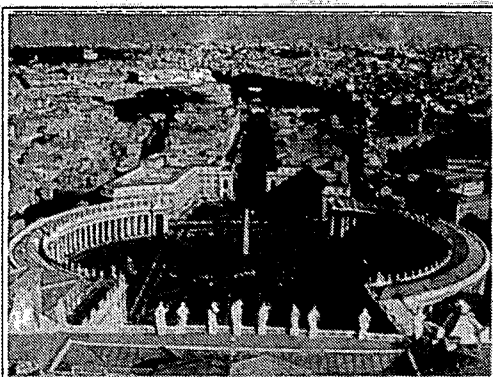
Als extrems de la civilització
durant l'alta Edat Mitjana.

De l'1 al 13 d'agost **CANADÀ: Costa Oest** **i Muntanyes Rocoses**

Alberta i Colúmbia Britànica, amb
les seves belles naturals.

PODEU DEMANAR MÉS INFORMACIÓ

Del 5 al 10 d'octubre **ROMA**

amb Nàpols / Pompeia / Subiaco

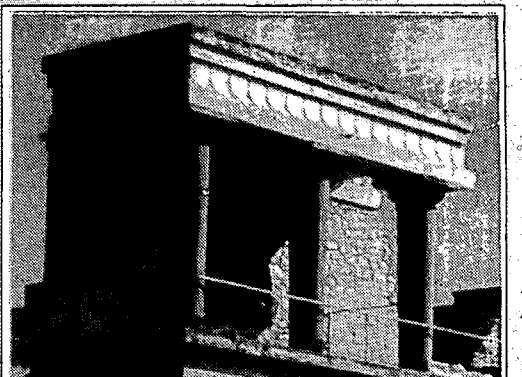
Com qui va a les pròpies fonts:
cristianes i culturals.

Del 26 novembre al 12 de desembre **XILE / ARGENTINA**

i creuer a l'estret de Magallanes

Tot l'encant dels Andes i del
majestuós sud-americà.

Del 27 de desembre al 3 de gener **XIPRE i CRETA**

Història i cultura de les grans illes
de la Mediterrània oriental.

El repte d'un pacífic rebel

■ L'esperit de Gandhi, cinquanta anys després de la seva mort

El 30 de gener de 1948 un nacionalista hindú radical, Nathuram Gopse, dispara tres cops sobre Mohandas Karamchand Gandhi. El gran artífex de la no-violència, que acaba de participar en un dejú en favor de la fi dels gravíssims i sagnants enfrontaments entre hindús i

musulmans, esdevé una nova víctima del fanatisme. Han passat ja cinquanta anys des de la mort del Mahatma (Gran Ànima), com el va batejar Rabindranath Tagore, però el seu mite continua present a l'Índia i arreu del món.

Mahatma Gandhi neix a Porbandar (Índia) el 1869, en una família de comerciants. Estudia Dret a Oxford i es trasllada a l'Àfrica del Sud per treballar com a assessor jurídic d'una empresa. Allí la seva vida experimenta un canvi en prendre consciència de la situació de discriminació que pateixen els seus compatriotes immigrants i inicia un moviment per a la defensa dels seus drets, basat en la lluita pacífica. Vint anys després torna a l'Índia per treballar per la seva independència i per l'alliberament de la persona.

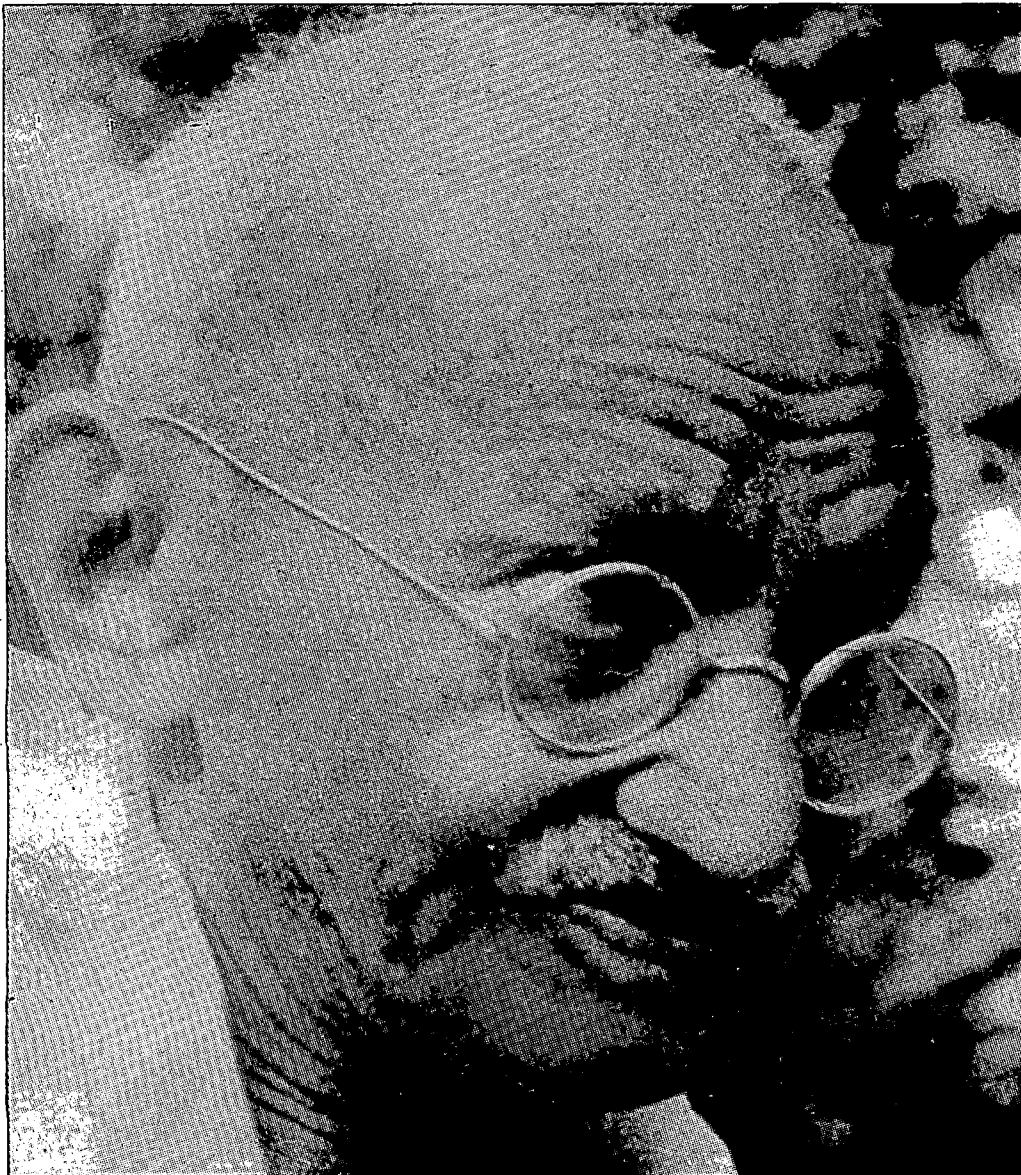
A partir del cor de l'home, Gandhi volia reformar l'Índia. Un país on es respira una filosofia universal: la recerca d'un mateix. Francesc Jiménez, conegut com a Bhakti Das (Servidor del Diví), és músic. A través de les melodies hindús que interpreta recrea una atmosfera de pau, que es converteix en un tribut personal a la figura del Mahatma. Jiménez ha visitat l'Índia en nombroses ocasions i sap com és el país de Gandhi: «Arribar a l'Índia és trobar-se amb un caos, però tot funciona. Hi ha quelcom especial que es respira.»

Aconseguir la independència dels britànics era una cosa important per a Gandhi, tot i que no tenia sentit si no s'aconseguia, a més, acabar amb les misèries de l'Índia: el sistema de castes, l'explotació de la dona, la falta d'entesa entre musulmans i hindús i el desenvolupament de l'economia índia.

AUTOPROVEÏMENT

Mahatma Gandhi s'imaginava una Índia amb petites comunitats autosuficients, on es treballés per cobrir les necessitats bàsiques evitant els productes superflus.

L'Índia és un país ric en recursos miners: carbó, gas natural, ferro, petroli, coure, or, pedres precioses, etc. És la quarta potència agrícola del món i entre els principals productes que cultiva destaca l'arròs, el blat i les llegums. També són importants les espècies, el tabac i el te. Pel que fa a l'explotació forestal ocupa un lloc rellevant sobretot en fustes com el tec, el sàndal o el

Tagore fou el primer que va anomenar «Mahatma» a Gandhi.

bambú. Davant d'aquesta realitat, Gandhi no podia concebre com en un país de tants recursos hi havia tanta misèria i fam. Estava convençut que una part de la culpa era dels britànics, ja que amb la importació de productes i de tècniques occidentals s'eliminava la tradició artesanal i industrial de l'Índia. Per això planifica un sistema de producció basat en la subsistència, en els mitjans manuals i en el rebuig a les màquines i al progrés tècnic.

Un altre dels aspectes que preocupaven profundament Mahatma eren les castes. Per a ell, totes les persones són «fills de Déu», fins i tot, els «intoca-

bles», el grup social més desfavorit pel qual Gandhi tant va lluitar. Segons explica Jiménez, «legalment el sistema de castes està abolit; socialment, no. Encara és viu en molts sectors, sobretot a l'Índia agrícola, a l'Índia dels pobles».

«Com puc pensar que la religió del meu veí és inferior a la meua i desitjar que renunciï a la seva per abraçar la meua? Com a amic lleial, només puc desitjar i resar perquè visqui i creixi en perfecció en la seva pròpia religió.» Aquesta era una reflexió que Gandhi volia veure feta realitat. La seva lluita per la independència el va dur a la lluita per la tolerància entre

«Per a molts, Gandhi és un traïdor. El seu crim: somiar una Índia unida, en pau i pròspera»

hindús i musulmans. La rancúnia, l'enfrontament i l'odi entre aquestes dues comunitats els va viure d'una manera molt dolorosa, sobretot la partició del país en dos estats: l'Índia (hindú) i el Pakistan (musulmà). Per a la majoria, Gandhi és el pare de la pàtria índia, però també és veritat que per a molts és un traïdor. El seu crim: somiar una Índia unida en pau i pròspera. L'odi va portar els fanàtics a castigar aquesta utopia: un nacionalista hindú radical, Nathuram Gopse, es va encarregar d'executar la sentència de mort i va assassinar el Mahatma.

EL CAMÍ DE LA PAU

«Un home capaç de congregar el respecte més exquisit envers altres persones amb una radicalitat extrema.» Així defineix Gandhi Alfons Banda, president de la Fundació per la Pau.

Cinquanta anys després de la seva desaparició continua sent un referent vàlid per parlar de pau, de respecte i de lluita. Per a Antoni Soler, membre de la Fundació per la Pau, «hem d'admirar i procurar imitar la seva capacitat

de reaccionar davant de la presència d'un conflicte, davant de les coses que semblen inamovibles. Ell no es va conformar i va aconseguir canviar les coses». De la mateixa opinió és Francesc Jiménez: «Es té la idea que l'espiritualitat és una cosa molt tranquil·la, però Gandhi portava una vida molt complicada. Es va enfrontar a moltes coses i mitjançant la seva senzillesa va assolir canvis.»

Gandhi demostra que la lluita és compatible amb el respecte i amb la dignitat. Durant tota la seva vida no es va cansar de repetir que és impossible contruir la justícia amb abusos ni la reconciliació a través de l'odi.

Ahimsa (no-violència) i satyagraha (veritat) són dues cares de la mateixa moneda, segons Gandhi. La no-violèn-

(Segueix)

Gandhi ha inspirat moviments dins i fora de l'Índia.

cia s'ha de traduir en dues conseqüències: les actituds i les accions. Per a Antoni Soler, la força del no violent resideix en la coherència del pensar i l'actuar i afegeix que «la no-violència no s'improvisa. Cal aprendre-la i preparar-la. El que la practicaol'aprèn, progressa, s'humanitza i es dignifica».

«La no-violència és una cosa molt seriosa —assegura Jiménez—, no neix tan sols del fet de ser pacífic sinó de l'interior. Sents que Déu, l'Absolut, la Divinitat o com ho vulguis anomenar està en tu i en els altres. Sents que està en totes les coses i ho respectes tot.»

L'ARMA MÉS PODEROSA

La lluita no violenta requereix una gran fortalesa interior, que és la que fa possible mantenir-se serè i ferm sense manifestar por als crims o als cops. Gandhi deia que «aquesta força és més poderosa que la de qualsevol arma del món». És aquesta força la que empeny a resoldre els conflictes de manera racional i justa, sense violència. El no violent busca la veritat, la justícia i intenta que l'amor sigui la seva norma a l'hora d'actuar i desterra qualsevol acció que provoqui violència com l'odi, l'engany, el desig de fer mal, la mentida o l'abús.

Per ser un no violent cal un canvi d'actitud: «Hem de pensar que fem el

que fem estem donant alguna cosa als altres i per tant hem de donar el millor que hi ha en nosaltres cada dia. El ser senzill, no violent, tolerant... està vigent i latent en tots nosaltres», explica Francesc Jiménez.

«Cinquanta anys després de la seva desaparició continua sent un referent vàlid per parlar de pau, respecte i lluita»

Gandhi no és el descobridor de la no-violència. Segons Antoni Soler, «l'originalitat del Mahatma és que ha estat el primer a fer servir la no-violència com a forma de política a gran escala». Mitjançant la seva lluita, Gandhi posa al descobert que per lluitar no cal destruir ni fer mal. Per a Soler, «la bona notícia per a tots aquells que es rebel·len davant de la injustícia és que és possible la lluita en condicions molt dures, però respectant sempre els drets humans. Ell ens diu que no es pot separar el respecte de la rebel·lió».

SEGUINT LES PETJADES DEL MESTRE

«No hi ha camí a la pau, la pau és el camí» és una de les frases més famoses del Mahatma Gandhi. Un camí que exigeix lluitar amb mitjans pacífics contra la injustícia: diàleg i negociació, denúncia pública, no cooperació (vaga, dimissió, objecció de consciència, etc.), obstrucció (assentaments, encadena-

Saviesa d'una «Gran Ànima»

—«La no-violència és la llei de la nostra espècie, així com la violència ho és dels animals. L'ànima de l'animal està adormida i no coneix una altra llei que la de la força física. La dignitat de l'home implica obediència a una llei més alta, la força de l'esperit»

—«Cal rebutjar completament la covardia i la més petita feblesa. No és possible esperar que un covard esdevingui un no violent; però sí que es pot esperar d'un violent»

—«El primer pas en la no-violència és que cultivem en la nostra vida de cada dia, entre nosaltres, la veritat, la humilitat, la tolerància, l'amabilitat amorosa»

—«El fi està contingut en els mitjans com l'arbre en la llavor»

—«La vertadera civilització és aquella manera de viure que mostra a la persona on és el seu deure»

—«La meta de les entitats del món no és la independència aïllada, sinó la interdependència voluntària»

—«Si volem arribar a ser no violents, hem de desitjar no tenir a la terra res més que el que tenen els més petits del món»

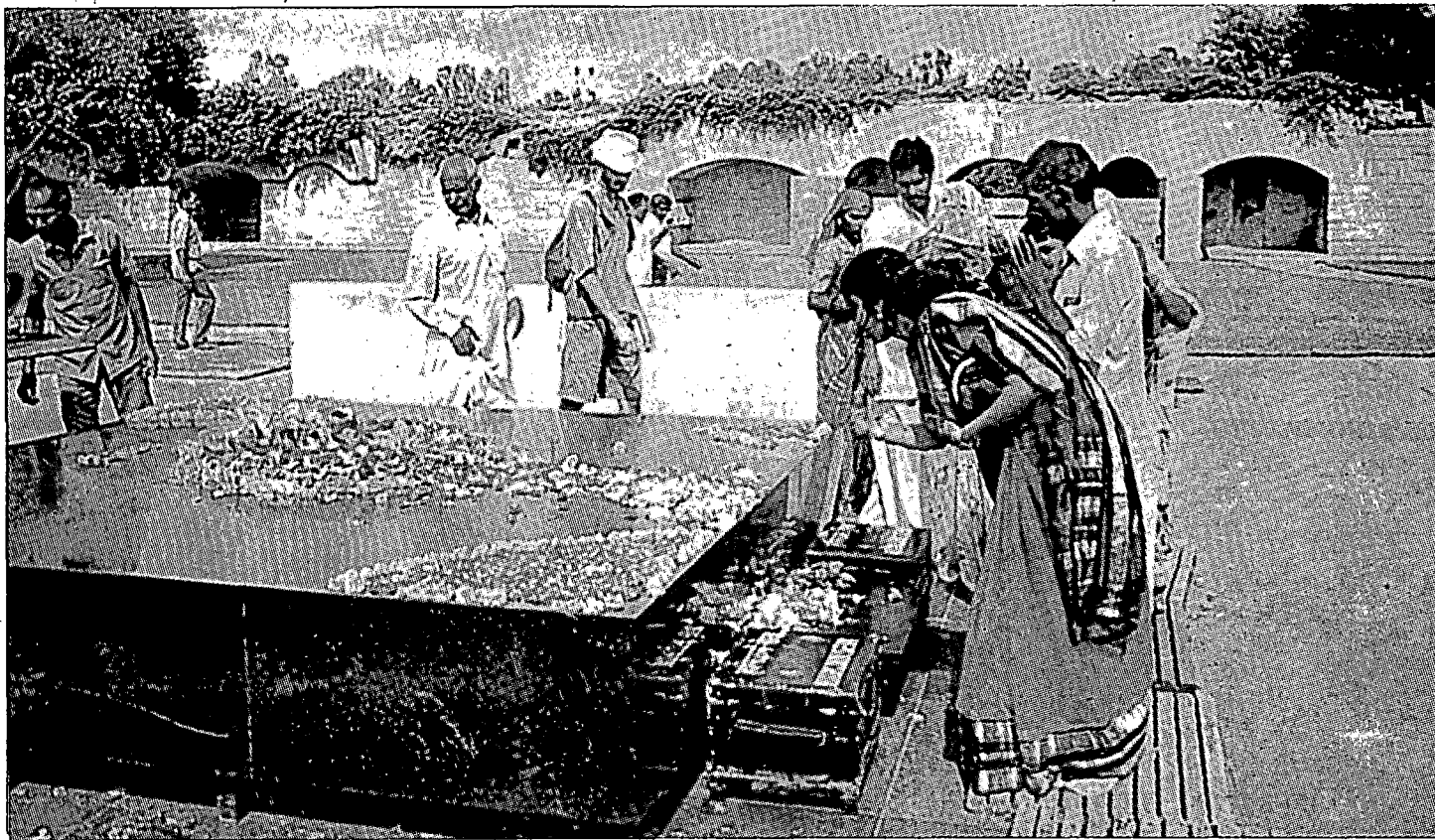
—«El que lliga el seu destí a les exigències de l'*ahimsa*, llei de l'amor, ajuda a vèncer les forces de destrucció i fa progressar les forces de la vida i de l'amor»

—«No es pot ser no violent i romandre passiu davant de les injustícies socials»

—«Deixeu que el gandhisme sigui destruït si permet l'error. Si el gandhisme és un nom més per afegir al sectarisme, mereix ser destruït. Si jo sabés, després de la meua mort, que totes les coses per les quals vaig lluitar degeneren en sectarisme, em sentiria profundament dolgut»

—«No deixem que ningú digui que és un deixeble de Gandhi. Ja n'hi ha prou que jo sigui el meu propi deixeble. Jo sé que sóc un mal deixeble de mi mateix, ja que no puc viure d'acord amb les conviccions que mantinc»

MATRIMONI de mitjana edat busca persona o persones per a les feines de casa. Pot ser un matrimoni (amb o sense fills) o dues germanes solteres, casades o separades, viudes (amb o sense fills). S'ofereix habitatge (110 m²) a la mateixa finca on vivim nosaltres, al centre de Barcelona (plaça Catalunya). Retribució a convenir. Edat mínima 38/40 anys. Es valoraran informes. No busquem una «minyona» ni una «serventa», sinó un/uns col·laboradors que seran tractats —com esperem ser-ho nosaltres— a la llum de l'evangeli. Contestarem totes les cartes. Confidencialitat garantida. Apartat de correus 5.579 - 08080 Barcelona

Raj Ghat, memorial de Gandhi a Nova Delhi.

ments, etc.). Si mirem al nostre voltant sembla que aquesta ideologia no té gaire èxit, tot i que hi ha moltes persones que no es resignen al fet que la mort de Gandhi i d'altres molts que van sacrificar la seva vida per resoldre els conflictes de manera pacífica hagi estat en va.

Francesc Jiménez és una d'aquestes persones que creuen que és possible seguir aquest camí: «Quan aprens a observar-te interiorment, aprens a observar tot el que t'envolta. La vida dels grans personatges, com Gandhi, ha nascut de l'autoreflexió. El fruit d'aquesta introspecció és el que l'ha portat a fer el que ha fet.»

Gandhi no tan sols va ser una figura històrica, sinó que la seva filosofia ha transcendit més enllà de la seva època i més enllà de l'Índia. Aquest any es commemora el 50è aniversari de la seva mort i es viurà de manera especial el seu record. La Fundació per la Pau, Bhakti Das i Janaki, Amics de l'Arca, Artesans per la Pau i Justícia i Pau van organitzar el gener un acte en memòria del Mahatma on es van escoltar frases com aquesta: «Gandhi és una figura que està massa oblidada, fins i tot pels mateixos pacifistes. No la podem deixar perdre.»

En una ocasió, Albert Einstein va dir de Mahatma Gandhi: «Potser les generacions futures no seran capaces de creure que un home com aquest, de carn i os, s'hagi passejat alguna vegada per aquesta terra.»

És possible que per a molts no hagi estat més que un home amb una túnica, un bastó, unes sandàlies i un rostre bondadós, però a l'Índia hi ha una dita que assegura que «el gurú mai no mor» i una altra de més contundent: «Hi ha

alguna cosa més important que el gurú: les seves lliçons.»

Per a Francesc Jiménez, Gandhi continua viu en el cor de tots els homes i les dones. «Si creiem en Déu, en l'Absolut... veiem que es manifesta d'una o d'altra manera i que hi ha persones que tenen aquesta flama divina. Les seves ensenyances sempre són eternes perquè són divines. Ningú no pot oblidar Gandhi ni la seva no-violència, de la

mateixa manera que ningú no pot oblidar Jesucrist ni el parenostre ni les benaurances», afirma.

Mohandas Karamchand Gandhi continua sent símbol de pacifisme i així ho testimonien milers de persones que s'acosten a Raj Ghat, a Nova Delhi, per retre homenatge a l'home que va lluitar per un món millor.

Rosa Maria Jané Chueca

«No es va cansar de repetir que és impossible construir la justícia amb abusos ni la reconciliació amb l'odi»

Cinc exemples de no-violència

Martin Luther King, Alabama (EUA): el 1955 lidera un moviment de desobediència civil per aconseguir els drets dels negres als Estats Units.

Vinoba Bhave, Índia: el 1957 funda el moviment *Shanti Shena*, l'armada de la pau. Les espectaculars accions d'aquest grup animen activistes a seguir el seu exemple i el 1981 es creen les Brigades Internacionals de Pau (PBI).

César Chávez, Califòrnia (EUA): el 1967 encapçala una protesta dels obrers agrícoles del raïm. Chávez es declara en vaga de fam per evitar que els seus companys recorrin a la violència.

Pepe Beúnza, València: el 1971 es converteix en el primer objector de consciència de l'Estat espanyol. S'ofereix a fer un servei civil substitutori. Fou empresonat en diverses ocasions. Planifica un servei controlat pel Ministeri de Treball.

Lluís M. Xirinacs, Catalunya: el 1975 es planta davant de la presó Model de Barcelona. Durant un any i nou mesos des de les nou del matí fins a les nou de la nit hi roman, demanant la llibertat dels presos polítics.

Fundació per la Pau

Una vida compromesa amb la humanitat

1869: Neix el 2 d'octubre a Porbandar (Índia)

1888: Estudia Dret a Oxford

1891: Exerceix com a advocat a Bombai

1893: Treballa a l'Àfrica del Sud com a assessor jurídic i es converteix en el defensor dels drets de la minoria hindú

1914: Després de vint anys de lluita pacífica torna a l'Índia

1919: Organitza la primera gran campanya de desobediència civil per aconseguir l'autonomia. L'exèrcit britànic dispara contra la multitud i provoca 400 morts. Gandhi ordena la suspensió de la campanya

1920: Nova campanya de la no violència, desobediència civil i no cooperació

1922: És detingut i jutjat per incitar a la rebel·lió i és condemnat a sis anys de presó

1924: Surt de la presó per problemes de salut. Inicia una vaga de fam per la reconciliació entre hindús i musulmans

1930: «Marxa de la sal» en protesta pel seu control

1931: Participa en la conferència de la Taula Rodona a Londres i reclama la independència

1933: Comença la campanya en favor dels «intocables»

1939: Esclata la Segona Guerra Mundial. Escriu a Hitler en nom de la humanitat

1947: El 15 d'agost arriba la independència que divideix l'Índia en dos estats: l'Índia i el Pakistan

1948: El 30 de gener és assassinat a Nova Delhi per un fanàtic, Nathuram Gopse

l'entrevista

«Hi ha dones que han trobat la llibertat dins la presó»

■ Entrevista al pare José Sesma, mercedari

El director del Secretariat Nacional de Pastoral Penitenciària, el mercedari José Sesma, ens descobreix l'univers de la presó de dones de Barcelona: Wad Ras. Fa un recorregut per les vides d'unes dones marcades pel patiment i la il·lusió dels seus infants.

Perplex. Aquest és l'adjectiu! En acabar l'entrevista vaig quedar relaxat i atònit de les fortíssimes vivències humanes que el pare José Sesma havia experimentat com a capellà de barres a la presó de dones Wad Ras. El director del Secretariat Nacional de Pastoral Penitenciària té ben clar que abans de tot és mercedari, portador d'esperança a aquelles dones que es troben darrere dels murs de la presó.

«Com a religiós mercedari-capellà,

treballo a la presó perquè crec en la llibertat», afirma el pare Sesma amb la seva veu reposada i serena. De les seves paraules puc arribar a intuir el dolor i les circumstàncies que assetgen les dones de Wad Ras. Si estirem el fil de les seves vides descobrirem un món on la droga, el despotisme masculí, i el xantatge de les màfies, són fets quotidians que formen part d'aquestes dones, molts cops mares de nens i nenes que, en alguns casos, passaran els seus tres primers

anys de vida entre barrots.

Vuit del vespre. Vaig arribar puntual a la cita per parlar amb un expert en el treball espiritual amb dones empresonades i compromès de per vida a la seva tasca. En el meu cap bullien les dades que el mateix pare José Sesma m'havia donat en la primera trobada que havíem mantingut la setmana anterior.

—La gran majoria de dones que ingressen a Wad Ras provenen de l'àrea metropolitana. Què fa que acabin a la garjola?

—Els narcotraficants són molt bons detectant les persones més necessitades. Descobreixen la gent que té urgències extremes i els ofereixen el cel. I aquella persona no soluciona el problema de la família i acaba empresonada. El tipus de delictes que predominen són els que atempten contra la propietat i els robatoris motivats pel consum de droga.

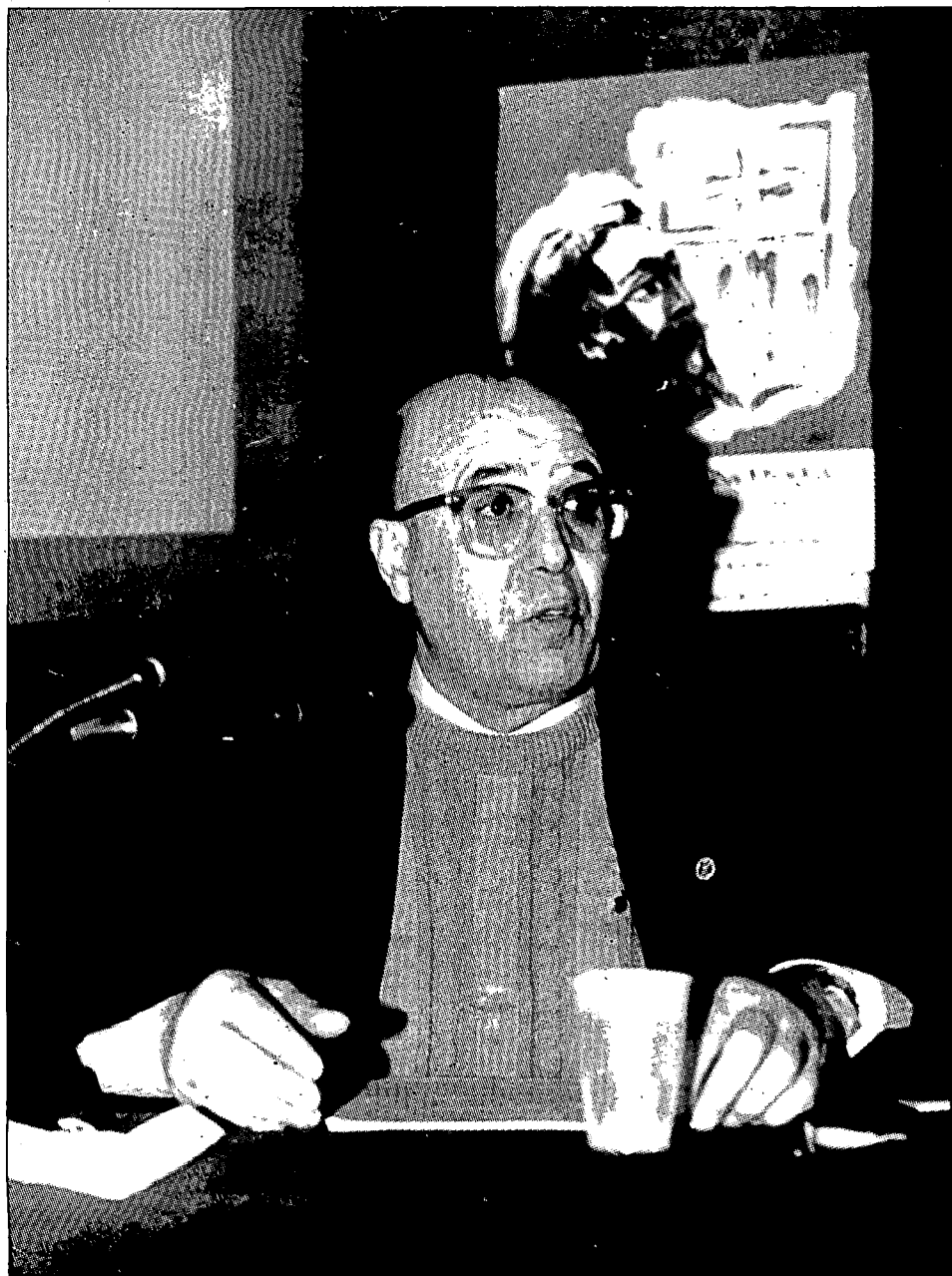
que no li estem donant com a societat al carrer. Això és dolorós.

—De fet, però, no totes les dones que es troben a Wad Ras són de l'àrea metropolitana. Aquí com en altres àmbits, els immigrants sense recursos també poden ser carn de canó.

—Les llatinoamericanes que arriben a Wad Ras són dones carregades de fills, amb moltíssims problemes. Em fa patir veure com han estat sotmeses a gravíssimes coaccions dels narcotraficants que els han facilitat el trasllat. De vegades, fins i tot, amenacen els fills que han deixat al país d'origen.

—Parlem ara de la relació entre aquestes dones i els homes...

—Tenien dependència de l'home perquè, com tota persona, necessiten sentir-se valorades i estimades. Fins i tot podem parlar de la Síndrome d'Estocolm. Una dona que es dedica a la prostitució i que tot el dia se sent *trepitjada*,

El pare Sesma porta esperança a les dones de Wad Ras.

«La llibertat no és simplement no estar a la presó, és poder viure al carrer»

—Vostè mateix ha afirmat que moltes d'aquestes dones se senten millor dins de la presó que a fora. És molt dur sentenciar això, no creu?

—Hi ha dones que han trobat la llibertat a la presó, sé que és fort dir-ho d'aquesta manera. El que m'estranya és que aquestes coses passin desapercebudes al carrer i quedin amagades. El problema arriba quan aquestes persones surten al carrer, aleshores són víctimes de la droga, de les circumstàncies. Conec el cas d'una dona que va delinquir per sobreviure. Va ser detinguda i així va aconseguir salvar la vida, ja que la perseguia la màfia del tràfic de blanques.

Ara estic pensant en una altra dona que vivia al carrer i no tenia res, pura misèria. Estava a punt de tenir un fill dins la presó i em va dir: «Pare, ara sé que el meu nen naixerà en condicions.» Tota aquesta gent troba dins la presó el

agrairà una mostra d'afecte o un «hola, guapa», encara que vingui del seu xulo. Lògicament, la dependència és absoluta.

—És cert que la capacitat de sacrifici de les dones pel benestar de les seves famílies no té límits?

—Aquestes dones ho han donat tot pels seus homes i els seus fills. Estic convençut que més d'una ha carregat amb el delicte per salvar el seu fill o el seu marit. Crec que aquest tipus de dones, si delinqueixen en la seva majoria, és per dependència del marit, del company o del pare de les criatures. També es veuen a la presó aquelles mares que han hagut de recórrer al robatori per alimentar els seus fills. És molt dolorosa la vida d'aquestes dones, perquè porten a sobre la seva història personal i la dels seus infants.

Continuo parlant amb el mercedari. La conversa arriba a un dels punts més

P. José Sesma Mercedari

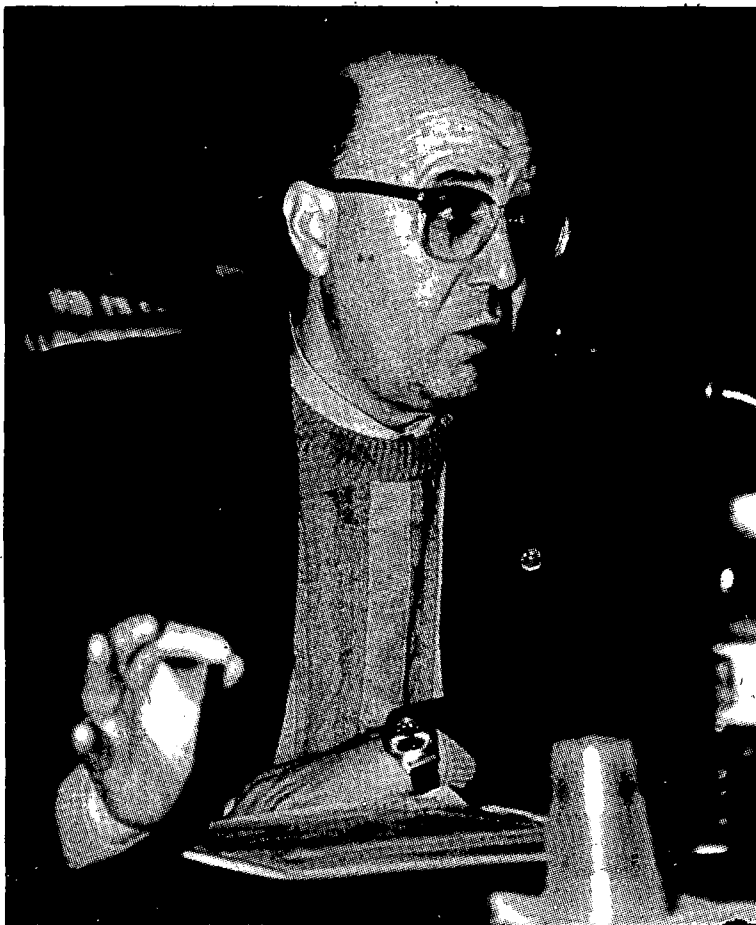
delicats de la qüestió. Ens estem referint a aquelles mares que tenen els seus fills a la presó o que han d'entrar-hi amb ells. En aquest punt, José Sesma destaca la cura que tenen tots els serveis penitenciaris i en especial els recursos sanitaris per oferir les millors atencions als infants que passaran un temps dins la presó amb les seves mares. En el cas que aquestes hagin d'infantar dins del recinte penitenciari seran traslladades a l'Hospital de Mar o al de Terrassa.

—Abans el règim de permanència del nen/a amb la seva mare dins la presó era fins als sis anys. Ara això ha canviat i s'ha reduït a tres. Què li sembla aquesta nova mesura?

—Està molt clar que la presó de la mare mai ha de ser la condemna del seu fill. Està molt clar que el dret del fill ha de prevaldre per sobre del de la mare. Si la mare està privada de llibertat, el dret de llibertat que té el nen no pot estar limitat.

En parlar dels nens i de les nenes, al pare José Sema se li il·luminen els ulls i contagia la seva il·lusió. En continua parlant.

El nen sempre és el centre de totes les atencions. S'observa que ell és el protagonista. A mi em dol veure que encara que estiguin poques hores al centre, estiguin a l'ombra. M'alegra que la legislació espanyola s'hagi modificat i que el nen/a estigui com a màxim fins als tres anys. Això no significa que estiguin tot el dia amb la mare, sinó que surten als jardins d'infància del carrer o també s'estan amb famílies d'acollida en el cas que la mare no tingui parents o aquests no es vulguin fer càrrec de la criatura. M'alegra haver comprovat com algunes famílies d'acollida no solament han estat famílies dels nens/es, sinó tam-

El mercedari treballa a la presó perquè creu en la llibertat.

mainada que conviu en una institució tancada com aquesta?

—Quan el nen/a està a la presó viu a la mateixa habitació de la mare. Veus com juguen. Crida l'atenció com en pocs segons ja t'estan convidant a participar amb ells. Es nota que són persones acostumades a conviure amb més gent, en un cercle més ampli que l'estrictament familiar.

El que m'impacta molt és veure com els voluntaris de la Creu Roja o els de Sant Vicenç de Paül tornen els infants a la presó. Saben que darrere hi ha la seva mare i hi van corrents. Això impacta. És com si es fes un passadís als triomfadors.

—Pot ser negativa la seva perma-

nen, perquè lògicament el règim que té una mare amb un fill no és el règim d'una mare que està sola a la presó. S'ha d'evitar que els drets del nen puguin ser manipulats o que una mare pugui caure en la temptació d'utilitzar el seu fill.

—En canvi, el contacte i la convivència amb l'infant donen a la mare il·lusió i alegria.

—Ja quan es troben en estat, el diàleg amb el seu fill trenca la soledat. És un món de comunicació immens. És clar que les ajuda i molt. Però tampoc hem d'oblidar què passarà quan aquestes dones surtin al carrer sense mitjans de subsistència i amb els seus fills? És el veritable drama que moltes dones es troben. La llibertat no és simplement no estar a la presó, és poder viure al carrer. Això és llibertat.

—Qui es responsable que existeixin aquestes situacions?

—Crec que la societat hauria d'aprofundir molt més sobre el fenomen de la delinqüència i arribar a les arrels. Per la seva banda l'Església com a Església, naturalment, ha d'anar a les causes, perquè no hi ha millor tutela del dret humà de la llibertat, que la d'ajudar les persones a no renunciar a la llibertat.

—Les actituds es demostren amb el comportament. Vostès, els mercedaris, són homes d'Església i d'acció. N'hem d'aprendre?

—Tot el meu esforç és procurar ajudar, animar i facilitar que les persones que estiguin a la presó arribin a poder prendre decisions autònomament. La gran tasca no és dins la presó, és a fora. Per això la nostra pastoral no és única-

Fases de la marginació

Procés de degradació personal, familiar i social que algunes dones internades a Wad Ras han viscut i que han demanat al pare José Sema que fagi constar. (Ex-tret del llibre *775 anys per la llibertat*, Barcelona, 1993)

• Primera fase (infància)

- carència afectiva
- poca autoestima
- poca seguretat personal
- poca qualificació
- carència de valors

• Segona fase

- depressió
- toxicomania (evasió per mitjà de l'alcohol o la droga)
- soledat
- prostitució (que algú les estimi)

• Tercera fase

- delinqüència (tràfic de drogues, explotació de menors...)
- amargura progressiva (suïcidi)
- adhesió a sectes (alliberació i seguretat)
- parella afectiva delinqüent (pas sense retorn a la normalitat social)

• Quarta fase

- mendicitat
- vida en gran soledat
- bogeria

• Cinquena fase

- "presonització" (no volen sortir de la presó)
- mort

«Hi ha una gran tasca pastoral per aconseguir que aquest món d'exclusos sigui un món d'acollits, respectats i integrats»

bé ho han estat per les mares, sobretot per les dones sud-americanes que no tenen a Espanya cap punt de referència.

Però si hi ha alguna cosa que realment preocupi les mares és la pèrdua dels seus nens. El fill el poden perdre de dues maneres: o per adopcions legals, o per la carència afectiva cap a la mare. Per evitar aquests riscos s'estableix un règim de visites.

—Quines actituds desenvolupa la

nència a la presó, encara que només siguin tres anys?

—Si el nen/a estigués més temps a la presó li podria quedar un record negatiu o podria experimentar les conseqüències d'una vida restringida i repressiva de la mare. Han fet molt bé els legisladors reduint a tres anys la permanència del nen dins la presó. Abans era perjudicial (fins als sis anys). Hi hauran hagut casos en què la mare haurà volgut utilitzar el

ment individual. Estem procurant que sigui una pastoral assumida per l'Església diocesana, per les comunitats cristianes, de manera que aquell home o dona avui reclús, demà lliure, pugui integrar-se en aquestes comunitats cristianes. Espero que l'Església sigui el pas que integri aquesta gent a la vida civil. Hi ha una gran tasca pastoral per aconseguir que aquest món d'exclusos sigui un món d'acollits, respectats, valorats, integrats i normalitzats. No n'hi ha prou amb condemnar, això és fàcil.

Dos quarts de deu del vespre. Perplex. Aquest és l'adjectiu!

Jordi Vila

diòcesis

Barcelona

El cardenal Carles proposa que Catalunya sigui una regió pastoral

■ La CEE veu amb bons ulls aquesta iniciativa

BARCELONA.—Quan el cardenal Carles va afirmar somrient el dilluns 16 de febrer que en la seva entrevista amb Joan Pau II, amb motiu de la visita *ad limina* dels prelats catalans, havia proposat que Catalunya es

constituís com una regió pastoral la notícia va ser rebuda amb expectativa en els diversos mitjans eclesials catalans. Ara, quan a través de Mons. Javier Sánchez, portaveu i secretari de la Conferència Episcopal Espanyola (CEE),

s'ha afirmat que la CEE veu amb bons ulls aquesta iniciativa la satisfacció comença a fer-se visible en alguns sectors de l'Església que advocaven per avançar cap a la consolidació pastoral de Catalunya.

Malgrat tot, per als qui confiaven o havien demanat que la Tarraconense i l'Arxidiòcesi de Barcelona esdevinguessin una Conferència Episcopal la proposta s'ha quedat curta. Curta però realista.

Curta per no poder avançar cap a la plena consolidació d'una figura eclesiàstica, la Conferència Episcopal catalana, que donaria plena independència respecte a l'espanyola. Però realista, perquè Roma no està disposada a acceptar una altra fórmula que la regió pastoral, figura que suposa un avenç pel que fa a la configuració actual.

El cardenal Carles va declarar a l'emissora Ràdio Estel que «era un tema que jo portava en cartera, que es pot

plantejar en més d'un dicasteri i que ja he parlat en converses particulars amb gent que pot estar al cas i influir-hi». Les seves paraules van trobar ressò en les del bisbe de Vic, Josep M. Guix, que va donar a entendre davant de les càmeres de TV3 que el tema serà estudiat en diversos àmbits de la Santa Seu, però no directament amb el Papa.

Radiografia de l'Església catalana

Tot i que aquest és el tema més espectacular no ha estat l'únic que han tractat els prelats en la seva visita *ad limina*, ja que han aprofitat l'ocasió per fer una profunda radiografia de la

situació de l'Església i la societat catalana i sobre l'aplicació de les resolucions del Concili Tarraconense. Joan Pau II, sensible al que han exposat els bisbes de Catalunya, els ha encoratjat a què «l'Església continuï sent un recinte d'amor i d'acollida, on tots els fidels se sentin germans entre si, i cap en quedi exclòs, sense distincions d'origens i de cultures».

Per la seva banda, Mons. Lluís Martínez i Sistach ha declarat que en aquesta visita «l'expressió de comunió s'ha posat en relleu d'una manera especial en l'eucaristia que el Sant Pare ha presidit i en el missatge que ha lliurat a les nostres Esglésies. Nosaltres l'hem obsequiat amb la col·lecció «Clàssics del Cristianisme» i amb un exemplar de

la *Bíblia Catalana Interconfessional* i del *Nou Testament trilingüe*. Mons. Sistach resumeix el contingut del missatge que Joan Pau II els ha adreçat com a pastors de l'Església catalana: «Parla de la necessitat d'impulsar la coherència entre la fe i la vida dels cristians.» I continua dient: «Dedica una part extensa del missatge a la família, proclama la veritat sobre el matrimoni i la família cristiana i defensa, i promociona la institució familiar.» L'arquebisbe de Tarragona considera que el Papa també s'ha referit a «la catequesi i a la presència de l'Església en l'educació dels infants i dels joves».

Núria Oriol i Palarea

Els mestres de religió lluiten pels seus drets laborals

BARCELONA.—El 19 de febrer hauria d'haver quedat vist per sentència —als jutjats del carrer Girona de Barcelona— un judici on un centenar de mestres de religió de primària dels centres públics de la Ciutat Comtal reivindiquen les seves postures davant l'Administració, concretament al Ministeri d'Educació i al Departament d'Ensenyament de la Generalitat. Finalment, el judici s'ha ajornat fins al 16 d'abril.

Les causes que han portat els mestres de religió de primària dels centres públics a presentar el recurs, segons Dolors Farriol, presidenta de l'Associació de Mestres de Religió de Catalunya (AMCR), són demanar contracte laboral, seguretat social en el règim general i el sou equiparat amb els companys mestres d'altres especialitats que fan el mateix horari. Els mestres d'altres especialitats cobren catorze mensualitats de 180.000 pessetes a les quals s'han de sumar els triennis. En canvi, els professors de religió cobren dotze mensualitats de 86.725 pessetes i no tenen triennis. Aquesta problemàtica afecta un col·lectiu de més de set-cents mestres a Catalunya.

Dolors Farriol creu que la diferència de sou i el fet de no tenir seguretat social són dos problemes molt greus que no s'han solucionat després de diversos intents de diàleg dels mestres amb les diferents administracions. «La via judicial sembla ser l'única possibilitat d'aconseguir el que reclamem.» Farriol afegeix que «els mestres de religió volem justícia i dignitat».

Marta Puyol

Lleis vigents respecte el col·lectiu de mestres de religió

ACORD INTERNACIONAL ENTRE L'ESTAT ESPANYOL I LA SANTA SEU (3-I-1979)
Art. 3

(...) Els professors de religió formaran part, a tots els efectes, del claustre de professors dels respectius centres.

BOE 9 de setembre del 1993

Conveni sobre la situació econòmica dels professors de religió en els centres públics de primària.

Clàusula 2

L'estat assumeix la financiació de l'ensenyament de la religió catòlica en els centres públics d'EGB i d'educació primària. Les diòcesis prestaran la seva col·laboració per fer efectiva aquesta financiació per l'Estat. Per aconseguir aquest fi, l'Administració pública transferirà mensualment a la Conferència Episcopal les quantitats globals corresponents al cost íntegre.

Clàusula 3

A aquests efectes l'import econòmic per cada hora de religió tindrà el mateix valor que la retribució real per una hora de classe de qualsevol matèria impartida per un professor interí del mateix nivell.

CONCILI PROVINCIAL TARRACONENSE

Punt número 83

Els qui serveixen l'Església amb un treball professional, han de gaudir dels suficients mitjans d'existència i de les assegurances socials vigents.

Els treballadors contractats se'ls ha de retribuir amb uns salaris veritablement justos, com també es recorda llur dret a associar-se sindicalment.

En particular insta a la recerca de mitjans per solucionar, allí on sigui necessari, la situació PRECÀRIA DELS PROFESSORS DE RELIGIÓ LAICS.

La precarietat laboral, camí d'encontre amb el Déu Salvador

■ X Jornades d'Estudi de la Pastoral Obrera de Catalunya i les Illes

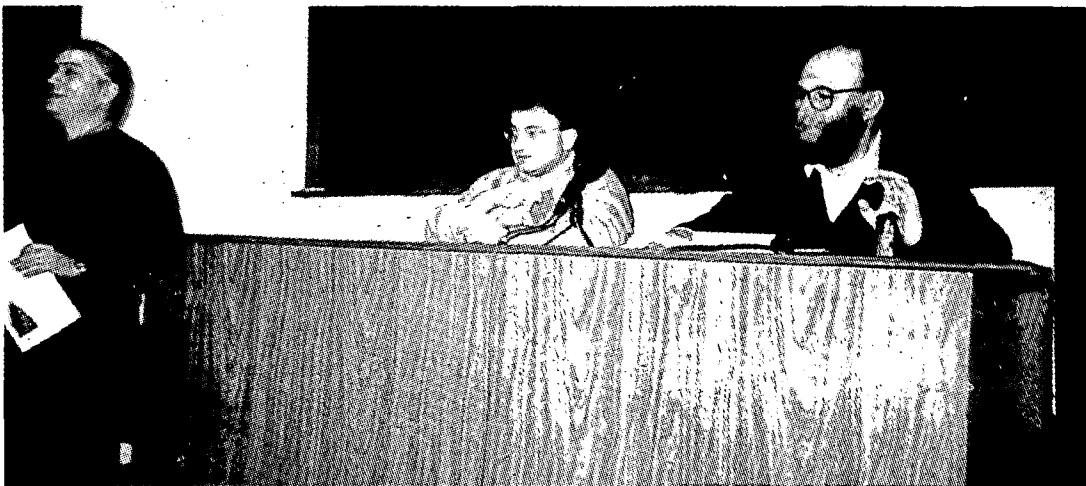
SANT CUGAT DEL VALLÈS.— Setanta representants dels moviments especialitzats obrers van participar en les X Jornades d'Estudi organitzades per la Pastoral Obrera de Catalunya i les Illes els dies 7 i 8 de febrer a Sant Cugat del Vallès. El teòleg basc Carlos García de Andoin va ser el ponent central de les Jornades, que van tenir com a leit motiv la precarietat laboral.

Carlos García de Andoin, llicenciat en teologia i psicologia, laic al servei de la diòcesi de Bilbao, va referir-se a la precarietat com una situació que ha passat de ser ocasional o parcial a ser un fet sociocultural de gran magnitud, que precaritzava els projectes de vida d'un 20% de persones a l'Estat espanyol, especialment els joves i les dones. Per a García de Andoin, «casar-se, tenir vivenda, formar-se esdevenen objectius molt difícils per una part dels nostres conciutadans».

Al mateix temps, el teòleg basc pensa que aquesta precarietat arriba a la pròpia experiència de Déu: «El nostre temps ha passat de la seguretat de l'existència de Déu a l'eclipsi cultural de Déu. En aquest sentit, creu que la precarietat afecta l'Església: «Un alt percentatge dels que es consideren religiosos, fins i tot catòlics, viuen al marge dels dogmes, les normes i la participació en la comunitat cristiana.»

En la precarietat, afirma el teòleg, «Déu és negat una i altra vegada, crucificat, ignorat, maltractat».

La precarietat, però, és també, segons García Andoin, un lloc d'accés privilegiat a Déu perquè «la consciència de debilitat, d'impotència, de limitació és condició per a l'esperança de la salvació». El ponent va recordar que la vida de les persones socialment desprotegides és sacrament de Crist i va afegir que Déu esdevé consol, llar, seguretat per als oprimits. És per això que va fer una crida als cristians del món obrer a ser testimonis de l'Evangeli, enmig d'un compromís per transformar la realitat. Per a Andoin, aquest testimoni ha d'arribar a l'ètica, de manera que l'obrer cristià ha de viure austerament, amb allò necessari. Aquesta ètica demana als cristians del món obrer aportar valors i referents ne-

Carlos García de Andoin, a l'esquerra, va parlar de la precarietat.

cessaris per a un canvi de model de societat: repartir treball, reduir jornades, anivellar salaris, formació per al temps lliure...

Així doncs, cal refer, segons Andoin, l'experiència de Déu en un temps de

precarietat, i buscar i trobar les paraules de fe que es puguin expressar en la vida quotidiana, una fe comunicable als que la busquen.

C.C.

Breus

Poblet celebra els 900 anys del Císter

VIMBODÍ.— La Federació catalana d'Associacions i Clubs Unesco i el Centre Unesco de Catalunya han impulsat un acte públic a Poblet per commemorar el 900 aniversari de la fundació del Cîteaux, el primer monestir del Císter a Europa. L'acte es farà el dia 28 de febrer i hi participaran el pare prior de Poblet, Francesc M. Tulla, el pare abat de Poblet i abat general de l'orde, Maur Esteve, i el conseller de Cultura de la Generalitat, Joan M. Pujals. Una conferència sobre la història del Císter a Catalunya, un dinar i visites opcionals al monestir i a Milmanda, antiga granja de Poblet, seran els ingredients d'aquesta jornada festiva.

C.C.

L'Esperit Sant en la litúrgia, tema de la trobada d'animadors

GIRONA.— La VI Trobada d'Animadors de la Litúrgia es va fer el 21 de febrer passat al Seminari Diocesà amb el lema *La presència i l'obra de l'Esperit Sant en la litúrgia*. La finalitat d'aquest encontre, promogut pel Secretariat de Pastoral Litúrgica del Bisbat de Girona, va ser millorar la proclamació de la Paraula de Déu i el cant en les celebracions per poder crear un clima i una ambientació adequades a la pregària. Hi van participar lectors, directors de cant, organistes i altres persones que fan un servei a la celebració litúrgica.

M.D.B.

DE FRANC si vostè vol

Sentir-hi millor sense que els altres ho notin

Li passa sovint que voldria entendre millor el que diu la gent mentre parla o la televisió? Accepti la nostra oferta GRATUÏTA. Podrà sentir-hi millor sense necessitat de fer servir un audífon tradicional i sense la por que la gent ho noti.

• **SENSE DUR RES A LES ORELLES**, cap auricular... cap cordó... cap cable... res a amagar amb les ulleres acústiques especials.

• **TOT A L'ORELLA** completament fet a la seva mida, minúscul i invisible.

• **HI SENTIRÀ MÉS CLARAMENT**, amb totes dues orelles. Entendrà dues vegades millor, enlloc de la meitat sentit-hi només amb una orella.

Una oferta especial limitada! Un regal!

Ofereim una utilíssima publicació només als lectors debils d'oïda. Si vostè té un problema auditiu ompli, retalli i envii aquesta butlleta ràpidament. AMPLIFON li enviarà DE FRANC el regal que té reservat per a vostè.

ENVIEU LA BUTLLETA AVUI MATEIX!
OFERTA VÀLIDA FINS EL 12 DE MARÇ

amplifon

LA SOLUCIÓ A LA SORDESA

AMPLIFON. C/ Trafalgar, 6 - 3a planta - 08010 Barcelona

Prego que m'envii DE FRANC el regal per als debils d'oïda, sense cap compromís per part meua.

NOM.....
COGNOMS.....
ADREÇA.....
POBLACIÓ..... C.P..... PROV.....
TEL..... DATA DE NAIXEMENT.....

Tortosa

La catedral necessita reparacions urgents

■ Dinou empresaris han aportat 32 milions de pessetes

TORTOSA.— El 7 de febrer passat es va signar un conveni per fer efectiva l'aportació de 32 milions de pessetes, destinades a la restauració de la catedral, davant del president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, l'alcalde de Tortosa, Marià Curto, i el bisbe de la diòcesi, Xavier Salinas. Jordi Pujol va qualificar el gest «d'exemplar i dotat de valor pedagògic» per al país. Aquesta aportació s'abonarà en dos terminis durant el 1998 i el 1999.

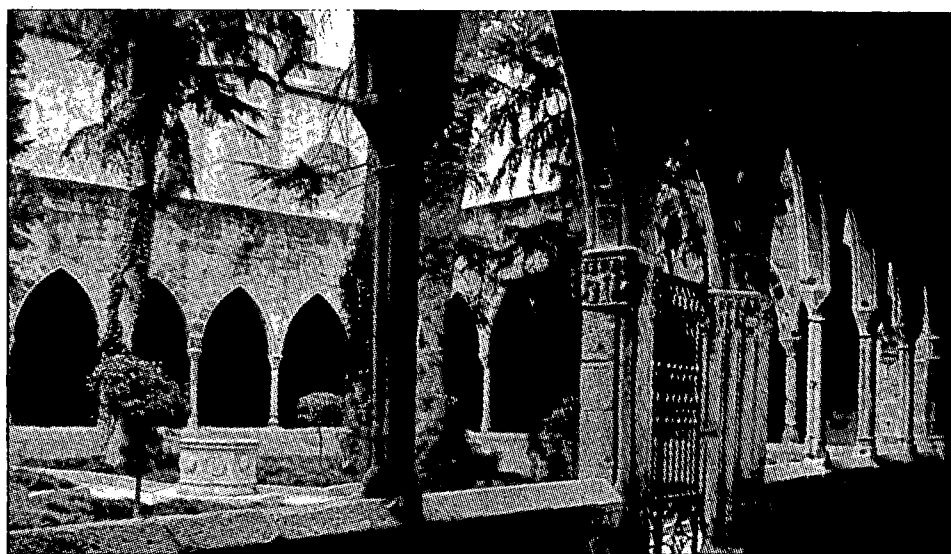
El director de Relacions Externes de l'Oficini de Patrocinii i Mecenatge, Antoni López, va iniciar els contactes per fer efectiu aquest donatiu el mes de novembre de l'any passat i en un temps «rècord» i amb «un estil espectacularment positiu» aquestes empreses van demostrar tenir una alta sensibilitat pel que fa a restaurar la riquesa monumental de Tortosa.

Aquests 32 milions d'han de sumar als 10 milions que ha aportat la Generalitat, que juntament amb els 50 del Ministeri d'Educació i Cultura, els 60 de la

diòcesi i els 60 de l'Ajuntament tortosí conformen el volum total de l'aportació econòmica.

Si bé la quantitat rebuda no arriba als 325 milions de pessetes, que és la xifra mínima per poder restaurar la catedral, els impulsors d'aquesta iniciativa estan convençuts que es faran altres donatius. A més a més, l'actuació compta amb l'atractiu que les quantitats aportades poden ser desgravades.

Segons l'arquitecte Alfons Llorca, del Departament de Serveis Territorials

El claustre de la catedral de Tortosa.

de la Delegació de Tortosa, a més d'impermeabilitzar les cobertes de la nau central i les dues laterals de la seu convindria restaurar el claustre, obra que suposa incrementar la despesa en 50

milions més, i també la façana gòtica i la Porta de l'Olivera, l'estat de les quals es considera perillós per als vianants.

J. Blanc i Bahima

Urgell

Roma aprova el procés de canonització de sis preveres màrtirs

TREMP.— La Congregació dels Sants ha signat la validesa del procés de canonització dels sis preveres de la diòcesi assassinats a la façana principal del cementiri de Salàs de Pallars el 13 d'agost del 1936.

«Només falta que un dia no llunyà —informa Santi Vila, jutge provisor— l'Església declari solemnement el seu martiri i els seus noms siguin inscrits entre els beats.» El grup de preveres està compost per: Pasqual Araguàs i Guàrdia, Silvestre Arnau i Pasquet, Josep Boher i Foix, Francesc Castells i Brenuy, Pere Martret i Moles i Josep Joan Perot i Juanmartí. La seva causa serà adjuntada a la de Josep Tàpies i constituïran el grup pioner de preveres màrtirs (1936-39) declarats beats.

Els passos de la seva glorificació es van iniciar a la diòcesi el 1988 amb la visita de Mons. Joan Martí i Alanís a Roma. El 30 de març de 1992 el Consell del Presbiteri va aprovar l'inici del procés i el 8 de juny de 1993 a l'oratori de la Casa del Bisbat s'obria oficialment la fase diocesana. Al cap d'un mes la Santa Seu donava el *nihil obstat* per endegar el procés. Els anys 1994 i 1995 el bisbe d'Urgell tornava a tenir contactes amb la Congregació dels Sants. El 14 de setembre de 1996 se celebrava la cloenda de la causa, n'era nomenat postulant davant la Santa Seu el P. Romualdo Rodrigo i el 28 de setembre del mateix any, la diòcesi lliurava la causa a la Congregació dels Sants. Pocs dies després, el 4 d'octubre, la Congregació decretava l'obertura de la causa i el desembre de 1997 Roma concedia la validesa al procés.

Santi Vila manifesta que «tots els testimonis (84) guarden un record immillorable dels nostres màrtirs, que van patir persecució per odi a la fe i a la seva condició sacerdotal». I afegeix: «Els preveres immolats van imitar Jesús, el Bon Pastor, en el seu treball apostòlic i també en la seva mort violenta.»

Antoni Mirabet

La capella de Puigcerdà neix sota el patronatge de Mn. Monsó

PUIGCERDÀ.— La substitució de l'orgue de Santa Maria, cremat fa seixanta anys, ha impulsat el restabliment de la Capella de Música de Santa Maria. El grup està dirigit per Salvador de Montellà i l'integren sis sopranos, cinc cotralts, tres tenors i tres baixos. L'objectiu principal és solemnitzar la litúrgia parroquial, però no és la seva única activitat.

El patronatge de la capella s'ha atorgat a Mn. Antoni Monsó, que va ser organista de Puigcerdà des del 1925 fins al 1939, any en què va ser afusellat a la Collada de Tosses. La seva fotografia va ser col·locada el desembre de 1996 a la galeria de personalitats il·lustres de la diòcesi d'Urgell.

A.M.

Mn. Font, atrapat divuit hores dins del cotxe

BOI.— Eugeni Font i Jordana, rector de les parròquies de la Vall de Boí, el 2 de febrer passava sortir de la carretera amb el seu quatre per quatre i s'estimbà al riu Bugia. Eren les quatre de la tarda i circulava per la N-260. El vehicle no va ser detectat fins l'endemà a les deu del matí i el conductor va ser rescatat i internat a l'Hospital del Pallars de Trep.

A conseqüència de l'accident el prevere pateix fractura de tres costelles i un pinçament a la columna vertebral, però el seu estat no és preocupant i evoluciona favorablement.

No s'han pogut precisar les causes de l'accident, però el conductor assenyala que el vehicle es desviava i, en intentar controlar-lo, es va precipitar pel costat contrari de

la carretera. Els treballadors que s'encarreguen del manteniment de l'Eix Pirienc van ser els primers a adonar-se de l'accident i atendre el prevere. Eugeni Font ha explicat a *Catalunya Cristiana* que «ha estat la nit més llarga de la meua vida». El quatre per quatre estava tombat de costat, la porta dreta estava bloquejada i no podia trencar els vidres. «Sovint invocava la Mare de Déu de Caldes perquè m'enviés ajuda i pogués ser alliberat. Així ho va fer», va confessar agraït.

Eugeni Font, nascut a Montcortès l'any 1931, resideix a Boí, i retornava a la parròquia en el moment de l'accident, després d'haver celebrat una trobada mensual amb els companys de l'arxiprestat de la Poble de Segur.

A.M.

El Col·legi del Collell tanca les portes

■ La mesura és provocada pels nous plans d'estudi

SANT FERRIOL.— El Col·legi Diocesà Santa Maria del Collell de Sant Ferriol (Garrotxa) no obrirà més les portes després que el Bisbat de Girona hagi decidit que el centre no és viable. Les causes del tancament són la pèrdua progressiva d'alumnes, la implantació dels nous sistemes educatius i la situació geogràfica del centre, allunyat dels nuclis urbans.

Després de cent anys de funcionament, el Col·legi del Collell es veu forçat a tancar definitivament. El Bisbat de Girona és el titular d'aquest internat que darrerament havia patit una forta davallada de natalitat. El difícil accés al centre, que es troba gairebé a 15 kilòmetres de Banyoles i la impossibilitat de garantir la concertació en els nivells obligatoris d'ensenyament han accelerat el tancament, que es farà efectiu a finals d'aquest curs acadèmic. Abans d'ar-

ribar a aquesta solució, qualificada pel Bisbat com a «determinació no gens agradable», es van intentar trobar vies de solució. Una d'elles va ser l'intent de conveni entre el Collell i el centre Bambini de Girona, que imparteix educació infantil i primària. El projecte preveia que els alumnes del Bambini poguessin continuar els seus estudis de secundària obligatòria i del nou batxillerat al Collell.

Aquest pla ideat el curs passat finalment no s'ha dut a terme. El

col·legi està dotat de grans zones esportives i durant molts anys va ser un centre prestigiós on moltes famílies benestants gironines i barcelonines duïen els seus fills en règim d'internat. Pel centre hi han passat personalitats com ara el director de cinema Ventura Pons, l'alcalde de Girona, Joaquim Nadal o l'empordanès i ambaixador espanyol a Bulgària, Josep Coderch. L'any passat el centre tenia un total de 154 alumnes entre els quals també hi havia alumnes de les Illes Balears. La decisió de tancar l'escola ja s'ha comunicat al personal docent i als pares dels alumnes. A pesar del tancament, el santuari de Santa Maria continuarà oferint serveis d'hostatgeria i altres activitats no docents.

Miriam Díez Bosch

Trobada de responsables i professors de l'esplai a Lloret de Mar

LLORET DE MAR.— Com serà el concepte de lleure al segle XXI? Quins valors es transmetran als destinataris? La Coordinació Catalana de Colònies, Casals i Clubs d'Esplai organitza unes jornades el 28 de febrer i l'1 de març a Lloret per trobar algunes respostes que a finals de segle es plantegen al món de l'esplai. La presentació la farà el sociòleg de Terrassa Salvador Cardús amb una conferència titulada *L'esplai vist des de fora*. A més, es presentaran experiències i dinàmiques sobre la participació dels adults en el centre d'esplai. La trobada s'adreça a totes les entitats del lleure interessades en les innovacions de les activitats, en el nou concepte de lleure i en la transmissió de la fe. Es tractarà de concretar propostes educatives per al segle XXI. Les jornades es faran a l'Hotel Olímpic-Park de Lloret de Mar.

M.D.B.

ARQUEBISBAT DE BARCELONA Delegació diocesana de Catequesi de Barcelona

III SETMANA DE FORMACIÓ CATEQUÈTICA

9, 10, 11 i 12 de març de 1998
al Seminari Conciliar de Barcelona

PROGRAMA

Tallers i seminaris

(cada dia, de dilluns a dijous, de 18.30 a 19.45)

TALLERS

- **Passem-nos-ho bé creant formes figuratives**
Sra. Maria Rosa Arnalot
—Cartells, il·lustracions de temes, records, murals... a la Catequesi
—Manipulació de l'aspecte visual creant la il·lusió de l'espai tridimensional
—Dimensions diferents, superposició per crear sensacions d'espai a fons
—Els colors freds donen sensació de llunyania; els càlids, d'apropament
- **Les celebracions litúrgiques en la Catequesi**
Mn. Jordi d'Arquer
—Per què ho celebrem?
—Què celebrem?
—Quan ho celebrem?
—Com ho celebrem?
- **Presentació de nous materials per a la catequesi amb discapacitats**
Equip de Catequesi Especial del Secretariat Interdiocesà de Catequesi (SIC)
—Aproximació a:
—qui és el destinatari
—com és el catequista
—quins materials s'ofereixen
—proposta metodològica
- **Catequesi d'adults**
Sr. Enric Muñarch
—Catequistes davant un nou mil·lenni
—Accent evangelitzador de la catequesi

SEMINARIS

- Comunicació-comunitat... és possible?
—Catequistes... al servei de quins adults?
—Catequistes... amb quina pedagogia?
- **L'Espèrit Sant**
Mn. Francesc Prieto
—Déu ens parla a través de l'Església en l'Espèrit
—L'Espèrit, penyor de resurrecció
—Renovació i fruits en l'Espèrit
—Els dons i carismes suscitats per l'Espèrit tendeixen a la unitat
- **El nou Directori general per a la Catequesi**
Sra. Maria Rosa Olivé
—Estructura i grans línies del Directori
—Criteris per a la presentació del missatge evangèlic
—Evangelitzar educant i educar evangelitzant
—La comunitat, responsable de la catequesi
- **L'Evangeli segons sant Lluc (l'evangeli del cicle C)**
Mn. Josep M. Jubany
—Un evangeli per al nostre temps
—Estructura de l'evangeli
—Lectura catequètica del text de Lluc
—L'evangeli dels pobres i de la misericòrdia de Déu

CONFERÈNCIES

(de 20.00 a 21.00 hores)

Dia 9

- **Presentació del nou Directori general per a la Catequesi**
Mons. José Manuel Estépa Llaurens
Arquebisbe-president de la Subcomissió episcopal de Catequesi

Dia 10

- **La Catequesi i l'evangelització en el nou Directori**
Dr. Joan Guiteras i Vilanova
Delegat diocesà de Catequesi de Barcelona

Dia 11

- **Reptes catequètics en el nou Directori**
Dr. Manuel del Campo Guilarte
Director del Secretariat de Catequesi de la CEE

Dia 12

- **Reptes pedagògics en el nou Directori**
Gmà. Josep Lluís Miró, FSC
Delegat diocesà de Catequesi d'Eivissa

HORARI

Tallers i Seminaris: de 18.30 a 19.45 hores, als que seguiran les conferències, de 20.00 a 21.00 hores.

Lloc: Seminari Conciliar de Barcelona
Diputació, 231 (entre Balmes i Enric Granados)
08007 Barcelona

INFORMACIÓ I INSCRIPCIONS

Delegació diocesana de Catequesi
c/ Diputació, 231 - 08007 Barcelona
Tel. (93) 454 18 98 - Fax (93) 323 25 37

Horari de secretaria:

Matí: de dilluns a divendres, de 10.30 a 13.00h.
Tarda: de dilluns a dijous, de 18.00 a 20.00h.

PREU DE LA INSCRIPCIÓ

Conjunt taller o seminari i conferències..... 3.000 ptes.
Només taller o seminari..... 2.000 ptes.
Només conferències..... 1.500 ptes.
Una conferència..... 600 ptes.

Crònica de Vida Creixent

BARCELONÀ

XXVII Trobada de Coordinadors de Catalunya, les Illes i Andorra

Va tenir lloc els dies 4 i 5 de febrer, a la Casa d'Exercicis de Sarrià. En el curs de les sessions d'estudi es va plantejar la necessitat de rejuveniment de *Vida Creixent*, per mantenir al dia les seves activitats i, sobretot, de cara a la seva continuïtat. És precis que elements nous vinguin a rellevar els que ja fa anys que mantenen el ritme de les activitats.

Per això en aquesta Trobada ens plantejarem una sèrie de preguntes sobre on som, a on anem, com ens veuen els altres i què és el que es pretén a la llarga.

S'estudià la imatge que donem ara i la que hem de donar en el futur, ja que, segons diu Karl Rahner, «*no hem de suportar el futur, l'hem de crear...*»

I en l'aposta de futur que cal impulsar entre els nostres adherits hi ha la captació de nous membres entre els

recents i els pròxims jubilats. Així es va cloure la XXVII Trobada de coordinadors diocesans.

TARRAGONA

La Candelera

El dia 2 de febrer, festa de la Presentació del Senyor, el Moviment de Vida Creixent de Tarragona celebrà la diada patronal. Prop del migdia, a l'església de Sant Francesc concelebraren la Santa Missa el consiliari diocesà, Mn. Josep Pasqual, el rector de Sant Fructuós, Mn. Jordi Rosell i el rector de Sant Pau, Mn. Bofarull. El temple estava ocupat, en gran part, per la gent gran.

Poc després de la missa, un grup de setanta-cinc persones es reuniren en un àpat presidit pel nostre senyor arquebisbe, Mons. Martínez Sistach.

A la tarda continuà la festa en el saló d'actes de la Casa Pastoral Bisbe, Borràs. El coordinador diocesà, en Josep Riera, féu la presentació del conferenciant, Lluís Joanpere, escriptor i poeta, que, als seus 85 anys conserva fresca la ment i el do de la paraula. El coordina-

dor va llegir un escrit que, en nom de Vida Creixent Diocesana, s'ha adreçat al coordinador general de Vida Creixent de Catalunya, Joan Viñas i Bona, amb motiu d'haver estat nomenat membre de l'Orde Pontifici de Sant Silvestre, en agraïment pels seus treballs apostòlics i socials.

La xerrada de Lluís Joanpere, extensa en conceptes, versà al voltant de

La il·lusió de viure és el pas que l'home fa d'una perfecció petita a una de més gran.

Spinoza

«*No és una dissort ser vell* ». És més aviat una primavera renovada en la que podem continuar donant testimoniatge de fe i d'amor. Com a final, recità unes poesies seves de fons espiritual. Fou molt aplaudit pel centenar de persones que acudiren a la Casa Pastoral Bisbe Borràs. Tancà la diada de germanor de Vida Creixent un refrigeri de coca i xocolata. **J. Serret**

La festa patronal

Com en anys anteriors, el dia 2 de febrer, festa de la Presentació de Senyor, en aplegarem a la parroquial basílica de Sant Josep Oriol per celebrar la nostra festa patronal. Fou un goig veure ple el temple, amb el flameig de les candeles, mentre la processó de concelebrants presidits pel bisbe auxiliar Mons. Jaume Traserria es dirigia a l'altar per celebrar l'Eucaristia.

EL CONSILIARI DIU...

Feblesa

La força s'imposa no sols en les conteses ans també en l'ordre econòmic i en el xantatge del terrorisme...

La força no sol posar-se al servei dels febles sinó de la superforça i de tota mena d'autoritarismes...

La força, certament forma part de la llei de la naturalesa que elimina els febles que no saben adaptar-se a l'entorn... La força és la manifestació de la impossibilitat de raonar... Una força no raonable ni raonada no és ni pot ser humana...

La feblesa pot conviure amb la força acceptant-la. Gandhi va mostrar la força de la no-violència assolida pels febles... i va triomfar...

A la força masegadora es pot oposar la força dels febles tolerants i indulgents que interpel·la i que, si els cors no estan totalment endurits, pot assolir frenar la violència irracional...

La violència engendra violència... Malauradament sovint els forts provoquen la violència dels oprimits com a única defensa dels seus drets i de la seva dignitat...

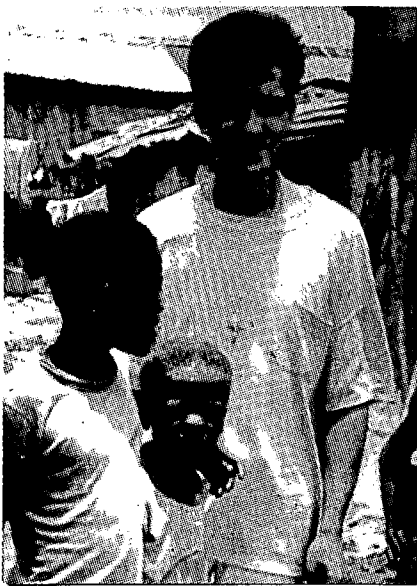
La feblesa interpel·la els homes i dones de bona voluntat per afavorir el diàleg, en recerca de solucions i de noves condicions de vida i activa la imaginació per donar arguments i raons que facin realitat un nou ordre social...

Lluís Antoni

AJUDA'NS I AJUDA'LS

Subscriu un missioner a «Catalunya Cristiana»

***Més de 300 missioners
reben «Catalunya
Cristiana» a tot el món.
La resta, esperen
un padrí.***

☐ P. JOSEP GRAU.
Convento PP. Franciscanos
Lavalle, 325
4600 Jujuy
ARGENTINA..... 26.884 ptes.

☐ RAMON CLAPES FARGAS
Escolapios -Apartado 3-
Guanabacoa 11/00
CIUDAD HABANA
CUBA..... 26.884ptes.

(Marqueu amb una "x" el missioner que desitgeu apadrinar)

Nom i cognoms

Endereço

Població Província C.P.

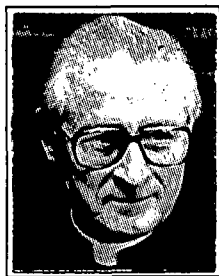
Banc / Caixa

Entitat
 Oficina
 DC
 C/c o Libreta

CATALUNYA+ CRISTIANA

c/ Puiggarí, 5-7 - 08014 Barcelona - Tel. 490 59 88 - Fax 490 20 35

Magisteri

Carta Dominical

Ricard M. Carles

Cardenal, arquebisbe de Barcelona

«Doneu-nos alguna cosa de Déu»

La llum tènue de la gran avinguda era tot un símbol de les mancances en què es mouen els habitants de l'illa de Cuba, conseqüència, si més no en part, de l'embargament que pateixen. Tot just arribats a l'Havana, en havent sopat, vam sortir a fer un tomb.

Se'ns van apropar tres ciclistes. N'hi havia un de ja gran, de pell negra, amb gorra de visera. Arribats on érem nosaltres, em va mirar i, adonant-se del collet de capellà, es va treure la gorra, s'inclinà lleugerament i em va dir amb el suau accent cubà: «Els meus respectes.» Em sorprengué aquella cortesia en què vaig notar una fe no apagada, passats 40 anys de revolució.

Una religiosa espanyola em va dir després que un cubà, ni que surti d'una pobra barraca, ho fa net, endreçat i amb dignitat. I així és com ho va fer aquell home gran. Va ser com la primera pinzellada que donà llum a la persona cubana.

Les necessitats aclaparadores són una altra característica d'aquella realitat. Una capsa d'aspirines fou el regal més gran que podia fer a una dona que tenia un fort mal de cap, i que no disposava d'un remei tan elemental com aquest.

Es pot dir el mateix dels aliments. Mengen poques proteïnes; la carn escasseja. Deien que el dia 12 o 13 de cada mes s'acaben a les cases els aliments de racionament. Després es viu de miracle «resolvendo» (resolent), paraula que ha esdevingut la forma usual d'expressar de quina manera s'ha d'aguditzar la imaginació per poder «resoldre» els problemes.

D'altra banda, feia pensar que aquella gent, humanament molt educada, no demanés diners. A Camagüey vam anar una estona pel carrer: «Doneu-nos alguna cosa de Déu»; així era d'impressionant la petició de més d'un. Volien imatges religioses. Una petició que manifestava un anhel d'allò que no tenien materialment, però sí al més pregon de l'ànima: enyorança d'allò transcendent. Allà mateix, el primer que se'm va adreçar, un home jove, demanava: «Un santcris, per petit que sigui, per als meus

fills.» Em va dordre no haver-hi pensat, ja que hauria estat un ajut per a molts creients. Només duia els meus rosaris, uns d'aquells que regala el Papa. Els hi vaig donar, i ho agrai enormement.

La gran gentada que va assistir als actes tenia el mèrit de fer-ho tot i la manca de transports. Aquell dia de Camagüey, havia arribat un grup de 150 joves, encapçalat per una religiosa, després d'un viatge de set hores i mitja per carreteres dolentes, de nit, plovent i amb tres camions destapats.

La fermesa d'una fe mantinguda es manifesta, per exemple, en la sortida de la universitat d'un brillant matemàtic, el qual vaig conèixer, posat en l'alternativa d'haver d'abandonar la fe o la universitat. No va dubtar gens. Un altre creient es mantenia en la vida religiosa «malgrat el que em pugui passar a mi o als meus fills».

Per cert, pot ser que siguin els fills qui porti la fe als seus pares. Hi ha una reacció gran entre el jovent de recerca de la religió. Un taxista que es definia «sense religió, pel fet que m'he educat en la revolució», em deia que la seva filla segona, en canvi, era practicant i tocava l'harmòni a la parròquia.

Continuo tenint gravada la imatge del rostre, ple de dignitat, d'aquell home gran, del matemàtic somrient, de la religiosa jove que ja fa set anys que és allà, d'aquell pare expectant que demanava santcris petits per als seus fills.

Paraula i vida

Lluís Martínez Sistach

Arquebisbe de Tarragona i Prímat

¿Què és el pecat?

Pau VI digué que «el pecat és avui una paraula silenciada». S'ha escrit també que «l'home modern no se sent ell mateix pecador, ni sent el pecat com una ofensa divina».

En la nostra societat circulen una sèrie de teories sobre el pecat. S'assegura que el pecat és quelcom superat, una expressió de cultures premodernes i poc avançades. Es fan recaure sobre la societat totes les culpes de les quals l'individu és declarat innocent. A base d'engrandir els innegables condicionaments i influxos ambientals que actuen sobre l'home, es limita tant la seva responsabilitat que no se li reconeix

la capacitat d'executar veritables actes humans i, per tant, la possibilitat de pecar.

S'ha de llegir la Bíblia per adonar-se de com en cada una de les seves pàgines es parla de l'existència del pecat: allí s'explica la seva naturalesa i malícia i allí es descriu també la revelació sobre Déu, el seu amor constant i la seva misericòrdia indefectible.

Joan Pau II diu que «el pecat és un misteri difícil de comprendre, però és una realitat innegable». Com més coneixem Déu, més sabem què és el pecat. L'home, pel pecat, rebutja l'amor de Déu o mira de construir el seu jo i el món al marge de Déu, com si no existís. El pecat actual potser no és viure contra Déu sinó d'esquena a Ell.

El nou *Catecisme de l'Església catòlica* ensenya que el pecat «és una ofensa contra la raó, la veritat i la consciència recta: és una mancament a l'amor veritable envers Déu i envers el proïsme». Sant Tomàs d'Aquino afirma que el pecat és «amor d'un mateix fins al menyspreu de Déu». El pecat aliena l'home de la veritat, l'enfonsa en l'error i el deshumanitza, ja que l'home només és plenament home quan viu en Déu i per a Ell.

Tot pecat té unes dimensions socials que desemboquen dramàticament en la divisió entre els germans, fa que, esquincat internament, l'home provoqui gairebé inevitablement una ruptura en les seves relacions amb els homes i amb el món creat.

Per al cristià el pecat té també una dimensió i una repercussió eclesials, ja que, refredant la comunió amb Déu i amb Jesucrist, perjudica la comunió amb l'Església. La unitat del gènere humà plenament realitzada en el Crist queda malmesa i la santedat de l'Església en queda afectada.

Però, tenim consciència del pecat? Ens sentim pecadors i necessitats del perdó de Déu pel ministeri de l'Església? Joan evangelista ens recorda que «si diem: no tenim pecat, ens enganyem a nosaltres mateixos, i la veritat no és en nosaltres». Sant Agustí deia que «Déu, que ens ha creat sense nosaltres, no ens salvarà sense nosaltres». Ell ens dona el perdó si nosaltres fem la confessió dels nostres pecats. Un teòleg ha escrit, contemplant el panorama de la societat actual: «El pecat més gran del nostre temps és la pèrdua del sentit del pecat.»

opinió

Zoom

Des de la visita del jesuïta Fernando Méndez Pinto, l'any 1554, l'Església catòlica ha estat present a Cambodja i el Vietnam, amb una petita minoria de fidels que en els avatars guerrers i polítics del segle actual s'ha vist perseguida i delmada. Ara en la tímida pau allà iniciada es reprèn el treball apostòlic i s'han posat en marxa les primeres catequesis d'infants, esperant que la llavor caigui en bona terra i doni fruit.

Filtrant la notícia

Francesc Gamissans

Una opinió original sobre la droga

El president del Tribunal Constitucional italià, màxima autoritat judicial, ha suscitat una animada polèmica en proposar la despenalització de les drogues toves, segons informa la premsa d'aquell país.

Entre les reaccions a la proposta del jutge destaca una molt particular per la seva originalitat. Vittorio Messori, un dels escriptors catòlics que més llibres ha venut en tot el món, proposa una solució que, segons ell, seria eficaç: «Durant tres anys, prohibir als mitjans de comunicació social parlar o escriure sobre la droga.»

Obviament es tracta d'una provocació i Messori, l'home que va publicar el llibre-entrevista amb el papa Joan Pau II, *Travessant el llindar de l'esperança*, explica els resultats que portaria aquesta mesura. «El consum de drogues disminuiria. Com més es parla en públic contra la droga, més augmenta el seu consum i la seva capacitat de fascinació. Això és el que ha esdevingut als

països escandinaus. Dir que la salvació pot venir a través de la denúncia verbal és una il·lusió il·luminista. La demonització històrica de la droga causa seducció, talment com esdevé amb la pederàstia i el racisme.»

Messori explica les raons per les quals el consum de la droga s'ha convertit en una necessitat fisiològica en la nostra cultura: «L'home vol omplir un buit, apaivagar l'angoixa causada pel misteri: l'home no sap d'on ve ni a on va; no sap perquè ha de morir, i aquest no saber crea angúnia. Cal evadir-se per no pensar. I aquí apareix la droga i els diferents "ismes", creats per tapar forats: les ideologies i les substàncies químiques.»

Dit això, el mateix Messori suggereix als cristians que tornin a presentar el Déu de la Bíblia, revelat en Jesucrist, el Salvador, com a únic capaç de omplir aquests forats.

Es podria argumentar que l'angoixa vital ha existit en totes les èpoques. Messori no hi està d'acord. «En l'Europa cristiana, els creuats van tractar d'importar droga d'Orient i el mateix va fer la República de Venècia. Tots van fracassar perquè als europeus de llavors no els interessava la droga. A l'Europa postcristiana, la cocaïna i l'haixix només s'han difós entre una elit irreligiosa: penso en Verlaine, Rimbaud, d'Annunzio, etc. Després van arribar els anys setanta, i la droga, per primera vegada, apareix i es converteix en un fenomen de masses com, per desgràcia, ho és encara avui.»

Messori acaba dient: «No es pot combatre la droga ni tractar de la seva despenalització obrint un debat públic, acompanyat amb la guitarra.»

Tot i que s'hi podrà estar o no d'acord, les opinions de Vittorio Messori fan pensar.

Notes insignificants

Germà Adrià

Cristians selectes

Fa poc vaig poder assistir a missa amb un grup de cristians «selectes» (o, almenys, ells es creuen «cristians selectes»). Molt fervor religiós, uns cants molt ben entonats, reflexió de la Paraula de Déu... Després es van llegir les «intencions oficials», aquelles que vénen en un llibre, probablement escrites en una taula de laboratori d'espiritualitat. I com en totes les llistes d'intencions de cada missa, n'hi va haver una pels pobres. Deia: «Pels pobres i els que passen gana, perquè aconseguixin una ajuda en les seves necessitats.» «T'ho demanem Senyor.» I ja està, tan tranquils, els cristians selectes ja estimen prou els pobres.

Vaig quedar una mica esgarriat, i no em vaig atrevir a pregar per en tal i en tal altre... pobres concrets que passen gana. Però després, quan em vaig quedar a la capella silenciosa acabada la missa, vaig pensar que cap d'aquells cristians selectes no tracta mai amb cap pobre que passi gana, i vaig recordar tants cristians, potser no tan selectes, que consagren la seva vida als pobres.

Alguns la consagren totalment, fins i tot conviuen amb els pobres. I tot el que fan, tot el que viuen, és en servei dels pobres i eviten molta gana i moltes desesperacions.

D'altres, ocupats per poder-se guanyar la vida, consagren als pobres moltes hores lliures, i ho fan amb dedicació, tendresa, alegria i amor. I encara que no siguin cristians selectes, podrien pregar cada dia la intenció d'abans, i podrien afegir-ne moltes altres més concretes a favor dels pobres que assisteixen o serveixen.

Sí, almenys als barris on passejo moltes hores al dia, tot el millor, el més eficaç i més natural que es fa amb els pobres, ho fan cristians no sé si gaire selectes.

Sí, es dona menjar al que té gana; es visita al que està a la presó i s'atén el malalt; es té cura de la gent gran; s'acullen els vagabunds; s'eduquen els nens; se serveix els drogoaddictes; se sent la pobresa real a través dels pobres reals. I, probablement, tots aquests cristians, moltíssims, que serveixen els pobres, quan s'acaba el dia no es queden tan tranquils com aquells cristians selectes que a la missa fervorosa van dir al Senyor: «Pels pobres i els que passen gana, perquè aconseguixin una ajuda en les seves necessitats.»

Ells, cristians senzills, no demanen a Déu que algú els ajudi: en nom de Déu, gairebé sense pensar-ho, ajuden els pobres.

Punts de vista

Amb quina òptica?

No voldria pas començar aquestes cavil·lacions meves amb la tan gastada frase de Campoamor: ja la sabeu, allò del color de les ulleres, però sí que crec que ens pot servir una reflexió semblant. Quan es critica la doctrina o el comportament aliè, caldria abans preguntar-se des de quin punt de vista s'ho ha mirat la persona criticada i des de quin ens ho mirem nosaltres: no fos cas que blasméssim d'alguna manera de pensar o d'actuar que els seguidors fidels els semblessin ben adequades i fins i tot saludables.

Ho pensava quan durant algunes estones de repòs d'aquestes festes passades em vagava de llegir o de mirar gent que s'escandalitza d'alguns dogmes, doctrines o comportaments, que ben segur que a qui els creuen o els segueixen els deuen semblar ben normals. I és curiós que algunes vegades les crítiques una mica dures es fan volent demostrar que s'és comprensiu i tolerant...

Deixeu-me comentar alguns d'aquests punts, només a tall d'exemple i no pas com a censura—cadascú és lliure d'expressar el seu pensament—, sinó com a punts de reflexió benintencionada. Espero, en tot cas, que també a mi se'm permeti la llibertat de manifestar

els meus pensaments sobre temes llegits o vistos en un mateix dia.

1er. El meu sempre admirat escriptor Josep M. Espinàs, a la columna de l'*Avui* del 28 de desembre passat, titula «Menyspreu» el seu comentari sobre el primer congrés internacional de dones cristianes celebrat a Barcelona a finals d'octubre i hi diu: «No puc entendre que la prohibició d'ordenació de les dones pugui ser infal·lible», però, afegeix ell mateix, «la jerarquia eclesiàstica es manté petrificada en aquest punt». I, és clar, mirat des d'aquesta òptica, en treu aquesta conclusió: «La discriminació de la dona per part de l'Església estrafa precisament la definició de catòlica...» Segurament la mirada expressada clarament en els documents pontificis va per una altra direcció. Es deuen fer servir unes ulleres d'un altre color.

2on. Al capvespre del mateix dia, TV3, en el seu espai *Trenta minuts*, es preguntava d'entrada, si era lícit importar monges de clausura d'altres latituds per evitar tancar convents d'aquí. Deixant de banda les possibles trifulques d'intermediaris (que si són punibles i demostrables caldria fer-ne una denúncia al jutjat de guàrdia), volem dir que si es tingués present precisament la catolicitat de l'Església i la gran corrua de sacerdots, religiosos i religioses (i ara també laics cristians) de casa nostra que han anat arreu del món, i els molts que encara hi són jugant-s'hi la vida i perdent-la-hi, no es presentarien aquestes coses de manera diferent? M'imagino que els sacerdots, religiosos i religioses—de clausura o de vida activa—que ara puguin venir a ajudar el nostre cristianisme decadent, si ho fan lliurement, es deuen mirar la

qüestió des d'un altre angle. Gràcies a Déu. No serà que, com sempre, costa més deixar-se ajudar que no pas d'ajudar els altres?

3er. I la darrera reflexió deixeu-me dedicar-la—ben fraternalment— al *Full diocesà* de Vic - Tarragona - Solsona que dirigeixen tres entranyables amics capellans. A la portada del número del diumenge després de Nadal, i en forma d'advocació a la Verge, Mare de la Pau, s'hi publicava una mena de poema en tres estrofes que presentaven un tan tètric panorama del món, que donava la sensació no que hi hagi mal, sinó que només hi ha mal: «Arreu del món hi ha conflictes i baralles»; «la misèria, l'atur i la degradació de la natura avancen a gran escala»; «hi ha corrupció, mentida i enveja, nens i mares maltractats»... Abans ja ens havia advertit l'autora que «creix la insolidaritat i l'egoisme» i encara molts d'altres desastres. Hom es pregunta si «en cristià» tot s'ha de veure només negre. Si no hi ha en el nostre món, voluntaris de l'amor, seguidors i seguidors de la santa Mare Teresa, pares i mares de família que viuen joiosament esperançats en Déu el seu amor i fins i tot les seves dificultats...

Perdoneu-me. Serà, altra vegada, allò del color que ens posem cadascú a les nostres ulleres? Ja sé—us ho ben asseguro!— que moltes vegades la vida no és de color de rosa, però em pregunto si, justament per animar valents i sostenir febles a «no defallir en la lluita», tenim dret a ser tan parcials. Crec, honestament, que no.

Perdoneu-me, una vegada més, aquestes mirades «indiscretes», i pensem-hi tots, si voleu.

Lluís Badia i Torras

El pluralisme religiós

La convivència del cristià amb creients d'altres religions o amb no creients és un factor constitutiu de la cultura en què vivim, oberta a totes les formes de pensament en les seves diverses manifestacions i, per tant, pluralista. Des dels que es manifesten agnòstics, indiferents i ateus, passant pels que se situen en una perspectiva monista (tot és un en la unitat de l'univers), en el punt de vista politeista (hi ha molts déus), en la confessió monoteista (un sol Déu, tot i que es pugui considerar com a impersonal i distant, o personal, com es va començar a conèixer en el judaisme especialment des d'Abraham, en la descendència del qual hi hauria el Messies):

La revelació cristiana confessa tres persones divines en el monoteisme: el Pare, el Fill i l'Esperit Sant. El Fill, fet home, ens ho ha revelat i ens ha reconciliat amb Déu, manifestant que Déu és amor i que té designis de salvació per a tots els homes. Del tronc de l'Església

es van ramificar els ortodoxos i els protestants, als quals els catòlics anomenem «germans separats». L'islamisme, que també és monoteista, va sorgir al segle VI de l'era cristiana: «Només hi ha un déu, el seu nom és Al·là, i Mahoma és el seu profeta.»

A l'Estat espanyol, segons el sondeig religiós de 1996, es confessen catòlics el 90,54%; d'altres religions, l'1,58%; sense religió, el 7,88%. Però els corrents d'informació en la diversitat de creences arriba contínuament a totes les ments i a totes les llars. Els jueus que viuen a Espanya són uns 15.000; els protestants o evangèlics, uns 200.000; els musulmans, que és la religió més nombrosa després de la catòlica, uns 300.000, i les sectes, en la seva proliferació, tenen en conjunt uns 250.000.

Tot això, per la ventilació de les informacions i de les relacions humanes, planteja el problema de la veritat, de la pròpia identitat i de les exigències de fidelitat a les pròpies creences; tam-

bé el de les diferències, del risc de relativisme doctrinal, del fonamentalisme, de la necessària tolerància, etc., i no com a mers plantejaments acadèmics o d'ordenament civil, sinó com a reclam dels veritables criteris i actituds dels catòlics, en el nostre cas, perquè les seves influències arriben inevitablement a tothom i produeixen confusió i reaccions a vegades oposades en un sentit o un altre.

Per exemple, recentment he rebut tres cartes que plantejaven aquests diversos posicionaments o inquietuds. En una, la més contundent, em deia la persona que la subscrivia que abandonava l'Església catòlica perquè enlloc de la Bíblia hi deia que s'havia de resar a la Verge Maria com prediquen els sacerdots, i que només Jesús és el mitjancer de la salvació. Ja es veu d'on ve aquesta objecció i com pot arrelar en les ments ingènues per manca de formació catòlica: el literalisme esbiaixat de la Bíblia pot confondre els que no la coneixen bé, enfront dels arguments d'algunes sectes de proselitisme agressiu. Només el tracte personal, comprensiu i dialogant pot ajudar en aquests casos per obrir-los en l'amor a la veritable revelació cristiana.

En una altra carta, amb una altra mena de fonamentalisme bíblic, es deia que la mare Teresa de Calcuta, pel seu amor sacrificat i eficaç als pobres, semblava una santa, però pel que va donar a entendre quan feia aquests serveis a tota mena de persones sense importar-li les seves creences i perquè va dir que cada ésser humà és molt estimat per Déu i el que importa en la caritat és l'home com a tal, no hauria de ser canonitzada. Per a aquesta persona no hi hauria una resposta millor que la de Jesús en la paràbola del bon samarità (Lluc 10) o la del judici final (Mateu 25).

Una tercera carta em deia que a vegades els catòlics donem la impressió que volem atraure els altres creients a l'Església sense tenir en compte el respecte que els devem a les seves consciències i la validesa salvífica de les seves pròpies confessions religioses. Aquest plantejament té unes raons «considerables», és a dir, que s'han de considerar per al veritable diàleg interreligiós, i per això necessita una major clarificació en una altra carta.

José Delicado

Arquebisbe de Valladolid

Tribuna

Sebastià M. Bardolet
Pare abat de Montserrat

Acte d'ofrena de la senyera

«**G**ràcies, president, per les paraules amb què heu volgut explicitar l'ofrena de la bandera de Catalunya que les comarques catalanes fan a la Mare de Déu de Montserrat. Ella vulgui acceptar aquest símbol del nostre país i, com a patrona de Catalunya, vulgui vetllar per tots els habitants de cada una d'aquestes 41 comarques aquí representades.

»Ben naturalment ens vénen a la memòria aquelles jornades d'ara fa 50 anys amb motiu de l'entronització de la Mare de Déu. En aquella celebració d'un moment difícil, però ple d'esperança, les comarques van tenir-hi un paper ben representatiu de tot el nostre poble. Cada una d'elles, revifant una antiga tradició, va voler oferir una llàntia que cremés nit i dia en aquesta basílica com a símbol constant de la seva fe i de la seva devoció. Són les llànties que veiem al voltant nostre. Ens recorden que Santa Maria vetlla per cada una de les comarques; fan viva la presència de la seva gent als visitants d'aquesta basílica; són una pregària constant en els moments pròspers i en les circumstàncies adverses d'aquells a qui representen.

»Avui, en un temps diferent, són aquestes mateixes comarques —per mans dels seus representants— les que han volgut fer l'ofrena d'aquesta bandera.

»Montserrat, que és fruit de la voluntat del nostre poble i que al llarg de la seva història sempre s'hi ha volgut identificar i hi ha col·laborat amb els aspectes que li són més propis, accepta amb goig aquesta bandera que és signe de la identitat de Catalunya.

»Montserrat vol ser sempre fidel a la seva vocació cristiana amb un esperit ben evangèlic i obert a tothom. Però també vol ser fidel al nostre país, perquè comparteix els goigs i les inquietuds de la nostra gent, especialment d'aquells que s'atansen a Santa Maria per venerar-la com a patrona, sense diferències de raça, d'origen, de manera de pensar... Una vegada més el lema que vam triar per celebrar el cinquantenari de l'entronització ens és útil per entendre la raó de fons de Montserrat: "Santa Maria, honor de tots els pobles."

»Estem convençuts que el valor de cada persona i la solidaritat i la unitat entre els ciutadans de Catalunya valen molt més que les diverses ideologies que ens poden separar. Respects, solidaritat i unitat són totalment necessaris pel present i pel futur, sobre els quals s'ha de construir el nostre poble, la nostra cultura, la nostra vida. Deixeu-me recordar entre aquests valors el de la justícia que mai no podem oblidar, sobretot a favor dels nostres

germans que es troben més desvalguts per culpa de les nostres injustícies. Precisament avui m'agrada repetir el lema que ens proposa Mans Unides: "Inverteix en justícia, guanya en solidaritat."

»Si aquest acte vol cloure les celebracions del 50è aniversari de l'entronització de la Mare de Déu, és bo de recordar les idees de fons que van justificar aquelles festes després de la guerra fratricida: el perdó i la reconciliació. Perdó i reconciliació són potser les millors maneres d'invertir en justícia; ben evangèliques, per altra part. Durant aquest any jubilar ho hem anat recordant, perquè creiem que encara ens són ben vàlides i necessàries a totes aquestes actituds, malgrat que la realitat de la nostra societat sigui ben diferent de l'any 1947.

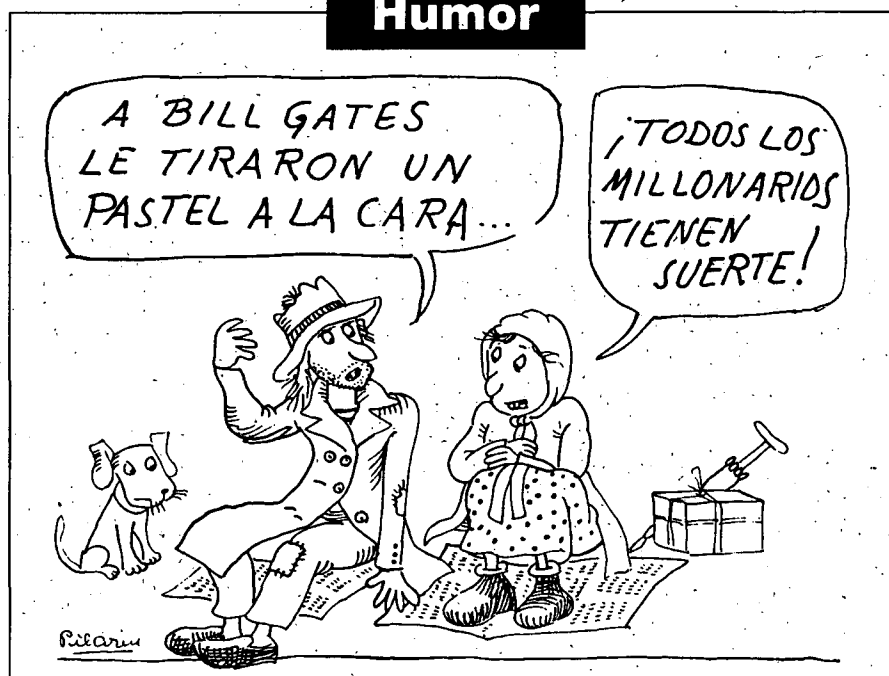
»És que avui —com potser sempre— el nostre poble és plural. I aquesta realitat demana respecte i solidaritat, i sovint, reconciliació, per tal de mantenir-nos en la unitat. I, precisament perquè és plural, Montserrat ha intentat entendre i fer-se seva aquesta pluralitat. Per això ha tingut les portes obertes tant a creients com a no creients, tant als d'una banda com als de l'altra, tant als d'un partit com als d'un altre.

»Crec que es pot parlar dels diversos aspectes que té Montserrat: espirituals, culturals, patriòtics, ecològics, cívics, socials... Per això, les múltiples facetes de Montserrat fan possible que l'ofrena de la bandera de Catalunya que ara rebo en nom de la comunitat de monjos (i que guardarem amb estima i respecte, com guardem els altres testimonis de la història del nostre poble), es pugui fer des de perspectives distintes i complementàries, totes dignes de respecte. I per això voldríem que tothom s'hi sentís representat. Som nosaltres els monjos, amb la nostra fidelitat múltiple i amb l'obertura sincera del cor, els qui primer ho hem de fer possible.

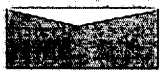
»Que aquesta ofrena, símbol del poble català, feta a santa Maria per tot el que ella representa per a aquest poble, sigui un signe més de la voluntat de tots els catalans per mantenir viu el seu esperit. I sigui motiu d'enfortir el nostre propi tarannà acollidor i solidari, per no oblidar cap dels altres pobles i cultures que conviuen amb nosaltres o que amb nombrosíssima representació al llarg de l'any es fan presents a Montserrat des d'arreu del món.

»Que així sigui!»

Humor

Cartes del lector

☐ Homenatge a Joan Viñas

Sr. Director,

En el número 957 de *Catalunya Cristiana* es publica una entrevista al periodista radiofònic Joan Viñas. Al nostre grup de Vida Creixent de Sallent ens ha agradat molt. Ell diu que el millor regal que li podem fer en el seu vuitantè aniversari és que la gent es pregunti si fem tot el que hauríem de fer. Cal recordar que venim al món per servir la gent i no tan sols a buscar guanys. Això és el que el Sr. Viñas ha fet i fa. Vull fer una crida a totes les persones jubilades perquè s'animin a formar part dels grups de Vida Creixent. Hi trobaran una autèntica formació que els farà rejuvenir i créixer en l'amor envers els germans. Una manera de trobar la verdadera felicitat.

MONTSERRAT CLOTET i PARCERISA
Sallent

☐ La trista realitat

Sr. Director,

Si un és observador s'haurà adonat que la societat actual és propensa a canviar els noms que li resulten desagradables per altres de més amables. Avui els cecs són invidents; els invàlids, minusvàlids. Un alumne gaudia d'un jove amb problemes, mentre que una criada és una cooperadora de la llar. Del còlic se'n diu diarrea, mot que sembla més asèptic. Els nois que per guanyar-se uns calés es passen la nit posant discos els anomenem *disc-jockeys*. Els capellans vells «diem» missa, mentre que els capellans joves «presideixen» l'Eucaristia. A les noies adolescents que tenen cura dels infants no els digueu mainaderes, sinó que fan de cangurs, que és menys feridor. Amb tot, els pobres continuen sent pobres, encara que els anomenem marginats. Encara que canviem els noms, la trista realitat és la mateixa.

Mn. PERE CAMPÀS
Monestir de L'Estany

☐ Misses plenament participades

Sr. Director,

Pel que fa a l'article del germà Adrià sobre l'alegria a les misses, voldria dir que no he trobat en cap dels relats de la Passió dels quatre evangelistes que l'últim sopar es desenvolupés en un clima de festa. Quan la missa és participada amb fe sincera i si s'escolta humilment l'homilia del celebrant per treure'n lliçons ben positives, estic convençut que la missa no és trista ni avorrida. Si ens interessa, ja tenim a la nostra disposició un munt de conferències, trobades de grup i xerrades per dialogar i donar els nostres diferents punts de vista.

A la meua estimada parròquia de la Palma de Cervelló les misses són plenament participades, tant en el diàleg com en les lectures i els cants. La missa que se celebra per a la gent més jove és, naturalment, més dinàmica. Hi acudeix també un nombrós públic adult, ja que la troben molt amena. L'alegria de les

☐ Una vida digna

Sr. Director,

Arran del «suïcidi assistit» de Ramón Sampederro, s'ha organitzat un debat en l'opinió pública sobre l'anomenat «dret a una mort digna». Em sembla que el debat serà un fracàs des del començament si el centrem en la mort i no en la vida. És aquesta la que mereix tot el respecte, perquè no hi ha cap vida que sigui indigna. Qui pot dir que les vides d'un malalt, d'un ancià o d'un invàlid són indignes? No es pot reduir la vida al moviment, ni a la joventut, ni a la salut. La vida és alguna cosa més.

Últimament hem escoltat el testimoni de molts tetraplègics que lamenten que «el cas Sampedro» hagi convertit la seva malaltia en una tragèdia que només té una solució: la mort. Aquests individus, però, s'aferren amb força a la vida. Estudien, treballen, formen una família, riuen i —com tothom— també ploren de tant en tant. En el fons, el que està en joc no són dues cames i dos braços sinó el sentit de la vida. Hi ha persones que el perden per una malaltia, un accident o amb el pas dels anys. Hi ha també els qui, perfectament sans, no acaben de trobar-lo. En qualsevol cas, la solució no és proporcionar cianur a qui ho demani, sinó ajudar-lo a trobar les raons que fan que la vida sigui digna.

ANA JURISTO
Barcelona

nostres misses s'exterioritza a la sortida, sense cap símptoma de tristor. La gent omple la plaça i es mostra satisfeta d'haver complert amb el precepte dominical i de dialogar amb el rector, el qual també participa amb goig en la trobada setmanal amb els seus feligresos.

ESTEVE FÍAS
La Palma de Cervelló

☐ Ecumenisme, font de pau

Sr. Director,

Sovint es parla d'ecumenisme. Vivim en un món on ja no és possible l'isolament. Les esglésies i els cristians de moltes tradicions diferents se senten cridats a celebrar junts, sobretot a Europa, el Tercer Mil·lenni del naixement de Crist. La nostra fe comuna ens ha d'empènyer a la tolerància, a mantenir amb tothom un diàleg respectuós. Avui dia gairebé tots els éssers humans accepten que el dret a la llibertat de religió i a la llibertat de consciència són els pilars essencials dels drets humans i el fonament de les societats lliures. Cada vegada són més els que comprenen la saviesa que s'esdevé fora de la seva religió. Volen establir una col·laboració sincera i amistosa

amb qualsevol persona, ja que tots som companys en aquest pelegrinatge. Les religions han de ser font de pau i d'energia creadora.

El 1908 es va iniciar la celebració de la Setmana de pregària universal per la unitat dels cristians, que té lloc del 18 al 25 de gener. I ara fa trenta anys que el Concili Vaticà II va proclamar l'irreversible compromís ecumènic de l'Església catòlica. Malgrat la lletúrgia i els dubtes, el desig de reconciliació entre les esglésies i els cristians és un camí esperançador i viu.

ANNA GRIERA i MORGUI
Sabadell

☐ Eutanàsia passiva espiritual

Sr. Director,

Em preocupa l'abast i l'arrelament entre els bons cristians del que podríem anomenar «eutanàsia passiva espiritual», és a dir, la predisposició a cridar el capellà quan un moribund ja ha perdut la consciència i no abans. Es tracta d'una mal compresa pietat que entre tots hem de procurar adreçar. Els darrers sagraments van ser instituits per Jesucrist per tal de confortar els malalts i ajudar-los en uns moments molt durs de les seves vides, en els quals el Diable volia apartar-los per sempre de Déu. Per tant, l'eutanàsia física no tan sols ofèn Déu i constitueix un perill per a la convivència social, sinó que hem d'anar amb molta cura de no practicar, descuidadament, l'abstenció de cures pal·liatives espirituals: l'eutanàsia espiritual.

Dr. J. M. SIMÓN i CASTELLVÍ
Barcelona

☐ L'hora d'actuar

Sr. Director,

Ens trobem en la fase de dur a terme les resolucions del Concili Provincial Tarraconense. El pla va ser molt ben concebut, però hi ha el perill que ens encaïllem en un estudi que ja ha estat debatut a consciència. És a dir, que en el moment de posar en pràctica el Concili, continuem capficant-nos en els titubeigs de com i de quina manera hem d'actuar. Hem executat ja les resolucions que, amb la màxima bona intenció, van ser analitzades i examinades a les nostres petites comunitats? ¿Han quedat com un recull de bones intencions i prou? Aquests propòsits ens han d'empènyer perquè diguem d'una vegada: Som-hi! Fora somnolències! Ha arribat l'hora d'actuar de ferm! Ha quedat pendent aquest gest que, en realitat, és la finalitat cabdal del Concili.

GENÍS DE TERA i TEIXIDOR
Badalona

Catalunya Cristiana agraeix les cartes dels seus lectors i demana que no superin les vint línies mecanografiades. Les cartes han d'anar firmades amb nom i cognoms i ha de constar l'adreça i el telèfon. *Catalunya Cristiana* es reserva el dret de publicar les que consideri oportú i no s'identifica amb l'opinió dels lectors. No es mantindrà correspondència ni s'atendran visites o trucades respecte dels originals no publicats.

església en el món

Sierra Leona

Sis missioners i un cooperant a les mans de la guerrilla

■ Entre els segrestats figuren tres espanyols

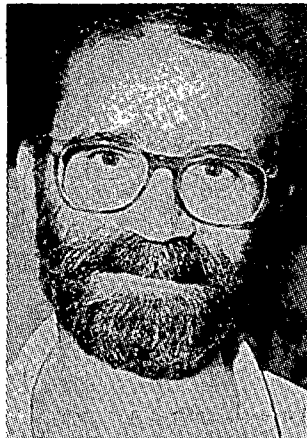
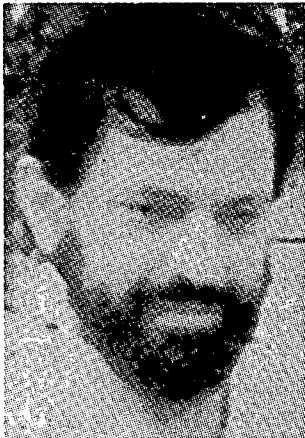
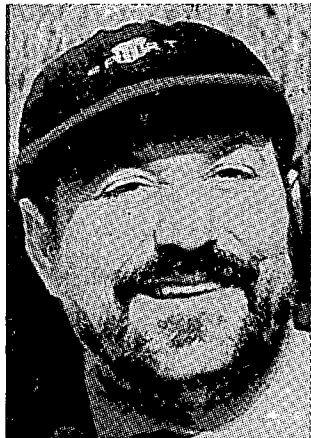
FREETOWN.— En el moment d'escriure aquest article han passat quatre dies des que uns rebels armats van segrestar sis religiosos i un seglar de l'hospital de Lunsar, situat a 80 quilòmetres al nord de la capital Freetown. Les últimes notícies que ens arriben són espe-

rançadores i confirmen que els segrestats es troben bé. Els retinguts són el mallorquí Fernando Aguiló, metge i director de l'hospital de l'orde de Sant Joan de Déu, el navarrès José Luis Garayoa, agustí recol·lecte convalescent a l'hospital, el farmacèutic valencià Antoni

Mateu, el germà Hospitalari de Sant Joan de Déu, l'italià Gilberto Ugolini, l'austriac Joseph Erhard i dos religiosos de l'orde dels Germans de la Beneficència: Mikael Koroma, de Sierra Leone, i Linus Diyvikuy, de Camerun.

Feia alguns dies que els guerrillers rondaven pel poblet on està situat l'hospital. Segons Domingo Alcalá, superior de l'Hospital de Sant Joan de Déu de Palma de Mallorca, «havia anat al centre sanitari a demanar menjar i medicines. Havien parlat amb ells i sabien perfectament qui eren quan els van segrestar».

El país es troba immers en un caos, cosa que dificulta dur a terme qualsevol acció per aconseguir l'alliberament dels religiosos i del cooperant. Encara es desconeix el mòbil que ha pogut empenyer als guerrillers a aquesta acció, tot i que s'especula sobre dues hipòtesis, com explica Domingo Alcalá: «En una altra ocasió van segrestar unes religioses per curar els seus ferits. Per això pensem que es pot tractar d'alguna cosa semblant i que s'han emportat Fernando i els

D'esquerra a dreta José Luis Garayoa, Fernando Aguiló i Antoni Mateu.

altres, per aprofitar els seus coneixements mèdics, però també és possible que els facin servir com a escuts humans quan hagin de fugir i com a garantia a una negociació.»

Després del segrest, l'hospital, que és

l'únic que opera a la zona, ha quedat totalment destruït, davant el saqueig que ha sofert posteriorment per part d'altres grups.

La situació que es viu a Sierra Leone s'agreuja per moments i els religiosos s'enfronten continuament a situacions que

posen en perill les seves vides. En aquest sentit, Alcalá afirma que «sabíem que tenien dificultats, però mai no vam creure que podrien ser víctimes d'un segrest».

Malgrat les dificultats, els missioners i cooperants s'havien negat a abandonar Sierra Leone per seguir fent la seva tasca humanitària. «Les famílies ho estan passant malament, però estan serenes. Fernando va voler continuar allà tot i la perillositat de la situació. És una opció molt personal i la família coneix el risc», afirma Alcalá.

Els governs espanyol, italià i austriac i la Santa Seu estan fent tot el possible per aconseguir l'alliberament dels segrestats, encara que la situació caòtica del país obstaculitza tots els esforços.

Rosa María Jané Chueca

ESTATS UNITS

Els bisbes catòlics d'EUA, contraris a atacar Iraq

NOVA YORK.— Al tancament d'aquesta edició no s'ha produït cap atac contra el règim de Saddam Hussein, encara que el clima prebèl·lic que es respira sembla indicar una maniobra militar en breu. Estats Units eleva la temperatura amb les declaracions del seu president que assegura «tenir tot preparat per dur a terme una operació militar». Els mitjans de comunicació presenten el fracàs de la via diplomàtica i veuen cada cop més propera la possibilitat d'una nova guerra.

Davant d'aquesta situació els bisbes catòlics nord-americans han adreçat una carta a Bill Clinton on demanen evitar l'ús de la força perquè això provocaria víctimes innocents i «posaria en perill la possibilitat d'arribar a una pau estable a la regió». L'Església d'EUA s'ha pronunciat d'una manera molt clara en favor de la diplomàcia com a mitjà de pressió i es mostra preocupada per la posició del seu govern. Exigeixen «reforçar les iniciatives diplomàtiques, ampliant la participació d'altres governs, especialment dels Estats àrabs».

(Zenit)

La Santa Seu vol la pau

Des del Vaticà es treballa incansablement per evitar la guerra. La Santa Seu demana que no es renunciï al diàleg i assegura que un conflicte bèl·lic «no resol la crisi, amplia el problema i agreuja les difícils condicions de vida del poble iraquí». Des de Roma es mantenen els contactes amb Washington i amb Bagdad i es lluita contrarellotge perquè no s'arribi a la intervenció militar. D'altra banda, el Papa ha donat suport al viatge de Kofi Annan, secretari general de l'ONU, a Iraq perquè considera que és una de les solucions per evitar la guerra.

VATICÀ

Mor el creador de les JMJ, el cardenal Pironio

ROMA.— Si les Jornades Mundials de la Joventut han conegut un èxit tan gran des de la seva creació el 1985, és gràcies a Eduardo Francisco Pironio. Aquest cardenal de 77 anys acaba de morir a Roma. El 1943 és ordenat sacerdot i el 1964 és nomenat bisbe. Va participar activament a la segona sessió del Concili Vaticà II.

Mons. Pironio va ser una de les veus més escoltades d'Amèrica Llatina en el difícil període postconciliar. Destaquen les seves intervencions a l'assemblea de Medellín, el 1968, que suposen un gir per a l'Església sudamericana. Secretari general i president del CELAM (Consell Episcopal Llatinoamericà) s'oposa a les tendències dels prelats més conservadors.

Pau VI el crida a Roma per encarregar-li la Congregació de la Vida Consagrada i el nomena cardenal. De 1984 a 1996, mitjançant el Consell Pontifical pels Laics anima els fidels a prendre responsabilitats a l'Església.

C.C.

Vaticà

Castro respon a la petició del Papa d'alliberar presos cubans

■ Cuba concedeix l'indult a més de 300 detinguts

ROMA.— «Si les notícies són exactes hem d'alegrar-nos, ja que són un signe que la paraula del Papa no ha estat en va.» Així s'expressava el secretari d'Estat del Vaticà, el cardinal Angelo Sodano, després de l'anunci que Fidel Castro indultaria presoners polítics i comuns.

De la llista de presos presentada per Joan Pau II al règim castrista, setanta no veuran la llibertat per «raons de seguretat nacional». Segons el govern cubà, aquests presos no poden ser alliberats perquè sobre ells pesen delictes de sang, col·locació de bombes, «complicitat amb el bloqueig econòmic» i «responsabilitat en danys greus a l'economia del país». D'altra banda, el govern de l'Havana ha anunciat que concedirà l'indult, per raons humanitàries, a 200 presos polítics i comuns que no apareixien a la llista del Vaticà.

Els líders de l'oposició consideren que és molt important que el règim conegui l'existència de presos polítics i de consciència, encara que lamenten que no se'ls posi a tots en llibertat. Els opositors al règim també destaquen que si no es modifica el Codi Penal continuarà vigent el delictes de pensament i per tant la possibilitat de tornar a la presó.

De fet, molts dissidents no tenen llibertat de moviment i pateixen la prohibició de visitar algunes zones de la illa i detencions per la «manca de respecte». Segons un informe d'Amnistia Interna-

Els dissidents exigeixen modificar el Codi Penal.

cional, a les presons cubanes hi ha 600 presos per motiu de llibertat de consciència, mentre que Pax Christi creu que el nombre es mou entre els tres i els cinc mil. Aquestes fonts constaten les condicions de les 514 presons de l'illa en què es practica la tortura, no hi ha assistència

sanitària i l'índex de mortalitat és molt elevat. També es donen maltractaments durant l'arrest i la detenció preventiva. Amnistia també destaca les pressions que pateixen els dissidents per obligar-los a exiliar-se.

C.C.

El Salvador

Els jesuïtes volen que l'exèrcit demani perdó

SAN SALVADOR.— «Nou anys després dels assassinats de sis sacerdots i dos dels seus col·laboradors, la Companyia de Jesús té el dret a exigir tota la veritat.» Així s'expressava el pare José Juan Cuadra, provincial dels jesuïtes d'Amèrica Central, davant del record d'aquesta matança en el Campus de la Universidad Centroamericana que va passar el 16 de novembre de 1989. Fa set anys es van jutjar nou membres d'una unitat militar entrenada a Estats Units. El jutge va declarar innocents a set d'ells, mentre que els dos restants van aconseguir la llibertat el 1992 gràcies a una llei d'amnistia.

Els jesuïtes demanen que s'investiguin aquests crims exhaustivament i els que es van perpetrar durant la guerra entre l'exèrcit i la guerrilla del Frente Farabundo Martí de Liberación Nacional. «La sang innocent pesa en la consciència nacional i obliga els que s'han vist directament compromesos en la guerra a negociar, d'una vegada per totes, el final d'un conflicte absurd. Així el sacrifici dels màrtirs començara a donar fruit», ha assegurat el pare Cuadra. (APIC)

Rep. Txeca

Un nou impuls a l'ecumenisme

PRAGA.— Trenta-dos representants de les vint-i-sis Conferències Episcopals d'Europa s'han reunit fa poc a la capital txeca per fer balanç de la II Assambléa Ecumènica europea, celebrada a Graz (Àustria), el juny passat. En aquesta reunió s'ha constatat un nou impuls i entusiasme en la iniciativa ecumènica. Els assistents a aquesta trobada destaquen que l'Església catòlica veu la necessitat d'emprendre noves accions per a la reconciliació, especialment amb l'Església ortodoxa. A la trobada també s'ha viscut el pluralisme intraeclesial i el diàleg entre els diferents moviments de l'Església catòlica a Europa com «una riquesa, de la qual emergeixen idees i propostes». Els representants de les Conferències Episcopals, reunits a Praga han debatut la posada en pràctica de les recomenacions operatives de Graz, centrant-se en la futura *Carta Ecumènica per a Europa*. (SIC)

Ajuda'ns a oferir **cada setmana**
el valor cristià de les notícies

Posa un anunci a *Catalunya Cristiana*

Informació i assessorament publicitari personalitzat. Truqueu al tel. (93) 490 59 88.

Espanya

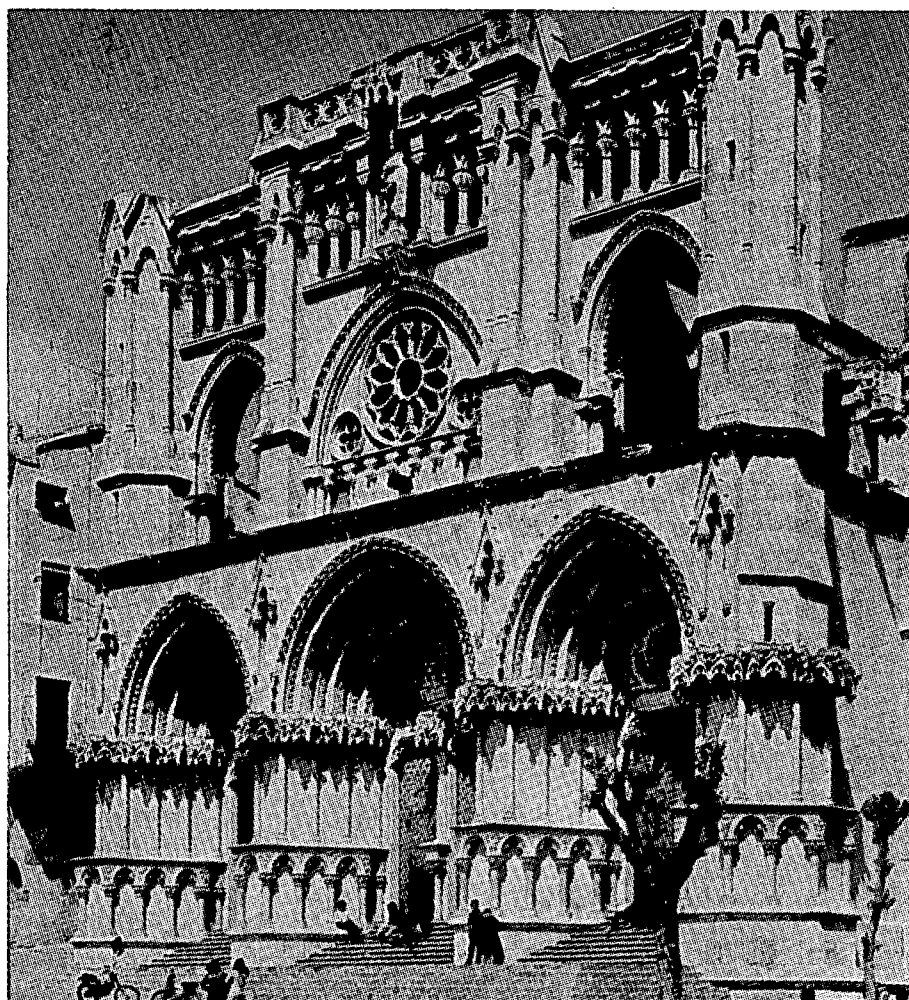
Conca es vesteix de festa per celebrar l'Any Sant de san Julián

■ El 28 de gener de 1999 tindrà lloc la cloenda

MADRID.— La diòcesi de Conca celebra enguany l'Any Sant de san Julián i el VIII Centenari de la seva arribada a Conca amb diversos actes religiosos i culturals. San Julián va ser el segon bisbe que va estar al front de la seu.

San Julián va néixer a mitjans del segle XII. Es va dedicar a l'estudi de la teologia i va ser obligat, pel rei de Castella Alfons VIII, a acceptar el càrrec episcopal que va ocupar del 1198 al 1208. Va destacar per la seva ajuda als pobres, a les vídues i als orfes. Va utilitzar els rèdits de la seva església per ajudar els necessitats i per instaurar i ordenar els temples, mentre ell vivia austerament. Va morir el 20 de gener de 1208. El 1518, durant el papat de Lleó X, el seu cos va ser traslladat al costat de l'altar major de la catedral i el 1760 va ser instal·lat definitivament a la nova capella del Transparente.

L'actual bisbe de Conca, Ramon del Hoyo, anima els fidels a seguir els passos de san Julián i «a revifar l'esperit de caritat, que ja està viu en moltes institucions diocesanes». Per al bisbe, la celebració de l'Any Sant i del VIII Centenari «ens fa esperar que la nostra Església diocesana prengui nova consciència i vigor de la

Les despulles del sant reposen a la catedral.

seva missió». També afirma que «en san Julián trobem un camí d'austeritat, d'apropament a la vida de l'Esperit dels pobres que ens estimula a fer més evangèliques les nostres vides per aquestes senderes».

Entre els diversos actes preparats per a enguany destaquen les pelegrinacions al sepulcre on reposen les

despulles de san Julián, la Setmana de l'Espiritualitat, la Setmana d'Estudis (dedicada a la vida i obra del sant) i una exposició commemorativa a la catedral. La cloenda solemne es farà el 28 de gener de 1999, festivitat del sant. (SIC)

Els catequistes, testimonis i educadors de la fe

MADRID.— El 5 de febrer passat es van cloure les XXXI Jornades Nacionals de delegats diocesans de catequesi, celebrades sota el lema «L'espiritualitat del catequista. El catequista i la seva vida de l'esperit».

La conclusió principal de les jornades és que els catequistes no tan sols han de «provenir d'una formació teològica i catequètica, sinó també de la seva identitat cristiana i eclesial». D'aquesta manera es constata que abans de ser educador de la fe, el catequista ha de «viure la fe i ser-ne testimoni».

Per al director del Secretariat Nacional de Catequesi, Manuel del Campo, «l'Església espanyola, com s'ha fet palès en les jornades, té un gran interès per qualificar els catequistes». En aquest sentit, l'arquebisbe castrense i president de la Subcomissió Episcopal de Catequesi, José Manuel Estepa, proposa intensificar la formació i ha assenyalat que els sacerdots s'encarreguin de l'acompanyament espiritual dels catequistes. (SIC)

Simposi sobre la catedral de Santo Domingo de la Calzada

LOGROÑO.— Recentment s'ha celebrat un simposi sobre la capçalera de la catedral de Santo Domingo de la Calzada i el romànic tardà hispànic. Un centenar d'experts s'han reunit per parlar de la catedral i de la seva bellesa arquitectònica. Segons el director del simposi, el professor Isidro Bango, «la catedral és una obra absolutament excepcional en el panorama del romànic tardà espanyol». Els assistents a les jornades, entre els quals hi havia els professors de la Universitat de Barcelona Joaquín Yarza i Francesca Español, van analitzar el procés constructiu de la catedral.

C.C.

Mons. Blázquez condemna de nou la violència terrorista

BILBAO.— La nota de premsa que va fer pública el bisbat de Bilbao sobre el resultat de la consulta al Consell Presbiteral respecte a l'actitud de l'Església enfront de la violència terrorista ha provocat nombroses reaccions i crítiques. El Consell proposava que davant de la complexa situació que viu el País Basc i que afecta tota la societat, el més encertat era que el bisbe continués mostrant-se pròxim a les famílies de les víctimes, però que no assistís als funerals per evitar manipulacions i dobles lectures.

Davant de la polèmica suscitada per aquesta nota, el bisbe Ricardo Blázquez ha manifestat, mitjançant un

comunicat, que «unint la meua veu a la dels meus predecessors condemno juntament amb el meu presbiteri, amb rotunditat i sense pal·liatius, els atemptats terroristes que des de fa tants anys vessen a sang dels nostres germans».

El bisbe assenyalava que els atemptats són agressions injustificables al dret fonamental de les persones a la vida i que vol «col·laborar de la millor manera possible en l'extirpació total i radical d'aquesta violència, segons ens va recomanar el Papa en la recent visita *ad limina* a un grup de bisbes espanyols».

Mons. Blázquez també afirma que la diòcesi de Bilbao vol intensificar la proximitat a les víctimes de la

violència: «Precisament, el Consell Presbiteral ha assessorat el bisbe en referència a les formes d'acompanyament afectiu i eficaç. Ser a prop de les víctimes, compartir el dolor i exercitar la misericòrdia forma part del seguiment de Jesús, bon samarità.»

El comunicat acaba dient que «els que coneixen la situació complicada i conflictiva del País Basc poden comprendre que el bisbe consulti als seus sacerdots per poder col·laborar «de la millor manera possible» (Joan Pau II) a l'eradicació de la violència i a la pacificació».

C.C.

La visita «ad limina» (i 2)

Pere Tena, bisbe auxiliar de Barcelona

«Veure Pere»

D'una manera semblant a l'apòstol Pau, que va voler pujar a Jerusalem per veure Pere, i confrontar amb ell la pròpia missió evangelitzadora, cada bisbe de l'Església catòlica visita el successor de Pere, especialment en visita *ad limina*, per dialogar amb ell sobre la pròpia Església local i rebre d'ell, en diàleg fraternal, la confirmació de la tasca apostòlica. Aquest diàleg és un fet pastoral important, i expressa molt intensament la identitat del Papa i de cada un dels bisbes de l'Església.

En efecte, cada bisbe és, en la seva pròpia Església, el vicari de Crist i el centre de la comunió visible. Alhora, cada bisbe és membre del col·legi episcopal, que està constituït per tots els bisbes en comunió amb el Papa i sota la seva autoritat universal. Els bisbes, doncs, no són vicaris del Papa, sinó participants amb ell del mateix ministeri episcopal, per bé que l'autoritat de cadascun d'ells no sigui universal. El Papa,

en canvi, té autoritat universal perquè té encarregada la missió de vetllar i realitzar la unitat de totes les Esglésies: és el que s'anomena «ministeri petrí», perquè és la missió que Crist va confiar a sant Pere.

Quan el Papa i un bisbe dialoguen sobre la vida d'una Església, o sobre la comunió de les Esglésies, «es troben dues persones, cada una amb la seva autoritat inderogable; però es troben no com a persones aïllades; cada una representa a la seva manera el "nosaltres" de l'Església, el "nosaltres" dels fidels, el "nosaltres" dels bisbes, i li pertoca representar aquest "nosaltres". En llur comunió —la del bisbe de l'Església particular amb el bisbe de Roma— estan implicats els seus fidels, l'Església universal i les Esglésies particulars» (Ratzinger).

Val a dir que en els nostres dies la visita dels bisbes al Papa ha trobat una reciprocitat abundosa en la visita del Papa a les Esglésies particulars. Els viatges del Papa són el moviment invers:

de Roma a les Esglésies, per donar testimoni de la dignitat de cada Església, amb el seu bisbe. Una altra manera d'entendre aquest fet seria fora de la intenció autèntica, i qui ho vol veure pot comprovar com el Papa expressa la seva comunió amb cada Església, i com exerceix amb la seva visita el ministeri de la unitat.

La Cúria Romana

L'exercici del ministeri petrí comporta un conjunt de col·laboradors per poder ser realitzat amb un mínim d'eficàcia. Aquesta col·laboració és la que fa la Cúria Romana. Les Congregacions, els Consells Pontificis, la Secretaria d'Estat, etc., formen un conjunt d'organismes que tenen la finalitat de servir directament el Papa en el seu ministeri, i precisament per això de servir els bisbes en la seva missió episcopal. No podem oblidar que el Papa és el servidor de la comunió universal.

Aquest és el motiu pel qual els bis-

bes, en la visita *ad limina*, és normal que visitin també els organismes de la Cúria Romana. A la Cúria hi ha bisbes com ells, responsables d'una mateixa missió i membres d'un mateix col·legi, i el diàleg amb ells és un diàleg fraternal, de col·laboració en unes mateixes preocupacions, d'intercanvi d'experiències i d'enriquiment de perspectives.

Fàcilment es diu que la Cúria Romana és un gran «aparell» burocràtic, dedicat a fiscalitzar allò que es fa en l'Església, o a controlar-ho tot amb un afany centralista de poder... Certament, la Cúria Romana, com l'Església mateixa, està formada per persones limitades, ni més ni menys limitades que les de qualsevol altra institució. Però si alguna cosa no ha de fer la Cúria —tal com ens diu la constitució *Pastor bonus*— és actuar com una pantalla entre el Papa i les Esglésies particulars. El diàleg freqüent dels bisbes amb la Cúria Romana és una de les coses més desitjables per a la comunió eclesial. I la visita *ad limina* és un moment privilegiat per fer-ho.

La Bíblia a l'abast

Professar i viure la fe en el Crist ressuscitat

(Rm 10:8-13)

Josep M. Aragonès, rector de Torrelavit i canonge de la seu de Barcelona

Iniciem la cursa quaresmal

En el pòrtic de la Quaresma, el leccionari de la missa ens fa proclamar com a lectura apostòlica aquesta perícopa de la carta de sant Pau als cristians de Roma. És com una mena de programa de captivament cristià en el qual se'ns mostra la fe en Jesucrist ressuscitat com a vida. Als qui se'ns ha cridat a iniciar la cursa quaresmal cap a la il·luminació vital del misteri pasqual, aquest text ens situa en la línia de sortida, bo i advertint-nos que és tota la persona la que s'ha d'interessar en aquesta carrera cap a la resurrecció de tot l'home. «Perquè la fe que ens fa justos la portem al cor, i la professió de fe que ens duu a la salvació la tenim als llavis» (v. 10).

Jesús és el Senyor

Discutint amb els jueus sobre la salvació i el seu abast, sant Pau recorre a l'autoritat de l'Escriptura: «Què diu l'Escriptura, germans? Tens la paraula molt a prop teu; la tens als llavis i al cor» (Dt. 30:14). L'autor del Deuteronomi posa aquestes paraules en boca de Moisès, en

el seu darrer discurs a Moab. El gran legislador i conductor del poble diu als israelites que la Llei, encara que sembli difícil de complir, de fet és un do de Déu, que ell posa a l'abast de tothom perquè pugui ser, coneguda i viscuda per tots. L'Apòstol mena els cristians de Roma a llegir aquest text en el seu sentit ple. La paraula no és simplement l'expressió de Déu, a través de la materialitat de la Llei, sinó que és la revelació del misteri de Crist que s'empara del cristià per la fe. «Aquesta paraula és la fe que proclamem» (v. 8). La proclamació de la fe, però, no es fa únicament amb els llavis, no és una qüestió verbal, una realitat externa a la persona, com una mena de vestimenta que un es posa quan vol aparèixer com a pertanyent a un grup social determinat. El do de Déu el portem dins. Il·lumina la nostra intel·ligència, mou la voluntat, omple tota la nostra activitat. Per això la fe ens fa justos: «La fe que ens fa justos la portem al cor» (v. 10a). És des de dintre del nostre ésser que la fe surt enfora i es converteix en professió, en confessió. En manifestació, a través de la nostra manera de viure i, també, per l'assentiment a la fórmula comunitària

que l'expressa. Així és el camí que ens mena a la salvació. «La professió de fe que ens duu a la salvació la tenim als llavis» (v. 10b). La fe expressada i confessada del cristià és el misteri pasqual que ens ha pres i proclamem. Sant Pau diu als romans que cal reconèixer amb els llavis que l'home Jesús és el Senyor. Aquesta fórmula «Jesús és el Senyor» (v. 9a) és l'antiga fórmula de fe per a la professió de fe baptismal. Ara nosaltres estem molt acostumats a sentir i a dir aquestes paraules, fins al punt que ens és tan familiar que no sabem veure-hi tota la força expressiva i la seva intencionalitat de revelació plena del misteri cristià. Però a l'oïda d'un jueu pietós, aquesta expressió sonava a blasfèmia. El Senyor, l'únic Senyor, per a un jueu era Jahveh i ningú més. Proclamar que Jesús, ni que fos un profeta excepcional, era el Senyor, equivalia a dir que era com Jahveh, el Déu d'Israel. Es tracta, doncs, d'una confessió valenta i radical de la fe cristiana. Per això l'Apòstol diu sense embuts que la salvació, la veritable i única salvació que el poble d'Israel esperava que arribés a través del compliment de la Llei, en realitat ens ve per Jesús, que

és la coronació i compliment perfecte de tota la revelació. «Si creus de cor que Déu l'ha ressuscitat d'entre els morts, seràs salvat» (v. 9b). És doncs, per Jesucrist, i no per la Llei, que ens arriba la salvació.

Per Jesucrist, en ell i amb ell, la salvació arriba a tothom qui cregui. Ja no és necessari de pertànyer al poble escollit per poder accedir a la salvació. Déu ofereix el do de la fe a tothom. Qui l'accepta, i el fa carn i sang pròpies, entra en la comunitat de salvació de Jesucrist. «Aquí no hi ha cap diferència entre jueus i no jueus: uns i altres tenen el mateix Senyor —Jesucrist— que enriqueix a tots els qui l'invoquen» (v. 12). Sant Pau confirma la seva afirmació amb la citació de Joel 3:5: «Tothom qui invocarà el nom del Senyor serà salvat» (v. 15) sense excepció. Bona lectura per al començament del temps de Quaresma. Temps d'aprofundir la fe, d'escoltar amb més atenció la paraula, de convertir-se a partir del cor, de professar la fe amb l'Església. Temps sobretot de la gran confiança en el Senyor que salva. Perquè —i ara l'Apòstol cita Isaïes 28:16—: «Cap dels qui creuen en ell no serà defraudat.»

CALENDARI DE LA SETMANA

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(Cicle litúrgic C; ferial II)

Temps de durant l'any

(Salteri: setmana 1)

MARÇ

1. Diumenge

I de Quaresma. Morat. Lectures: Deuteronomi 26:4-10 / Salm 90 / Romans 10:8-13 / Lluc 4:1-13ALTRES CELEBRACIONS: *El Sant Àngel de la Guarda.* Sants, Rossend, b.; Suitbert i Albí, bs.; Siviard, ab.; Abundanci, mr.; Santes, Eudòcia i Antonina, mrs.

2. Dilluns

Fèria. Morat. Lectures: Levític 19:1-2.11-18 / Salm 18 / Mateu 25:31-46

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Luci, Heracli i Absaló, mrs.; Santes, Secundil·la i Genara, mrs.

Festa Major: a Almacelles.

3. Dimarts

Fèria. Morat. Lectures: Isaïes 55:10-11 / Salm 33 / Mateu 6:7-15

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Medir, llaurador; Eme-teri i Celoni, solds. mrs.; Ticià, b.; Santes, Màrcia, vg. mr.; Cunegundà, emp. vg.

Festa Major: a Sant Cugat del Vallès.

4. Dimecres

Fèria. Morat. Lectures: Jonàs 3:1-10 / Salm 50 / Lluc 11:29-32. (Es pot commemorar: *Sant Casimir, príncep.*)

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Luci, p. mr.; Agatodor, Elpidi, Capitó i Efreem, bs.

5. Dijous

Fèria. Morat. Lectures: Ester 4:17ss / Salm 137 / Mateu 7:7-12ALTRES CELEBRACIONS: *Nostra Senyora d'Àfrica.* Sants, Teòfil, b.; Geràsim, anac.; Adrià i Focas, mrs.; Joan Josep de la Creu, franc.; Santa Olívia, vg. mr.

6. Divendres

Fèria. Morat. Lectures: Ezequiel 18:21-28 / Salm 129 / Mateu 5:20-26. BARCELONA i TARRAGONA: es pot commemorar *Sant Oleguer, bisbe.*

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Víctor i Victori, mrs.; Santa Coleta, vg.

7. Dissabte

Fèria. Morat. Lectures: Deuteronomi 26:16-19 / Salm 118 / Mateu 5:43-48. (Es pot commemorar: *Santa Perpètua i Santa Felicitat, mrs.*)

ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Gaudiós, b.; Eubul, mr.; Teòfil, b.; Santa Teresa Margarida Redi, vg.

Festa Major: a Santa Perpètua de Mogoda.

Lectures bíbliques

Diumenge I de Quaresma

Cicle C

Lectura primera

Dt 26:4-10

Professió de fe del poble escollit

Lectura del llibre del Deuteronomi

Moisès digué al poble: «El sacerdot rebrà de les teves mans la cistella on portes les primícies dels fruits de la terra, i la deixarà davant l'altar del Senyor, el teu Déu. Després, a la presència del Senyor, el teu Déu, declararàs: "El meu pare era un arameu errant que baixà amb poca gent a l'Egipte per viure-hi com a foraster. Allà es convertiren en un gran poble, fort i nombrós. Els egipcis ens maltractaren, ens oprimiren i ens imposaren una feina dura. Llavors vam cridar al Senyor, Déu dels nostres pares, i ell escoltà el nostre clam i tingué en compte la nostra opressió i el nostre treball forçat. El Senyor ens va fer sortir d'Egipte amb mà forta i amb braç poderós, enmig de senyals, de prodigis, i d'un gran pànic, ens va introduir en aquest lloc i ens va donar aquest país que regalima llet i mel. Per això he portat aquestes primícies dels fruits de la terra que vós, Senyor, m'heu donat". Després deixa aquells fruits davant el Senyor, el teu Déu, i adora'l.»

Salm responsorial

90:1-2, 10-11, 12-13, 14-15 (R.: 15b)

Tu que vius a recer de l'Altíssim
i passes la nit a l'ombra del Totpoderós,
digues al Senyor: «Sou la muralla on
[m'emparo.
el meu Déu, en qui confio.»

R. *Estigueu vora meu en els perills, Senyor.*

No et passarà res de mal,
ni s'acostarà a casa teva cap desgràcia,
perquè ha donat ordre als seus àngels
de guardar-te en els camins. R.

Et duran a les palmes de les mans
perquè els teus peus no ensopeguin amb
[les pedres,
trepitjaràs lleopards i escurçons,
passaràs sobre lleons i serpents. R.

Ja que ell s'ha fet tan meu, jo el salvaré,
el protegiré perquè coneix el meu nom.
Sempre que m'invoqui, l'escoltaré,
estaré vora d'ell en els perills,
el salvaré, i tothom l'estimarà. R.

Lectura segona

R, 10:8-13

Professió de fe del qui creu en Jesucrist

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Roma

Què diu l'Escriptura, germans? «Tens la paraula molt a prop teu; la tens als llavis i al cor.» Aquesta «paraula» és la fe que proclamem: si amb els «llavis» reconeixes que Jesús és el Senyor i creus de «cor» que Déu l'ha ressuscitat d'entre els morts, seràs salvat, perquè la fe que ens fa justos la portem al cor, i la professió de fe que ens duu a la salvació la tenim als llavis. Diu l'Escriptura: «Cap dels qui creuen en ell no serà defraudat.» Aquí no hi ha cap diferència entre jueus i no jueus: uns i altres tenen el mateix Senyor, que enriqueix tots els qui l'invoquen, perquè «tothom qui invocarà el nom del Senyor serà salvat».

Vers abans de l'Evangeli

Mt 4:4b

*L'home no viu només de pa; viu de tota
paraula que surt de la boca de Déu.*

Evangeli

Lc 4:1-13

Lectura de l'evangeli segons sant Lluc

En aquell temps, Jesús, ple de l'Esperit Sant, se'n tornà del Jordà, i durant quaranta dies l'Esperit el conduïa pel desert, i era temptat pel diable. Durant aquells dies no menjava res i a la fi quedà extenuat de fam. El diable li digué: «Si ets Fill de Déu, digues a aquesta pedra que es torni pa.» Jesús li va respondre: «Diu l'Escriptura que l'home no viu només de pa.» Després el diable se l'endugué amunt, li ensenyà en un instant tots els reialmes de la terra i li digué: «Et puc donar tot aquest poder i la glòria d'aquests reialmes; tot m'ha estat confiat a mi, i ho dono a qui jo vull; adora'm i tot serà teu.» Jesús li respongué: «L'Escriptura diu: "Adora el Senyor, el teu Déu, dona culte a ell tot sol".» Després el conduí a Jerusalem, el deixà dalt la cornisa del temple i li digué: «Si ets Fill de Déu, tira't daltabaix des d'aquí; l'Escriptura diu que "ha donat ordre als seus àngels de guardar-te" i que "et duran a les palmes de les mans, perquè els teus peus no ensopeguin amb les pedres".» Jesús li respongué: «Diu l'Escriptura: "No temptis el Senyor, el teu Déu".»

Esgotades les diverses temptacions, el diable s'allunyà d'ell, esperant que arribés l'oportunitat.

Tenir seny

Joan Guiteras i Vilanova

Tenir seny! Heus aquí un gran anhel. No sempre a l'abast. Els nostres sentiments fan fer sovint molta marrada pel camí de la vida. El seny, en efecte, no és només una qüestió volitiva ni solament el fruit dels anys. Un coneix gent de totes les edats que tenen poquetes estones de seny. Fins i tot, de vegades, hom pot pensar que, en l'aventura de l'existència, les coses passen com en les *Aventures de Tintín*, on l'únic assenyat és el jovenet, mentre que els altres personatges semblen espectres d'un guinyol. En dir això recordo també un programa de televisió, els protagonistes del qual eren infants: un d'ells davant una pregunta impertinent—ben impertinent per l'edat dels menuts—contestà al presentador «si no pensava ni tenia seny».

Tenir seny és un do! I una necessitat! Com assolir-lo, doncs, essent tan inabastable? Existeix algun secret per posseir-lo?

—He de confessar que aquestes reflexions me les ha inspirades el savi Salomó. Sí, el fill i successor de David. Ha heretat el regne unificat pel seu pare. Sap que es troba davant d'una empresa difícil. Considera la seva

joventut i la comesa que li pertoca. Sap que un home sense seny és no-rès. I, llavors, té la idea d'un gran—humil—home: demana a Déu el do de la saviesa.

El lector em pot acusar, amb raó, que acabo d'introduir la paraula *saviesa*. La *sophia*, en grec, equival a habilitat i llestesa. A la Bíblia, el savi és un bon tècnic o un home molt instruït. Fins i tot, algú que sap comportar-se hàbilment per tenir èxit en la vida. Però, en l'origen de la saviesa hi ha el do diví que és el temor de Déu. Jesús és un savi, un mestre de saviesa; els seus proverbis, paràboles i regles de vida sorprenen els seus contemporanis; hom arribarà a dir que en ell hi ha més que en Salomó. La Saviesa, al Vell Testament, s'escriurà amb majúscula perquè designa Déu. Jesús també serà aquesta Saviesa al Nou Testament. El cristianisme antic edificà, a Constantinoble, un temple dedicat a la *Santa Sofia*, a la Santa Saviesa, que és Jesucrist.

El seny, doncs, per ser veritablement tal, ha de ser impregnat de saviesa i de la Saviesa. Prové de dalt i ofereix tant el gust com la comunicació de les coses espirituals. La qual cosa fa que l'assenyat es comporti amb mesura, ponderació i bon sentit.

Salomó apareix, doncs, com un mendicant a Déu

saber escoltar

de la saviesa per dur a terme la seva funció reial. Suplica així: «Déu dels pares i Senyor bondadós, / que amb la vostra paraula vau crear el món, / que vau formar l'home amb la vostra saviesa / i el vau fer sobirà del que havíeu creat / perquè governés el món amb santedat i justícia / i judiqués les causes amb rectitud: / Doneu-me la saviesa, que seu amb vós al vostre tron; / ...a mi, esclau vostre, nascut de la vostra esclava, / home desvalgut i encara jove, / poc madur per comprendre les lleis i la justícia. / Al capdavant, si entre els homes / n'hi havia algun de perfecte, / però li mancava el do de la vostra saviesa, / que coneix les vostres obres / i era present mentre creàveu el món; / ella sap què és agradable als vostres ulls, què és conforme als vostres manaments. / Feu-la venir del lloc sant del cel, / envieu-la des del vostre tron gloriós, / perquè m'acompanyi en el meu treball / i jo pugui conèixer què voleu de nosaltres. / Ella, que ho sap tot i ho comprèn tot, / em guiarà assenyadament en les meves empreses / i em guardarà amb el seu poder gloriós» (Sa 9:1-6.9-11).

Qui no té necessitat de demanar el seny? Llestesa humana impregnada del pensament evangèlic.

L'ametller

P-J Ynaraja, capellà del Montanyà

Quan l'altre dia vaig anar a agafar el cotxe, em vaig trobar el parabrisa recobert de gel. En treure'l em vaig sentir fastiguejat, pensava que ja era hora que s'acabessin les baixes temperatures, estava fart de l'hivern. Poc després, a uns dos-cents metres de casa meva, al costat mateix de la carretera, vaig veure un ametller que començava a florir. En vaig tenir prou: se'm va passar el mal humor. Aquelles flors m'estaven anunciant l'arribada de la primavera. Ja sé que, a vegades, l'arbre s'equivoca i pateix terribles gelades que destrueixen els seus projectes, però l'elegant flor, que s'avança al brot de les fulles, és per a mi, com ho era per a Jeremies (1,11), un herald que anuncia l'arribada del bon temps. El profeta tal vegada se serveix de la semblança en hebreu de les paraules *ametller* i *vigilant*, que tenen un so semblant.

Quan vaig arribar a casa vaig es-

crutar la Bíblia i em vaig trobar que, en quatre ocasions, en els capítols 25 i 37 del l'Èxode, s'indicava que els extrems de cada un dels set braços del Gran Canelobre, havien de tenir forma de flor d'ametller. Aquesta lectura em va obligar a tornar a sortir de casa per recollir un a flor, portar-la i observar-la dètingudament. La majoria dels lectors ja sabrà que es tracta d'una flor senzilla, molt lluny de l'exotisme i l'enigma que tenen, per exemple, les nostres diminutes orquídies, però té una gran harmonia i exhala un suau perfum, mentre observem la seva blancor a vegades rosàcia. He mirat les diverses *menoràs* que m'he portat com a record de Terra Santa i em sembla que ningú dels que les van projectar van tenir en compte les indicacions del Llibre sagrat per fabricar-les.

Al patriarca d'Israel se'l vincula dues vegades amb el nostre arbre. La primera quan era jove (Gènesi 30,37), ja que se serveix de branques d'ametller per aconseguir prole a favor seu del ramat del seu sogre. Aquesta estra-

tagema, que li és útil, no crec que pugui servir avui dia. Ningú s'atreveix a afirmar que unes vares fossin capaces d'alterar les característiques genètiques d'un ésser viu. Posteriorment, el mateix Jacob, mana als seus fills que, entre els presents que han de portar a l'important personatge que actua de gran intendent a Egipte, aquell que resultarà ser el seu desaparegut i estimat fill Josep inclouguin les ametlles. Amb certesa no deuria conèixer la riquesa vitamínica de les seves llavors, ni la seva utilitat cosmètica, ni que barrejat amb mel podia convertir-se en torró. Amb el regal es va avançar al seu temps.

La flor de l'ametller, que avui apareix i demà perd la seva corol·la, és un senyal del fugaç devenir humà, segons l'Eclesiastés (12,5).

La vara d'Aaron, en un cert moment i molt oportunament, rebrota, floreix i produeix ametlles (Números 17,23).

Per a mi aquest arbre serà sempre

una paràbola de generositat. Em va passar fa anys i ho he explicat en algun altre lloc. Ho repeteixo Un camió va destrossar una branca d'ametller que hi havia al costat del camí de pujada a La Llobeta. Ningú la va treure del terra, jo tampoc em vaig aturar per retirar-la. Uns dies més tard, quan hi vaig tornar a passar, vaig observar atònit que aquella branca, que semblava del tot inútil, havia florit. Era un exemple sorprenent de generosa elegància. Aquelles flors eren una ofrena pura per a mi, pur plaer, sense ser de cap profit per al vegetal que ja no seria capaç de donar fruit ni de progressar en el seu creixement. Efectivament, passats uns quants dies va morir, però encara així podia alimentar el foc que escalfarà les persones fredoliques. Com deia més amunt, des d'aleshores, l'ametller és una expressiva paràbola de com podem ser generosos, fins i tot després de morir, si hem sabut deixar les nostres possessions degudament col·locades.

retrats bíblics intencionats

Amics de Déu

Els sants Just, Macari i Rufí, màrtirs, 28 de febrer

Eren tres amics terrissaires que vivien a Sevilla. Macari sortia molt de matí a cercar argiles vermelles i blanques. L'albada el sorprenia de camí i ell lloava Déu per la llum del cel i la frescor de la terra. Arribat als fangars, carregava les seves alforges i tornava al taller comú per portar el material als seus amics.

Macari pastava l'argila que barrejava amb l'aigua i es feia més suau. Just l'ajudava i quan, ja estava llesta, la portaven al torn de Rufí i aquest la prenia i anava fent un recipient perfecte, a punt per ficar-lo al forn.

Aquells tres amics terrissaires, germans en la fe, feien les coses el millor que sabien.

A primera hora de la tarda, mentre Rufí continuava amb la feina, Just i Macari sortien al fòrum per vendre llurs ceràmiques i comprar després el pa de cada dia. Trigaven poc temps per vendre els seus atuells, que

eren els millors, perquè havien estat fets no solament per amor als homes, sinó també a Déu, i les coses surten millor així.

Imperava a Roma Trajà, nascut també a Sevilla. L'ambient era tranquil, fins un dia en

que algú, envejós, va fer saltar l'espurna de l'odi: aquests terrissaires són cristians, pregunten davant d'una creu!

Ben cert, el taller de Just, Macari i Rufí estava presidit pel senyal dels cristians i ella fou la causa del seu martiri. Un dia, un herald del governador es va aturar a la porta i els va preguntar: «Sou cristians?», «Sí!», van respondre.

«Les lleis de Roma proscriuen la vostra religió sota pena de mort», digué l'herald.

«¿I què podem fer?», van preguntar els tres amics: «Si no renegueu del vostre Déu, morireu.»

Les paraules de l'herald foren la sentència per a Just, Macari i Rufí; no van renegar de Jesucrist i foren decapitats.

Pels camins de la Bíblia

Aliança de Jonatàs amb Roma i Esparta

Després de la mort de Judes, tots els seus partidaris es van reunir i van dir a Jonatàs: «Hem pensat d'elegir-te a tu perquè siguis el nostre cap i el nostre comandant.»

Des d'aquell moment, Jonatàs va prendre el comandament i es va posar en lloc del seu germà Judes.

Quan Jonatàs va veure que les circumstàncies l'ajudaven, va escollir uns quants homes i els envià a Roma a confirmar i renovar l'amistat amb els romans. També despatxà cartes en el mateix sentit als espartans.

Jonatàs tingué notícia que els generals

de Demetri tornaven amb moltes tropes per fer-li la guerra. Va sortir de Jerusalem i els va anar a l'encontre, sense donar-los temps d'introduir-se al seu país. Els enemics van saber que Jonatàs i els seus estaven a punt de lluitar i es van espantar; Jonatàs va córrer al seu darrere, però no els aconseguí.

Jonatàs va tornar i va convocar els ancians del poble a una assemblea per tractar amb ells de la construcció de places fortes a la Judea i d'aixecar més les muralles de Jerusalem.

Va lluitar contra tots els seus enemics, però finalment Trifó va enganyar Jonatàs i els de la ciutat de Ptolemaida s'apoderaren d'ell i el mataren. Tot Israel feu un gran dol per Jonatàs.

Fem Catequesi

La pregària (II)

La pregària és del tot necessària per a la salvació. Sense la pregària la fe acabà morint, de la mateixa manera que mor un cos que es queda sense respiració; per això cal que siguem constants en pregar cada dia.

Quan preguem cal que ho fem amb fe i amb humilitat, tot reconeixent la nostra petitesa i les nostres mancances; amb la confiança que Déu ens estima i ens

escolta, sense desanimar-nos ni cansar-nos perquè no ens concedeix tot el que ens agradaria aconseguir, puix Déu sap molt bé allò que ens convé i allò que no ens convé, però vol que nosaltres ho descobrim i li demanem en una petició fervorosa i confiada.

A més de la pregària individual, que cadascú ha de fer personalment, una manera molt valuosa d'oració és la que hom fa en comunitat, especialment en la litúrgia de l'Església.

Litúrgia

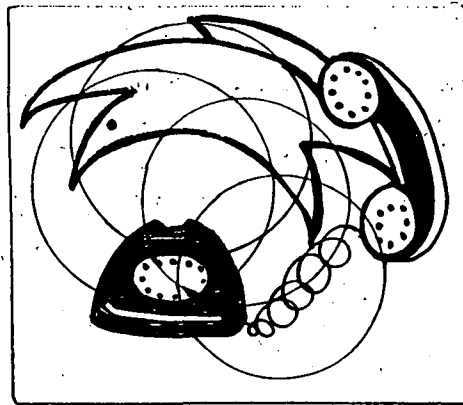
L'Esperit Sant i els sacraments

En la litúrgia l'Esperit Sant és el pedagog de la fe del poble de Déu el realitzador de les obres mestres de Déu, que són els sacraments. El desig i l'obra de l'Esperit al cor de l'Església és que nosaltres visquem la vida del Crist ressuscitat.

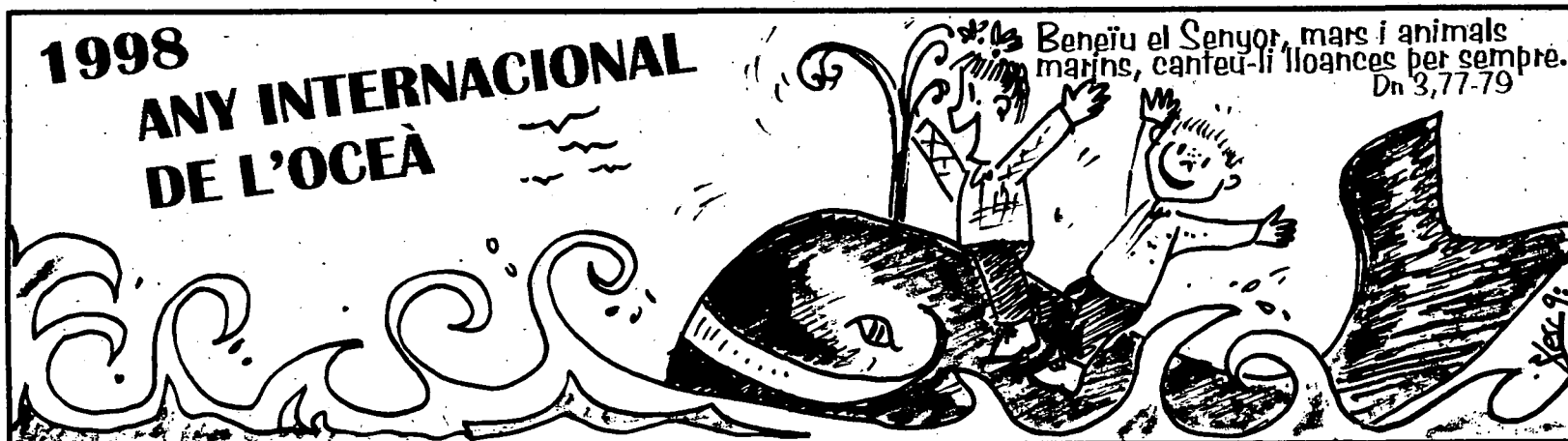
Quan Ell troba en nosaltres la resposta de fe que Ell mateix ha suscitat, es realitza una veritable cooperació. Per ella, la litúrgia esdevé l'obra comuna de l'Esperit Sant i de l'Església.

En els sacraments, doncs, l'Esperit Sant actua sobretot així: prepara els cristians a trobar el seu Senyor; recorda i manifesta el Crist a la fe de l'assemblea de fidels; fa present i actualitza el misteri del Crist pel seu poder transformant; i, finalment, l'Esperit de comunió uneix l'Església a la vida i a la missió de Crist.

Seria una gran cosa si, a partir d'aquest any dedicat a l'Esperit Sant en la preparació del Jubileu del 2000, prenguéssim consciència de la seva presència i actuació eficaç cada vegada que celebrem els sacraments.

L'Oriol i la Laia
per Xesc

Compartir l'experiència d'una vida

■ La generació de la tercera edat pren la iniciativa

«Si pots... dóna; si necessites... demana. Encara pots fer molt. Donar coneixements no fa que disminueixin, però sí que es conservin.» Aquesta és una de les idees que recull el fulletó

de presentació de l'entitat CONEX (Conocimiento y Experiencia). Els socis d'aquesta associació tenen molt clar que les persones grans poden i han de «donar molta guerra» i

aportar un bagatge a favor d'aquelles persones que necessiten ajuda. CONEX estarà allà per acompanyar qui ho demani en el camí de la vida.

CONEX es crea el 1984 i es defineix com una associació de persones, a partir de cinquanta anys, que desitgen posar al servei dels altres una sèrie de Coneixements i Experiències. L'associació està formada per un col·lectiu que desitja continuar sent útil i que concep la jubilació com una evolució molt enriquidora. Per a l'entitat, un tema important és ajudar les persones a aconseguir els seus propis objectius, a partir de la realització d'allò que més els omple.

CONEX pretén retornar la il·lusió i les ganes de viure a aquelles persones grans que es troben en un estat de desànim a causa de l'edat. D'altra banda, també busca que cadascuna d'elles descobreixi que els seus problemes o necessitats poden solucionar-se o atenuar-se si es comparteixen.

Un dels aspectes més coneguts de CONEX és el conjunt d'activitats de tipus cultural que es duen a terme en diferents centres. Són classes setmanals d'artesanía, educació física, idiomes, humanisme i manualitats, entre altres. Mitjançant aquestes iniciatives es mobilitzen les persones grans per donar tot el que porten dins. Segons el president de l'organització, Agustí Gómez, «les classes són un motiu per sortir de casa, per aprendre, per conèixer gent, relacionar-se i trencar la solitud de moltes persones».

Buscant solucions

El 1993, amb motiu de l'Any Internacional de les Persones Grans i de la Solidaritat entre les Generacions, la Comissió Europea va convocar un con-

La informàtica és un dels cursos de CONEX.

curs de projectes innovadors. CONEX va presentar el seu projecte Escuela de Maestrazgo, Perfeccionamiento y Reciclaje (Escuela M.P.R.), que va ser premiada amb un dels dos premis que es van concedir a l'Estat espanyol.

Agustí Gómez explica que «ens plantegem crear una escola on els veterans puguin ajudar la gent jove a l'aprenentatge d'un ofici. Estem preocupats, sobretot, per les persones de quaranta i cinquanta anys que es queden a l'atur i els és molt difícil trobar feina».

L'Escola M.P.R. ensenya oficis als joves que encara no han tingut una ocupació, ofereix la possibilitat d'augmentar els coneixements a les persones que treballen i desenvolupa cursos de reciclatge per a aquelles persones que no tenen edat de jubilar-se però no

troben un lloc de treball.

La transformació de l'Escola M.P.R. va donar lloc al disseny del programa EMPREX, que té com a objectius formar persones a l'atur i el seguiment i l'ajuda fins a aconseguir el seu accés al món laboral. Aquest programa es caracteritza pel fet que els voluntaris que hi col·laboren no són només grans, sinó que també hi participa un voluntariat més jove: «Com que el món del treball està en constant evolució, ens vam adonar que encara seria més interessant que treballéssim no només per a la gent d'altres edats, sinó amb gent d'altres edats», explica Gómez.

En aquest programa s'imparteixen cursos d'informàtica, comerç exterior, anglès, ventes i gestió de compres, entre d'altres.

La força de la il·lusió

Des de CONEX es parteix de la base de treballar amb el que es té. Agustí Gómez revela que «el nostre gran secret és actuar amb el que tenim. Ens falten moltes coses, però això no ha de ser una excusa per a no fer res».

Comunicar la il·lusió, les ganes de treballar, valorar les petites coses i la relació intergeneracional són aspectes molt importants que l'entitat ha assimilat en la seva manera d'actuar.

Agustí Gómez creu en la solidaritat entre les diferents generacions i afirma que «no ens han de respectar pels nostres cabells blancs o per les

nostres arrugues. El respecte s'ha de guanyar i això és el que intentem: fer coses que demostrin que les persones grans som iguals que les altres».

Per a ser membre de CONEX només es demana ser més gran de cinquanta anys, amb mitjans suficients per no dependre de tercers, i amb la voluntat de dedicar un temps a altres persones que tenen interès o necessitat dels seus coneixements i experiències.

Rosa María Jané Chueca

CONEX
TRAVESSERA DE LES
CORTS, 39-43, 2n
08028 BARCELONA
TEL. 333 77 59

societat/cultura

La malnutrició infantil, una urgència silenciosa

■ Més de sis milions de nens i nenes moren cada any a causa d'aquest flagell

MADRID.— El Fons de les Nacions Unides per a la Infància (Unicef) qualifica la malnutrició infantil com una «urgència silenciosa» per al planeta en l'informe *L'estat mundial de la infància 1998*. Prop de dotze milions de nens i nenes menors de cinc anys moren anualment de malalties susceptibles de prevenció. D'ells, més de sis milions —el 55%— moren per causes relacionades directament o indirectament amb la malnutrició.

Avui dia uns dos-cents milions d'infants pertanyents a països del Tercer Món estan desnodrits. Formen part dels 1.300 milions d'habitants d'arreu del món que malviuen en el que s'ha anomenat «la pobresa crítica o de fam». La Unicef denuncia que la malnutrició preocupa poc l'opinió pública, tot i que afecta un de cada dos infants del sud d'Àsia i un de cada tres a l'Àfrica. Però la malnutrició no només afecta exclusivament les nacions subdesenvolupades, ja que un de cada cinc infants dels països industrialitzats és pobre.

Les conseqüències tràgiques de la malnutrició són molt diverses. La falta de vitamina A, que afecta cent milions d'infants arreu del món, és una causa de la ceguera i de la debilitat del sistema immunitari. A més, disminueix la resistència a les diarrees, motiu pel qual moren 2,2 milions de nens cada any, i al xarampió, malaltia que provoca un milió de morts anualment. Segons la Unicef, la falta de zenc disminueix el creixement i la falta de iode pot provocar lesions cerebrals, cretinisme i galteres. Actualment, un total de 183 milions d'infants tenen un pes molt inferior al corresponent a la seva edat, mentre

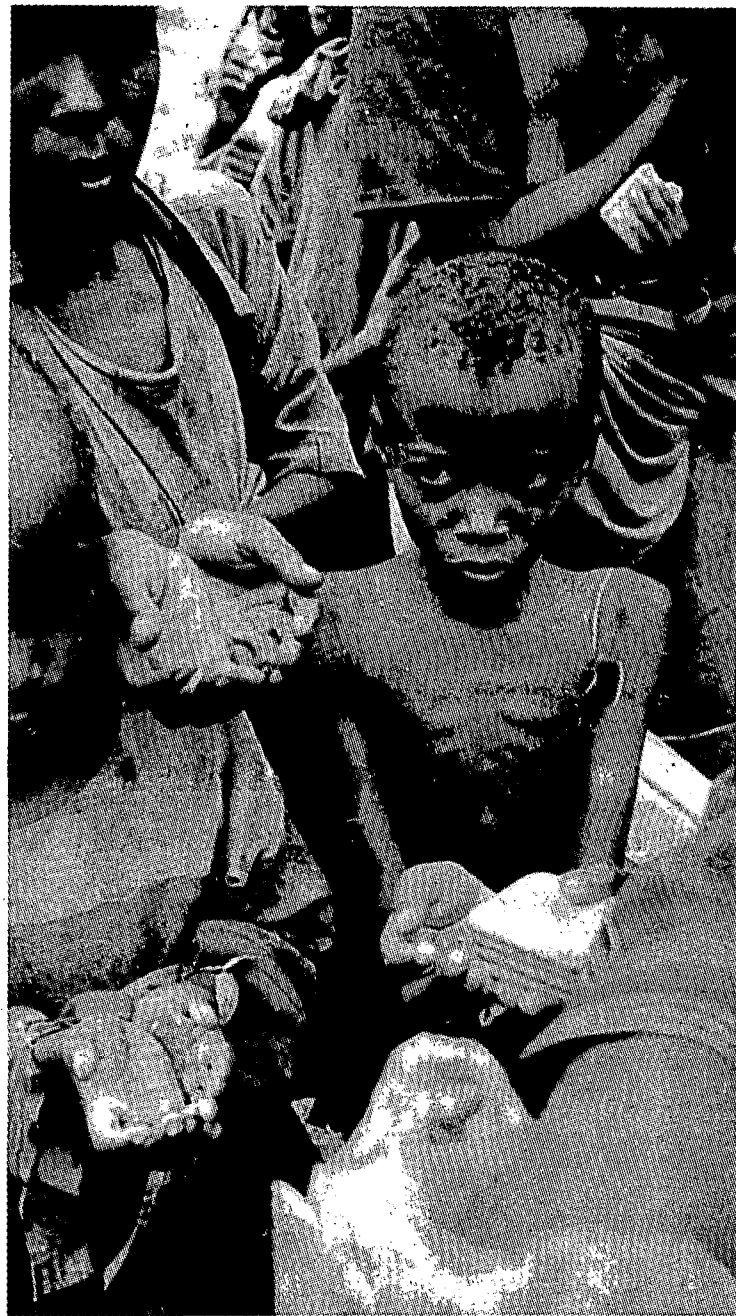
que 67 milions tenen un pes massa baix per la seva estatura.

Lluita contra la desnutrició

L'informe de l'organisme de les Nacions Unides assenyala que una de les síndromes més serioses de la malnutrició és el *kwashiorkor*, conseqüència d'un règim pobre en calories i que provoca edemes tant a la cara com a les extremitats dels nens. Un total de dos mil milions de persones, sobretot dones i infants, pateixen falta de ferro. Per la seva banda, l'anèmia ferropènica ocasiona entre un 20% i un 30% de les morts postpart a l'Àfrica i dificulta el desenvolupament psicomotor dels nadons.

La directora general d'Unicef, Carol Bellamy, va subratllar a París que «la victòria sobre la desnutrició és al nostre abast». Va constatar que aquesta malaltia ha deixat de fer estralls a l'Amèrica Llatina, on s'han aconseguit grans avenços, però en segueix fent a l'Àfrica i al sud-est asiàtic. Bellamy va fer una crida als dirigents dels països desenvolupats a fer de la lluita contra la desnutrició una de les seves prioritats.

C.C.

La malnutrició continua fent estralls a l'Àfrica.

Drets i deures de la família

El Grup d'Entitats Catalanes de la Família, amb motiu de la commemoració el 1998 dels cinquanta anys de la Declaració Universal dels Drets Humans, ha formulat una sèrie de principis i reivindicacions sobre la institució familiar. Són els següents:

- Totes les famílies tenen el dret a uns ingressos suficients que permetin als seus membres viure amb dignitat.
- La societat i els seus legítims representants han de vetllar perquè tota comunitat familiar tingui els recursos mínims per fer front a situaci-

ons difícils, derivades d'un atur prolongat, problemes de salut, accidents o catàstrofes de qualsevol tipus.

- Cal facilitar ajuda als més necessitats perquè puguin accedir a un habitatge digne. S'hauria d'ajudar especialment els joves que projecten crear una família.

- Les lleis han de respectar i defensar la vida humana des de la concepció fins al moment de la mort natural.

- L'Administració pública ha de vetllar perquè els pares puguin decidir lliurement el nombre de fills que

considerin que poden atendre i educar, sense cap mena de pressions.

- Els pares han de decidir, d'acord amb les seves conviccions personals, ètiques i religioses, la formació dels seus fills durant la minoria d'edat i la lliure elecció de centres educatius homologats de la seva confiança, sense que aquesta selecció comporti càrregues suplementàries que discriminin uns ciutadans d'uns altres.

- Els ancians haurien de poder viure, en la mesura que ho permetin les determinades condicions de les per-

sones, a la seva pròpia llar o a la dels seus familiars. Els parents són, abans que el conjunt de la societat, els responsables de l'atenció dels nostres avis i àvies. Els que tenen cura dels ancians alliberen la societat de despeses i esforços importants. Per aquest motiu, les institucions públiques els haurien d'ajudar.

- Promoure l'estabilitat de la família és contribuir al bé de tota la societat i al futur d'un país solidari, obert i en progrés social.

C.C.

La genialitat creativa d'un narcisista provocador

■ Exposició antològica sobre el pintor expressionista Egon Schiele

BARCELONA.— El Museu Picasso acull la mostra *Egon Schiele. Col·lecció Leopold*, integrada per 152 pintures i dibuixos pertanyents a la col·lecció privada del Dr. Rudolf Leopold. L'artista austríac Egon Schiele (1890-1918) és considerat un dels màxims representants de l'expressionisme de començaments de segle. D'esperit indomable, egocèntric i inconformista, les seves obres es caracteritzen per una força lírica amarada de sensualitat i de tensió emocional. L'exposició es podrà visitar [c/ Montcada, 15-19] fins al 31 de maig.

Egon Schiele va crear les obres que s'exposen entre els anys 1905 i 1918. Un període relativament breu, però representatiu de tota la seva trajectòria, ja que va morir molt jove, als vint-i-vuit anys, pocs dies després que ho fes la seva esposa, a causa de l'epidèmia de grip que es va estendre arreu d'Europa. Dins del panorama artístic de finals del segle XIX i principis del XX, Schiele és, al costat de Gustav Klimt i d'Oskar Kokoschka, un dels grans pintors sorgits del ferment cultural vienès. Es va destacar per ser un creador independent i original, tot i que se'l situa dins del corrent expressionista.

Sorpren i desconcerta en aquesta exposició els nombrosos autoretrats (vint-i-quatre en total) del jove pintor en diferents actituds (assegut, nu, en camisa, amb capa, amb els ulls tancats, amb bigoti, amb el cap inclinat, amb l'expressió desfigurada, amb la boca oberta, etc.). Cal remarcar la mestria estilística de Schiele en el tractament de la figura humana. La despulla psi-

quicament i corporalment. Amb unes línies i tonalitats molt accentuades i amb un contorn simple i ràpid capta tota l'essència del subjecte. El seu traç nerviós, impregnat de sensibilitat, realça la sensació de moviment de les figures. L'artista fa servir diferents materials com guaix, llapis, carbonet, aquarel·la, oli, purpurina i tinta xinesa en els seus quadres i dibuixos. Schiele aconsegueix no tan sols comunicar amb la línia, sinó també amb el color. En les seves obres el color té una funció constructiva.

Trencar els cànons establerts

«L'interès fonamental d'Egon Schiele era mostrar l'estat psicològic i anímic de les persones. Va trencar amb tots els tabús i els cànons ortodoxos de la pintura per representar el cos humà»,

«Autoretrat amb manegüins de ratlles» (1915).

va manifestar el Dr. Leopold el dia de la inauguració de la mostra, el 16 de febrer passat. «Mai no es va deixar catalogar dins de cap corrent artístic»,

va afegir el col·leccionista. La iconografia bàsica de Schiele és el cos, principalment nu, de l'home i la dona, al qual dota de vida i d'una sensualitat inusual per a l'època.

Però era també un pintor del paisatge. Cal tenir en compte la sèrie de paisatges que fa a Krumau, ciutat de Bohèmia. Són composicions molt estructurades i de formes geomètriques que contrasten amb les línies i els contorns habituals en els seus personatges. Entre les obres de la mostra destaquen *Composició de tres nus masculins* (1910), *Noia agenollada amb vestit vermell taronja* (1910), *Eremites* (1912), *Autoretrat amb l'espatlla nua alçada* (1912), *Krumau del Moldava* (1913-14), *Mare cega* (1914) i *Dona jacent* (1917).

L'extraordinari univers estètic d'un mestre.

Miquel Àngel Codina

FILATÈLIA

per Enric Graupera

Emile Verhaeren, poeta

Bèlgica va commemorar el centenari del naixement del gran poeta Emile Verhaeren el 1955 amb l'emissió d'aquest segell. La seva numeració Yvert és la 967. Verhaeren va néixer el 21 de maig de 1855 a Sint-Amands (Flandes) i va morir d'accident el 26 de novembre de 1916 a Rouen. Estudià al seu poble, a Brussel·les, on va passar dos anys, i a Gant. En arribar a Lovaina va cursar dret i amb altres estudiants va fundar el diari *La Semaine*. Va col·laborar en diverses publicacions. El seu primer recull de poemes, *Les flamandes*, revela un versos tristos, però en els quals exalta la força i l'heroicitat del seu poble. En sortir d'una conferència va voler pujar a un tren en marxa i va caure sota les rodes i morí.

L'expressionisme, l'estètica de la subjectivitat

Una sèrie de personalitats convergeixen en l'època en què va viure Egon Schiele. Freud desenvolupava les teories de la psicoanàlisi; Wittgenstein formulava les seves idees filosòfiques; Schönberg, Webern i Berg feien noves aportacions en el camp musical; Schnitzler, Hofmannsthal, Kraus, Musil i Zweig escrivien moderns poemes i prosa. En el terreny artístic, el 1897, Gustav Klimt es va separar de l'Acadèmia de Belles Arts de Viena juntament amb divuit membres més i van formar la Sezession vienesa. El seu ideari es basava en el lema següent: *A cada temps el seu art, a cada art la seva llibertat*. Els principis estètics i els triomfs de Klimt, que es trasllueixen en unes pintures molt personals i que no remeten a cap evocació anterior, van ser essencials per als seus seguidors. Manifesten alhora la ruptura amb la tradició i el pas de l'impressionisme a l'expressionisme. Egon Schiele es va formar en aquest context.

L'expressionisme és un moviment artístic i literari que va néixer a Alemanya i a l'àmbit centroeuropeu entre el 1905 i el 1933. Ideològicament, representa la voluntat de l'artista de dominar el món exterior, situant-lo en un quadre d'idees abstractes que, expressades, expliquin l'univers tot prescindint conscientment de l'anàlisi dels fets reals. El nom donat a l'escola indica que l'esperit s'expressa en la deformació de figures i ambients, per manifestar la seva tensió i el seu dinamisme interiors. Comunica una crítica pessimista i cruèl sobre la societat i fa un elogi de la follia, la mort i la desesperació. Un dels seus més rellevants artífexs, Horwarth Walden el va definir significativament quan va escriure: «L'artista no crea la impressió a partir de l'exterior, sinó que crea l'expressió a partir de l'interior.»

«Cal un concurs universal de les idees»

■ El periodista Francesc Valls repassa l'actualitat cultural i religiosa a la Fundació Joan Maragall

BARCELONA.— El cap de la secció d'opinió del diari *El País* a Catalunya, Francesc Valls, va citar unes paraules de l'escriptor italià Antonio Tabucchi (*Afirma Pereira*) extretes d'un article recentment publicat al seu rotatiu: «Cal un concurs universal de les idees», per referir-se als temes que en l'últim mes han centrat l'atenció de l'opinió pública mundial, espanyola i catalana. El periodista, convidat per la Fundació Joan Maragall, el 16 de febrer, va fer un sintètic però dens repàs a l'actualitat del mes.

L'article de Tabucchi, *El tiempo está cansado*, va ser el punt de partida perquè Francesc Valls analitzés amb brevetat excepcional, no exempta d'ironia mordaç i crítica, els esdeveniments més tractats per la premsa en l'últim mes. La visita de Joan Pau II a Cuba, per a Valls, ha donat els seus fruits com són l'alliberament de més d'un centenar de dissidents i, probablement, el creixement del «lobby antiembargament» que pateix el país. En qualificar el règim de Fidel Castro i comparar-lo amb el seu entorn, d'influència nord-americana, Valls va utilitzar paraules

del jesuïta Ignacio Ellacuría, assassinat a El Salvador l'any 1989: «A Cuba, dius el que penses i t'empresonen, a El Salvador, et troben mort». Amb tot, el periodista creu que el Sant Pare «estava més interessat en trobar un espai per a la fe catòlica que en la llibertat o el benestar dels cubans». Valls va manifestar que «la seguretat en la fe com en la revolució són molt semblants: quan no se sap què passarà hom s'aferra a un valor segur», i en el mateix sentit, es va referir irònicament a les afirmacions que el cardenal Ratzinger ha fet recentment a Pamplona en les quals assegu-

rava que la Inquisició no va ser tan dolenta com es pensa: «noo ho dirà per Giordano Bruno.»

És per això que, com diu Antonio Tabucchi, amb sarcasme, «Cal un concurs universal de les idees» en un món cansat d'idees caduques, on els problemes sexuals del president dels Estats Units poden provocar una guerra a l'altra punta de món, amb el suport de la gran esperança del socialisme europeu —Tony Blair—, on la diferència entre la vida i la mort es pot mesurar en vots —referint-se a l'execució de Karla Faye Tucker— o en dòlars —una ONG ha alliberat recentment un centenar d'esclaus per cent dòlars cadascun.

Nova llei del català

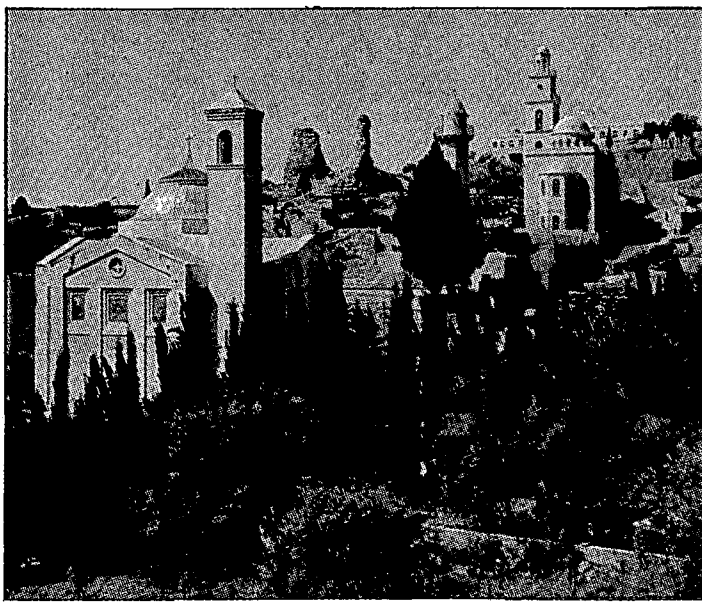
En un altre ordre de coses, Francesc Valls va reflexionar sobre diverses polèmiques que han fet córrer molta tinta als diaris catalans. La nova llei del

català i les crítiques que ha rebut del Fòrum Babel va ser el tema que va aixecar més interès entre el públic assistent, clarament oposat a les idees del mencionat fòrum. Francesc Valls va rebatre les tesis babelianes de Francesc de Carreras, que assegura que són les persones les que tenen drets i no els pobles, argumentant que «si això fos cert, als magrebins que resideixen a l'Estat espanyol se'ls hauria de parlar en àrab».

El periodista d'*El País* va parlar també, entre d'altres temes, de la «crisi permanent» que viu el Museu d'Art Contemporani de Barcelona (Macba) amb la desfilada de directors, galeries buides... i va posar en dubte la utilitat d'una infraestructura d'aquesta mena. Va suggerir, en to desenfadat, que «es convertís en un mostrari de la robòtica més avançada, avantguarda, paradigmàtica del coneixement humà».

Josep M. Calvet

Et podem
portar
DE FRANC
a **TERRA**
SANTA
o a **ROMA**

Amb «CATALUNYA CRISTIANA» ÉS MOLT FÀCIL GUANYAR

SORTEIG VÀLID NOMÉS PER A NOVES SUBSCRIPCIONS

- 1 Emplena la butlleta de subscripció amb totes les teves dades.
- 2 Tria la forma de pagament que et vagi més bé.
- 3 Retalla la butlleta per la línia de punts i envia-la per correu al més aviat possible.
- 4 De seguida que rebem la teva butlleta, et lliurarem per correu el teu primer exemplar de *Catalunya Cristiana* i el certificat de participació per al sorteig de dos viatges a Terra Santa o a Roma per a dues persones.

Aquesta CAMPANYA va començar l'1 d'abril i s'acabarà el 31 de març de 1998. El sorteig dels viatges es farà davant de notari abans del 15 de maig de 1998.

SUBSCRIU-TE a
«CATALUNYA
CRISTIANA» i
podràs guanyar
un dels DOS
VIATGES a TERRA
SANTA o a ROMA
per a dues persones

Nom
Adreça.....
Població.....D.P.....
Província.....Tel

☐ Se subscriu a «CATALUNYA CRISTIANA» català/castellà per l'import anual (52 números) de 11.180 ptes.

El pagament de l'esmentada subscripció el farà mitjançant

☐ domiciliació bancària (en aquest cas empleu l'ordre de domiciliació) ☐ xec nominatiu que adjunto per valor de 11.180 ptes.

Sol·licito fer el pagament a través de:

- ☐ 1 sol rebut de 11.180 ptes.
☐ 2 rebuts mensuals consecutius de 5.590 ptes.
☐ 4 rebuts mensuals consecutius de 2.795 ptes.

ORDRE DE DOMICILIACIO

Banc / Caixa.....Agència.....

Adreça.....

Senyors,

Els prego que, a partir d'ara i fins a nou avis, paguin els rebuts que els presentarà *FUNDACIÓ CATALUNYA CRISTIANA* per la meua subscripció a «CATALUNYA CRISTIANA» amb càrrec al meu compte corrent/llibreta

Entitat.....Oficina.....DC.....Compte.....

Data.....

Signatura del titular del compte/llibreta:

Art i fe dels nostres avantpassats

■ L'exposició «Proæmium» acull obres de l'època medieval i moderna

LLEIDA.— L'església romànica de Sant Martí, que des de 1973 conservava els fons d'escultura en pedra del Museu Diocesà, ha estat el marc triat per a l'exposició *Proæmium*. S'hi poden contemplar algunes de les obres

més representatives del museu, fonamentalment de l'època medieval i moderna. La mostra és un pas ferm i decisiu en el camí que s'ha iniciat cap a la consolidació del futur Museu de Lleida Diocesà i Comarcal.

Cartell de l'exposició.

Les cinquanta-vuit obres exposades a *Proæmium* s'agrupen seguint un criteri cronològic i són representatives de les diferents tècniques i estils amb què es va desenvolupar la producció artística religiosa a les comarques lleidatanes. El recorregut de la visita s'inicia amb un grup d'obres gòtiques situades a una banda de la nau de l'església, enfront de les quals s'hi poden contemplar diverses peces pertanyents als períodes del renaixement i del barroc. L'absis s'ha reservat per al romànic i alguna obra medieval antiga, mentre que a la capella hi ha una selecció de peces de l'època medieval i moderna, procedents de l'antiga catedral de Lleida.

A més d'un important fons numismàtic, el Museu Diocesà de Lleida té una de les col·leccions d'art religiós més importants de Catalunya, amb més de 1.700 obres inventariades, sense les quals seria difícilment comprensible la història de l'art a la regió. Quantitativament, la part més important la constitueixen les obres del període barroc. També cal destacar les d'origen medieval, amb escultures en pedra i fusta, taules pintades i orfebreria.

Un museu centenari

Entre les obres exposades, cal destacar el *Retaule de la Mare de Déu, sant Fabià i sant Sebastià*, de l'últim quart del segle XV; una creu processional datada entre el 1360 i el 1380; una escultura en pedra de Maria Magdalena, de la segona meitat del segle XIV; una pintura al tremp i a l'oli sobre fusta

de pi titulada *Rei David*, de l'any 1522, i un relleu en fusta policromada conegut amb el nom de *Sant Josep amb el Nen*, que es pot datar entre el 1776 i el 1782.

El Museu Diocesà de Lleida va ser fundat pel bisbe Josep Messeguer el 1893. Inicialment va ser instal·lat al Seminari Conciliar (actual edifici de la Universitat), d'on els seus fons van sortir durant la guerra civil i després hi retornaren. A partir de 1970 es van traslladar a l'església romànica de Sant Martí i a diferents dependències del Palau Episcopal, lloc que en l'actualitat els segueix custodiant.

En els pròxims anys el museu s'instal·larà definitivament a l'antiga Llar de Sant Josep. El projecte compta amb el vistiplau i la col·laboració institucional del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Lleida, la Paeria, el Bisbat de Lleida i el Consell Comarcal del Segrià. El bisbe de Lleida, Mons. Ramon Malla, va dir a la inauguració de la mostra que aquesta posava «en relleu la fe dels nostres avantpassats i l'acció positiva del cristianisme en l'àmbit de la cultura».

Jaume Montaña

Concert de sardanes i música per a cobla a Montserrat

MONTSERRAT.— El 8 de febrer passat va tenir lloc a la basílica un concert de sardanes i música per a cobla de diversos autors, amb peces dedicades a la Mare de Déu de Montserrat i relatives a la tradició folklòrica montserratina. Els intèrprets van ser la Cobla Mediterrània i la cobla La Principal del Llobregat, sota la direcció de Jesús Ventura i Barnet. El monestir de Montserrat va organitzar el concert dins de les activitats que du a terme amb motiu del cinquantè aniversari de l'entronització de la Mare de Déu de Montserrat.

La cultura musical i folklòrica de Catalunya, ben arrelada a les seves tradicions i als llocs emblemàtics de la seva història, ha trobat en la Mare de Déu de Montserrat una inspiració inesgotable. Una bona mostra d'aquest fet és el ventall de peces musicals dedicades a la Moreneta i a les llegendes que, al llarg de la història, s'han teixit entorn de Montserrat. Per això, dins dels conjunts d'actes commemoratius dels cinquanta anys de l'entronització de la Mare de Déu de Montserrat, no podia faltar una ocasió per palesar com la sardana —la forma musical catalana per excel·lència— i la cobla —el conjunt musical característic del folklore català— transparenten la devoció d'un poble a la seva patrona i a la muntanya on és venerada.

Joan-Andreu Rocha, *osb*

EXPOSICIÓ MISSIONERA

Organitzada pels Missioners Combonians, l'exposició mostra l'art africà i ens apropa a un món fascinant on els avantpassats, els costums i les tradicions marquen el ritme de la vida.

El P. Jaume Calvera explica la funció dels objectes africans exposats.

Un moment de l'exposició quan era a Barcelona.

Aquesta exposició itinerant va començar a la parròquia de Sant Joan d'Horta de Barcelona, durant el mes de febrer ha estat al Centre de Catequesi de la parròquia de Santa Maria de Cardedeu i ara, fins a l'1 de març, estarà als locals del Seminari Diocesà de Solsona.

El planeta Terra i la seva història

Francesc Nicolau

Professor de la Facultat Eclesiàstica de Filosofia de Catalunya

ALLÒ QUE DÉU TÉ D'INVISIBLE, COM EL SEU
PODER ETERN I LA SEVA DIVINITAT, DES DE LA
CREACIÓ DEL MÓN ES FA VISIBLE A LA INTEL·LI-
GÈNCIA HUMANA A TRAVÉS DE LES SEVES OBRES.

(ROM 1,20)

50. El Neogen, segon període de l'Era Terciària

Ja som a les acaballes de la història del planeta Terra. El Neogen té una durada tan sols d'uns 23 milions d'anys (m. d'a.); no hi arriba ben bé. Això vol dir, comparant com sempre la història geològica amb un any, que va començar amb el dia 30 de desembre per acabar a tres quarts de nou del vespre del dia 31. Des d'aquest moment fins a les dotze de la nit cal posar la durada de l'últim període de la Terciària: el Quaternari, que amb els seus 1,7 m. d'a., correspon a només 3 hores i 15 minuts de durada. Cal, tanmateix, afegir aquí, que la cronologia que hem adoptat no és l'única que trobem en els diferents autors: uns posen 2 m. d'a. per al Quaternari, d'altres 1,8, d'altres 1,5... i d'altres 1,7 m. d'a., que és la datació per la qual ens hem decidit nosaltres, sense voler, però, pretendre que sigui la més acceptada i acceptable. Per alguna o altra ens havíem de decidir.

Característiques generals del Neogen

Aquest segon període de l'era Terciària comprèn les èpoques anomenades *Miocè* i *Pliocè*. El clima ja deixa de ser càlid a escala mundial. Aquesta és la principal diferència amb el Paleogen. Despareixen els nummulits (per això alguns anomenen *nummulític* el període anterior). A l'Antàrtida es produeixen extenses glaciacions i no cal dir que l'oceà del pol nord també queda gelat fins molt enllà. Però això es fa amb fluctuacions de més i de menys, que provoquem lògicament, oscil·lacions del nivell del mar amb regressions i transgressions. Els coralls, que necessiten clima càlid, es retiren de la majoria dels oceans, on havien viscut durant el període anterior, fins a romandre només a la zona equatorial. També desapareixen molts altres animals marins que no cal

que detallem.

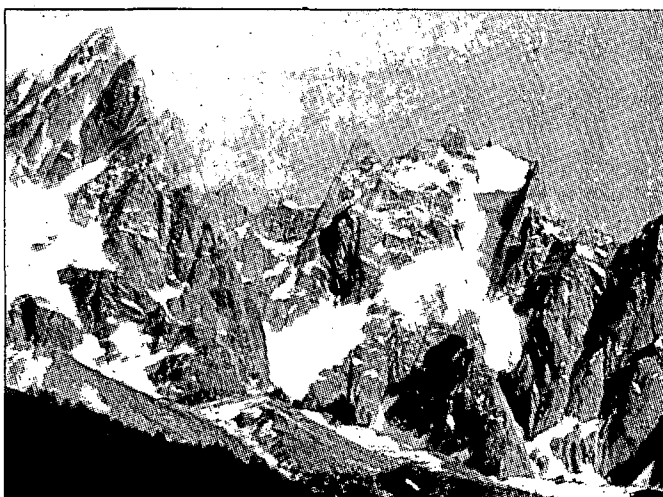
El moviment de les plaques continentals segueix fent avançar l'orogènia alpina, la qual fa sorgir noves serralades. És a la regió dels Alps on les compressions es manifesten amb més intensitat. No hi ocasionen tan sols plegaments, sinó ruptures i fins i tot capgiraments, en alguns punts, dels estrats que s'han plegat. I, encara, corriments de plects trencats. El més espectacular d'aquests lliscaments és el cas del Monte Cervino (Matterhorn, per als suïssos) un dels principals cims alpins, que és de pissarres cristal·lines i té una edat geològica superior a la dels estrats sobre els quals descansa. Què hi ha passat? Que les forces de pressió l'han fet relliscar per damunt del seu basament molts quilòmetres, potser un centenar. A l'Àsia la pressió que fa la placa de l'Índia continua amb força i els sediments d'un gruix de prop de 10 quilòmetres depositats durant la Secundària en el mar de Tetis es van arrugant tant i tant que acaben formant la serralada més alta del planeta: l'Himàlaia, amb el seu punt culminant de l'Everest.

És també interessant ressenyar que consta de la caiguda de dos enormes meteorits a la Terra a aquest període. L'un fa 14,8 m. d'a. va caure a prop del lloc on ara hi ha la ciutat de Nördlingen (Alemanya). Hi va originar un cràter de 23 km (cràter de Ries). I només 200.000 anys més tard un altre meteorit caigué també a Alemanya, a la regió de Steinheim, on hi deixà una depressió de 3,5 km de diàmetre.

El mar Roig i el golf d'Adén s'originen a aquesta època. L'escissió o esquinçament comença al Líban, produeix la fossa tectònica per on correrà el riu Joredà; i s'obre cada vegada més a mesura que avança cap al sud. S'ha comprovat que aquesta ruptura encara segueix eixamplant-se ara a raó d'uns centímetres cada any.

El Miocè comprèn uns 19 m. d'a.; no és fàcil distingir el límit entre el paleogen (final de l'oligocè) i neogen (inici del miocè). La desaparició dels nummulits és, per a molts, el millor criteri per determinar el final de l'oligocè, i

proporciona els 19 m. d'a. que hem dit. A aquesta època continua el fenomen de l'augment de grandària de certs mamífers terrestres: èquids, rumiants, proboscids i carnívors, que també augmenten en nombre d'espècies. Els proboscids, concretament (que són els que tenen trompa; *proboscis*, «trompa» en grec), tenen al miocè moltes formes que no han deixat descendentia. Avui dia només en tenim dues espècies, l'elefant africà i l'asiàtic; però aleshores estesos per tot el món, llevat de l'Antàrtida i Austràlia, n'hi ha moltes més.

Els Alps.

Hòm els ha distribuït en dos subordes: *dinoterioides* i *elefantoides*. Els primers tenien unes dents incisives inferiors molt potents incurvades cap avall, que se suposa que els servien per desenterrar tuberculs; eren molt corpulents: d'una 4 metres d'alçada. Es van extingir fa 2 m. d'a., aproximadament. Els elefantoides es divideixen en tres famílies: mastodonts (=gomfotèrids), elefants i mamuts. Aquests van perdurar més temps. A més de les dues espècies encara vivents, que ja hem dit, el mamut es va extingir fa tan sols, com a màxim, uns 20.000 anys. Va conviure, doncs, amb l'ésser humà.

Però més interessants que els proboscids són els mamífers de l'ordre dels primats o simis. Es troben a Europa, a Àfrica i a Àsia. Semblants als gorilles actuals i, fins i tot alguns més grans, eren els antropides dels gèneres: *Dryopithecus*, *Sivapithecus*, *Ramapithecus*, *Gigantopithecus*, *Oreopithecus*, *Pliopithecus* i *Dendropithecus* (*pithecus*, «simi» en grec). Gairebé tots han estat considerats com a probables avantpassats de l'home el que hi té més

probabilitats és del gènere *Dryopithecus*.

D'aquest gènere, precisament, se n'han trobat restes a la nostra terra. El paleontòleg sabadellenc Miquel Crusafont (1910-83) ja va descobrir-ne fragments al jaciment de can Llobateres (a prop de Sabadell) durant la dècada dels anys 20, però no és fins al 1991 que Salvador Moya-Solà i Meike Köhen desenterraven els components del rostre d'un driopitec; i encara, l'any següent en trobaren un fèmur, part de la columna vertebral i de les costelles i finalment, el 1993, un braç. Amb aquests fragments s'ha pogut reconstruir l'esquelet força complet. El fòssil té uns 9,5 m. d'a., pertany al final del miocè. L'han batejat amb el nom científic de *Dryopithecus laietanus*, però l'anomenen familiarment Jordi. Era un arborícola capaç d'adoptar postures erectes. Els seus descendents podrien haver evolucionat fent-se australopitecs, dels quals ja en parlarem més endavant.

El Pliocè és una època molt curta. Va començar fa poc més de 5 m. d'a. i no arriba a 4 m. d'a. de durada. Però molt interessant pel desenvolupament durant aquesta època dels primats de la família dels homínids. En parlarem extensament més endavant. Diguem-ne només ara que es completa l'orogènia alpina: l'Himàlaia arriba al seu punt més alt, com també ho fan els Andes i també a Austràlia es fan algunes elevacions. Es produeixen glaciacions a diverses regions de la Terra i això provoca la desaparició de molts dels grans mamífers i també d'alguns altres no tan grans. Fins i tot el sud d'Argentina es veu tota coberta de gel. És ara també que es tornen a unir les dues Amèriques, fa uns 4 m. d'a., per l'istme del Panamà. Diguem, finalment, una curiositat, descoberta després de llargues observacions, que la polaritat del camp magnètic terrestre s'inverteix durant aquests 4 milions d'anys una vintena de vegades. El pol nord passa a ser el pol sud i després al revés, i un altre cop torna a fer-se nord el sud i així fins a 20 vegades. Curiós, oi? I encara no s'ha trobat cap explicació plenament satisfactòria d'aquests canvis.

CENTRE DE RELACIÓ I ORIENTACIÓ MATRIMONIAL

Si es troba sola o sol, cerqui la seva parella seriosament. Dirigit per una psicòloga col·legiada amb 23 anys d'experiència. Servei opcional de vídeo.

COSM, Balmes, 64, 3r 2a - Barcelona
Tel. (93) 487 71 80
Girona i Tarragona: (902) 11 38 12

El llibre de la setmana

Les dones santes no són d'ahir

Hi ha diversos feminismes en dansa en el nostre món actual, i gairebé tots reclamen, d'una manera o altra, un protagonisme concret de la dona. I han aparegut molts llibres que en parlen, des de l'antic de Simone de Beauvoir, o els polèmics d'Erika Jong o d'Eva Figes, fins al més superficial de Cam-po Alange, entre d'altres.

Es demana un espai en què la dona ocupi en la societat el lloc que li correspon i avorreixen les tres famoses k amb què sintetitza la tradició popular alemanya la vida de totes elles: *kinder, küche, kirche*, o sigui, nens, cuina; església.

Planeta Testimonio acaba de publicar un text que respon a un feminisme molt més important als ulls de la fe, que el que reclamen, amb moderació o sensè, aquells que s'erigeixen en capdavanters de l'alliberament de la dona. *Santas del siglo xx* recull la vida de cinc dones del nostre segle que han estat elevades a l'honor dels altars. Són dones de tots els continents, i de

diferents races, però totes plenament femenines, són un exemple que la dona està cridada per Déu per ser un exemple per als que intenten seguir-lo quan escolten la seva veu i no endureixen el seu cor.

Gianna Beretta és una mare de família italiana que va lliurar la seva vida conscientment per la del seu fill que encara no havia nascut; Giuseppina

Bakhita és una dona africana, descendent d'esclaus, que un dia va descobrir Déu i ja no va voler servir cap altre Amo i Senyor; Victoria Diez i Bustos de Molina va lliurar la

seva vida al servei del proïsme, i els homes li ho van pagar amb el martiri sota una pluja de bales; Teresa de los Andes fou una noia xilena anomenada Juanita Fernández que va consagrar la seva vida a servir Jesucrist en un Carmel; Edith Stein va ser la dona forta, intel·ligent, que va abandonar la càtedra universitària per ingressar en un convent carmelita i va acabar en un forn crematori.

Aquestes cinc dones són avui un exemple de coherència amb l'evangeli, i un model de feminitat que està molt per sobre dels estereotips dissenyats per una mundanitat reivindicativa i massa vegades estrident.

L'encert d'aquest volum breu és haver reunit cinc històries que poden tenir molta ressonància per als que les llegeixin, i haurien d'estar al l'abast d'una joventut insatisfeta que busca, massa vegades sense arribar a trobar.

Els relats són desiguals, perquè també són diferents les plomes que els han redactat. S'ha volgut fugir de l'estil mal anomenat «piadós» o «edificant», però és evident que en alguns moments no hi ha més remei que acudir-hi. ¿Com, si no, podem parlar d'una dona que passa les hores prèvies al seu afusellament amb el Rosari a les mans, per exemple? I aquest és un llibre per posar a les mans dels no

Gianna Beretta Molla.

convençuts, i no senzillament d'aquells —o millor, d'aquelles— que d'entrada hi estan d'acord. Potser, si tenim en compte això, hauria estat interessant que alguna de les narracions fos menys lineal, però que n'és de difícil fer-ho, quan resulta que el que s'ha narrat és gairebé com el trajecte rectilini d'una fletxa que va directament al blanc de l'Infinit que és Déu!

Cristóbal Sàrrias

La sardana i la dansa

Cinquantenari de Badalona Sardanista

La comissió organitzadora del actes del cinquantenari de Badalona Sardanista ha publicat el programa general amb què se celebrarà l'efemèride. Un treball molt acurat, amb una àmplia informació del programa que inclou actes per a tot 1998, i opinions de personalitats polítiques i culturals. Anticipem els actes més importants, que es van iniciar amb un concert al Teatre Principal; l'1 de març, Diada del Soci; el 2 de maig, Concert de les Pubilles i dinar de germanor; el mateix mes de maig, el dia 17, concurs de colles; el mes de setembre, cinquanta-quatre aplec de la sardana; i el mes de novembre, Festa de Tardor. A més, s'annuncien una vintena de ballades de sardanes i altres actes locals que es faran durant l'any.

XI Aplec Internacional de la Sardana

Enguany l'XI Aplec Internacional de la Sardana i Mostra de Grups Folklòrics, que cada any es presenta en diferents punts d'Europa, visitarà la regió del Tirol i actuarà a Hall i Innsbruck. La Cultura Popular unida a la sardana s'ha presentat a Amsterdam, París, Brussel·les, Zuric, Florència, Tolosa i Marsella.

Josep Ventura

EDITORIAL REGINA, S.A.

EDICIONS D'INTERÈS:

MISSAL FERIA

EDICIÓ DE FORMAT MANUAL, PER ALS DIES NO FESTIUS

HIMNARI LITÚRGIC CATALÀ

REPERTORI D'HIMNES PER A LA CELEBRACIÓ CANTADA DE LA LITÚRGIA DE LES HORES

LA VEU DELS PARES DE L'ESGLÉSIA EN LA LITÚRGIA DE LES HORES

ELS AUTORS DE LES LECTURES PATRÍSTIQUES DELS OFICIS DE LECTURA

SEGUIM JESÚS

Col·lecció de 3 volums amb estoig

ELS MANAMENTS DE DÉU - LES BENAURANCES - LES OBRES DE MISERICÒRDIA

TEXTOS CATEQUÍSTICS PER ALS INFANTS

Mallorca, 87-89 Tel. 322 17 11 Fax 322 53 69 - 08029 Barcelona

«No puc dir que estimo Déu, sinó estimo el pres que vaig a visitar»

Pius Pujol ha escrit *Jesucrist vist per un picapedrer* d'Editorial Claret on, segons Mons. Josep M. Guix, bisbe de Vic, que ha prologat l'obra, l'autor segueix a grans pinzellades el fil de l'Evangeli, dona un testimoni senzill, sincer i apassionat de la trobada personal amb Crist i recull anècdotes centrades sobre tres eixos: La família, l'empresa i l'acció apostòlica.

—Com es pot respondre a afirmacions com: «Si hi hagués Déu no hi hauria fam, no hi hauria guerres?»

—Mira, per a mi, Déu és mestre i metge. Si fas el que t'aconsella no podràs dir mai més que Déu falla. Si vas al metge perquè et faci un reconeixement i et recepta tot un pla de vida, et diu quins aliments has de prendre, quins exercicis físics has de fer, quantes hores et cal descansar i fins i tot et recepta algun medicament per alguna cosa que t'hagi trobat que no funciona prou bé, i tu dius: «Molt bé això ja ho faràs tu», el normal és que a poc a poc comencis a trobar-te malament fins a posar-te molt malalt. Després diràs: «Aquest metge no val res.» Doncs això és el que fan molts cristians.

Però aquest metge del qual et parlo és Déu, i Ell no et dirà mai: «Com que no m'has cregut, ja t'espavilaràs.» Mentre serem en aquest món, Déu ens anirà estimant.

—Els homes són responsables que existeixi la justícia social?

—Moltes vegades quan preguem demanem a Déu que tregui del món la fam i la guerra. Aquesta petició la fem amb molt bona intenció, però s'hauria d'enfocar d'una altra manera. Hauríem de demanar a Déu que doni força als homes perquè no es matin els uns als altres i aprenguin des de l'opulència dels països rics a repartir els recursos amb els pobres.

No hem de culpar mai a Déu que no hi hagi justícia, ja que Ell ens va donar la capacitat de decidir i som els homes els que creem situacions injustes. Si no som justos no podem dir que el mestre no en sap.

—Com es poden explicar les catàstrofes naturals?

—Els terratrèmols, els aiguats, la sequera, etc. tenen la seva explicació en el pecat original on va pecar el cosmos sencer. L'home va pecar i va

fer desaparèixer el paradís, per aquest motiu el cosmos també peca.

—Afirma que només volia tenir un fill perquè li volia donar estudis...

—Vaig tenir la primera filla que em va alegrar la vida, però així i tot no estava satisfet. Viví només per a mi. Pensava: No en tindrem cap més. El materialisme em feia dir el que sovint sento avui: tal com estan les coses amb un fill ja n'hi ha prou. En això jo anava més de quaranta anys avançat. Avui, al nostre país, hem arribat a la xifra d'1,2 fills per matrimoni. Actualment, moltes parelles volen un cotxe nou, un apartament a la platja i tenen menys fills per egoisme.

—Finalment té set fills. Quan va canviar d'idea?

—En el meu cas, retrobo Jesucrist en uns cursets de cristianisme. De només voler tenir un fill resulta que n'acabem tenint set i a tots els hem pogut donar carrera. Jo havia estat educat en la fe, però dels 14 als 31 anys em vaig deixar portar pel món i vaig arraconar tot el que m'havien ensenyat. Quan torno a encabir Déu a la meua vida la meua dona i jo fem un canvi de pensament pel que fa al número de fills, i ens posem a treballar per mantenir-los demanant a Déu que

ens beneeixi la feina.

—Déu proveeix?

—Tinc una família en la que confiem en Déu. L'església ens diu que hem de donar amb criteri de generositat, i hem de fiar-nos de Déu. Jo crec que fiar-se de Déu de veritat són diners al portador. L'Evangeli diu als apòstols que ho han deixat tot, que se'ls donarà

el cent per u a la vida eterna. Hem de fer el que Déu ens demana sense mirar que fa el veí. Déu sempre proveeix.

—Parlar de Déu és difícil?

—En una societat, on els mitjans de comunicació continuament donen pro-

riuen explotant els obrers que no tenien més mitjà de vida que un miserable jornal. Els rics s'omplien les butxaques ben plenes i els obrers anaven molt justos. La burgesia contruïa altars i pagava reparacions a les esglésies amb els diners que estafaven als obrers. Això ha fet molt mal a l'Església.

Actualment, encara passa que molts empresaris exploten els treballadors sense cap tipus de remordiment. Tots els empresaris i amb més raó els que són cristians han de treballar perquè l'empresa vagi bé i la gent es guanyi decentment la vida.

—No siguis mai tisora, sigues sempre agulla...

—La tisora separa i l'agulla uneix. Aquest és un consell que recullo en el llibre. Me'l va donar la meua mare i sempre el tinc en el pensament. Els cristians no ens hem de discutir ni criticar els altres perquè tinguin un altre punt de vista. Jesucrist és la llum del món i tots els homes són la il·lusió de Déu, cadascú ha de treballar sota el seu criteri i amb fam de justícia.

—Jesucrist ens va estimar fins a l'extrem.

—Els poderosos i els polítics busquen fer campanyes d'imatge, van vestits de marca, ben clenxinats. Jesucrist, en canvi, va ser garrotejat i presentat despulat al poble jueu per Pilat dient «Aquí teniu l'home». Jesucrist va donar la vida per salvar-nos. En canvi moltes persones només volen salvar-se elles mateixes i tenir prestigi davant dels homes.

—Perquè és voluntari social amb presos?

—Sant Joan diu: «Si estimés Déu que no el veus i no estimés el teu pròxim que està a prop teu ets un mentider». Sóc membre del voluntariat social i faig companyia a presos cada setmana. Quan ells em pregunten perquè ho faig els dic: «Perquè t'estimo». Hem responen sorpresos: «Perquè m'estimes si no hem coneixes?» I els constesto «Déu m'ha dit que ho faci».

No puc dir que estimo Déu sinó estimo el pres que vaig a visitar.

Pius Pujol.

«Tothom ha de treballar amb fam de justícia»

gramació amb un alt contingut de violència, sense valors, dir que no es creu en Déu està de moda. Per tant, és difícil parlar de Déu, però l'Esperit Sant ja té cura de posar paraules d'eficàcia a la nostra boca. Jesucrist va dir als apòstols que anaven a anunciar la Bona Nova, que donessin la notícia i la pau a aquells que trobaven i si no la volien que s'espolsessin les sandàlies i que la pau que havien donat revertiria en ells.

Hem de ser valents i posar l'altra galta per Déu. És una sort molt gran poder fer el ridícul pel Senyor. Si ens la juguem per nostre Senyor tenim l'Esperit Sant que ens ajuda i malauradament la gent que no és creient no el tenen.

—S'ha de viure la fe en totes les àrees de la vida?

—Un cristià sigui empresari o obrer, si li manca la preocupació pel problema social poc ha entès l'Evangeli. En el transcurs de la història, hem vist que la burgesia i les classes altes anaven a missa, i molt poqueta cosa més. S'en-

Meritxell Cucurella Jorba —

Teatre ➤ La dona jueva

No al racisme

Frankfurt, 1935. Judith és una dona jueva de classe alta i casada amb el doctor Fritz Keith. El govern hitlerià acaba de decretar neteja antisemita. Judith ha de marxar d'Alemanya, ha de fugir del seu país. Judith ha de marxar per força, les circumstàncies socials i polítiques l'obliguen a fer-ho. Però abans s'ha d'acomiar d'alguns coneguts: gent que sovint no accepta les seves ascendències jueves i que d'alguna manera es mostra reticent davant la seva persona. Judith ha de marxar i encara ho ha de comunicar al seu marit —ha pres la determinació aquella mateixa nit. Ell treu importància al fet i s'ho pren com un petit viatge. Ella, amb tot, intueix que el seu espòs es nega a l'evidència d'una vergonyosa marginació racista.

Heus aquí una sinopsi de *La dona jueva*, un dels vint-i-quatre quadres escènics que formen part de la calidoscòpica i magna obra de Bertolt Brecht *Terror i misèria del Tercer Reich*. Es tracta d'un petit gran homenatge al dramaturg alemany, que va néixer ara fa cent anys. *La dona jueva* és un breu monòleg que aquests dies es pot veure al Versus Teatre; està dirigit per Agustí Estadella, interpretat per Inma Ochoa i Rubén González i produït per la companyia Teatrexterm. L'obra va rebre el 1997 el primer premi de la cinquena edició del Certamen Nacional de Monòlegs Teatral (Ciudad Real).

La posada en escena de *La dona jueva*, a banda d'inscriure's dins la commemoració del centenari de Brecht (Augsburg, 1898 - Berlín, 1956), també s'adhereix a l'any europeu contra el racisme i la xenofòbia. Brecht reflectia en aquesta obra escenes de la realitat social esdevingudes si fa no fa entre els anys 1938 i 1945. Som a les portes del canvi de mil·lenni i malauradament encara hem de dir no al racisme.

Al VERSUS TEATRE, des del 10 de febrer

Crònica televisiva

Miquel Àngel Codina

Poesia amb veu de dona

Ramón Buenaventura va publicar fa dotze anys una cèlebre antologia de poesia escrita per dones sota el títol *Las diosas blancas*. Comprenia una obra poètica corresponent al període democràtic que s'iniciava al nostre país després de quaranta anys de dictadura. El llibre va llançar al firmament literari tota una sèrie de poetes amb nom de dona. Algunes d'elles van esdevenir estrelles permanents i rutilants, però d'altres van ser tan sols estrelles fugaces.

Recentment ha vist la llum *Ellas tienen la palabra. Dos décadas de poesía española*, una antologia de característiques similars a l'anterior, elaborada per Nomi Benegas. El programa cultural *Negro sobre blanco*, presentat i dirigit per Fernando Sánchez Dragó, va dedicar un monogràfic a parlar de poesia i de les seves autores. Hi van participar les poetesses Ana Rossetti, Aurora Luque i Concha García.

La gaditana Ana Rossetti ha publicat dotze llibres de poemes. També ha escrit novel·les, assaigs i fins i tot llibres d'òpera. «Davant d'una antologia de poesia —va afirmar— exclusivament amb autors masculins, ningú no s'estranya. Es considera "normal". En el moment en què s'hi introdueixen escriptores, l'antologia es comença a avaluar d'una manera diferent.» A *Una mano de santos*, un volum de recent aparició, «m'he adonat que he escrit sobre la meua relació amb el llenguatge. La història de la princesa Poema, en realitat, no és tan sols la vida de santa Casilda, sinó la història de la meua poesia», va manifestar Rossetti.

Per la seva banda, la cordovesa Concha García, amb nou reculls de poemes, va remarcar que «he intentat subvertir el llenguatge a través d'una desmitificació de l'herència literària rebuda, tant des del punt de vista se-

màntic com formal». Un pensament que comparteix Aurora Luque, d'Almeria, amb set quaderns poètics al seu currículum. «Tot escriptor —va subratllar Luque— parteix d'una o més tradicions. La tradició és com un gran cementiri, on cadascú tria les làpides que vol. En el llenguatge que fan servir els poetes, la dona acostuma a aparèixer com un objecte, una musa o un pretext.» Qualsevol dona que s'incorpora a la literatura ha d'enfrontar-se a la tradició des de tres postures: «Acceptar-la, qüestionar-la i renegar d'ella o dialogar i inventar estratègies per reutilitzar-la», va puntualitzar Luque.

Gran admirador de Rosalía de Castro, el cantautor Amancio Prada va interpretar dues cançons del seu últim

Rosalía de Castro.

treball musical, *Rosas a Rosalía*, amb poemes de la il·lustre poetessa gallega. Ha comptat amb la col·laboració de veus de luxe com les de Maria del Mar Bonet, María Dolores Pradera, Martirio, Marisa Paredes o Núria Espert. Veus de dona, veus de poesia.

RÀDIO

De dilluns a divendres:

- de 8 a 8.30 *El Primer Cafè*
- de 8.30 a 21.00 *Radiofórmula musical*: Butlletins cada quart d'hora amb informacions generals, de serveis, Església i culturals. Informacions esportives durant les tardes del cap de setmana. Comentari de l'Evangeli a les 7.30 i a les 15.30.

Cada dia:

- de 5 a 8 *Radiofórmula musical*
- de 2 a 5 *Comentari de l'Evangeli, Espurna d'Alba, Música instrumental*

Dilluns

- 21.00-21.30 *Vet aquí que...; En un dia com avui; Punt i coma*
- 21.30-22.00 *Música. (programa d'economia en preparació)*
- 22.00-23.00 *Nit d'estels*
- 23.00-24.00 *Galàxia esport*
- 24.00-1.00 *Estima la vida - La font del gat*
- 1.00-1.30 *So de cine*
- 1.30-2.00 *Cova de jazz*

Dimarts

- 21.00-21.30 *Vet aquí que...; En un dia com avui; Punt i coma*
- 21.30-22.00 *Crèixer amb els anys*
- 22.00-23.00 *Nit d'estels*
- 23.00-24.00 *Viure el dia dia*
- 24.00-1.00 *Versió original - Com un tros de vida*
- 1.00-1.30 *Dos quarts de nit*
- 1.30-2.00 *Cova de jazz*

Dimecres

- 21.00-21.30 *Vet aquí que...; En un dia com avui; Punt i coma*
- 21.30-22.00 *L'enigma*
- 22.00-23.00 *Nit d'estels*
- 23.00-24.00 *L'excusa*
- 24.00-1.00 *Bojos per la ciència - Panorama cultural*
- 1.00-1.30 *Mentides de bolero*
- 1.30-2.00 *Diccionari de cinema*

Dijous

- 21.00-21.30 *Vet aquí que...; En un dia com avui; Punt i coma*
- 21.30-22.00 *Els veïns de l'escala*
- 22.00-23.00 *Nit d'estels*
- 23.00-24.00 *En família*
- 24.00-1.00 *Àgora*
- 1.00-2.00 *Estels de colors*

Divendres

- 21.00-21.30 *Vet aquí que...; En un dia com avui; Punt i coma*
- 21.30-22.00 *Un país a la motxilla*
- 22.00-23.00 *Nit d'estels*
- 23.00-24.00 *Temps d'acció*
- 24.00-1.00 *Amb llum pròpia*
- 1.00-2.00 *Obladi oblada*

Dissabte

- 7.00 *A cort obert*
- 8.00-8.30 *On tu em diguis*
- 8.30-21.00 *Radiofórmula musical*
- 21.00-21.30 *Des de Nashville*
- 21.30-22.00 *La veu del campanar*
- 22.00-23.00 *La porta del temps*
- 23.00-24.00 *Panorama de cinema*
- 24.00-2.00 *Fila 7 - Les novetats a cau d'orella*

Diumenge

- 7.00 *Raons per viure*
- 8.00-8.30 *On tu em diguis*
- 8.30-9.00 *Cova de clàssics*
- 9.00-10.00 *Tot sardana*
- 18.45 *Eucaristia*
- 21.00-21.30 *Els noms de la música*
- 22.00-23.00 *Contraatac*
- 23.00-24.00 *La vigília*
- 24.00-1.00 *Temps de paraula - Tornar a creure*
- 1.00-2.00 *A cel obert*

RÀDIO VATICANA (OM 1.530, entre d'altres) - Cada dia a les 20.40h *Rosari*: en llatí des del Vaticà. A les 22.10h *Noticiari*.

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE BARCELONA

CATALUNYA MÚSICA (FM 101.5) - Diumenge a les 11.00h: Retransmissió en directe de la missa conventual des del monestir de Montserrat.

CATALUNYA RÀDIO (Barcelona: FM 102.8) - Diumenge a les 07.30h *Paraules de vida*: conversa sobre un tema d'actualitat des de l'òptica de la fe (director: Oriol Llop).

COPE/RÀDIO MIRAMAR (OM 783) - De dilluns a divendres; a les 5.58h *Reflexió matinal*. Cada dia, a les 12.00h *Angelus*. De diumenge a divendres, a les 15.00h *El espejo*. De dilluns a dijous, a les 15.30h *Los decanos*. De dilluns a divendres, a les 14.30 i 19.00h *Línea Cope*. Dissabtes, a les 7.20h *Santoral*. Diumenges, a les 7.20h *Gula dominical*. 9.00h *Santa Misa*. 9.45h *Informativo diocesano*. 10.00h *Iglesia noticia*. 14.30h *Letra y música*. 22.00h *La linterna de la Iglesia*.

RÀDIO 1 (RNE, OM 738; Barcelona: FM 88.3) - Diumenge a les 08.15h: *La Misa de España* (des de Madrid).

RÀDIO 5 (RNE/Catalunya, OM 1.503) - Divendres a les 17.38h: *Fets i criteris*.

RÀDIO BARCELONA (OM 666) - Diumenge - De 22.05 a 23.00h. *Objectiu, l'home*: programa de valors humans. El cas de la setmana; un espai per a la solidaritat; entrevista; suggeriments per viure millor la vida i la «Carta Dominical» de l'arquebisbe de Barcelona, Ricard Maria Carles (edita i presenta: J.M. Alimbau).

RÀDIO Cerdanyola (FM 92.4) - Diumenge a les 10.30h *Moments de vida*: programa cultural religiós; director: Josep Àngel Saiz.

RÀDIO CIUTAT DE BADALONA (FM 94.4) - Diumenge a les 09.45h *Vida i esperit*.

RÀDIO DESVERN (FM 98.1) - Dimecres a les 20.05h *Veus de la Parròquia*: programa d'informació i formació religiosa i humana.

RÀDIO ESPAÑA CATALUNYA (FM 94.9) - Dissabtes i diumenges, de 7.00 a 8.30h, *Los jóvenes hablan de Dios*: programa religiós que inclou el Sant Rosari, l'Evangeli comentat, testimonis, entrevistes i actualitat.

RÀDIO MARICEL (Sitges FM 107.7) - Divendres a les 20.00h: *La punta* (director: Jordi d'Arquer i Terrasa).

RÀDIO MOLINS DE REI (FM 91.2) - Dissabte a les 09.00h *Obrim camins*: programa de valors humans i cristians (director: Octavi Sánchez).

RÀDIO RUBÍ (FM 96.0) - Diumenge a les 09.00h *Presència cristiana*: programa realitzat entre la comunitat catòlica i evangèlica (responsable: Isidre Rubio).

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE GIRONA

ESGLÉSIA VIVA: programa setmanal de 30 minuts de durada amb reportatges i entrevistes d'actualitat cristiana, social i humana. Té les seccions: *La Paraula del Bisbe*; *Costumari cristià*; *Dels joves per als joves*; *Notícies i El significat de l'Evangeli*. També, cada mes, hi ha una crítica cinematogràfica. Presenta: Àngel Rodríguez.

L'emeten **Cope Figueres AM** (1269 AM) diumenge 9.45h: **Cope Costa Brava** (90.3 FM) diumenge 9.45h. **Nova Ràdio Lloret** (90.2 FM) dissabte 8.00h. **Ona Jove Riudellots** (104.0 FM) dissabte 20.00h. **Onda Rambla Girona** (89.9 FM) dijous 14.10h. **Ràdio Arenys de Mar** (91.2 FM) diumenge 9.30h. **Ràdio Arenys de Munt** (107.0 FM) diumenge 10.00h. **Ràdio Banyoles** (107.3 FM) diumenge 10.00h. **Ràdio Besalú** (107.8 FM) diumenge 11.00h. **Ràdio Canet de Mar** (107.6 FM) diumenge 9.30h. **Ràdio Castelló** (107.5 FM) divendres 19.30h. **Ràdio L'Escala** (107.6 FM) divendres 13.30h. **Ràdio La Vall (Les Preses)** (107.6 FM) diumenge 9.05h. **Ràdio Les Planes** (107.7 FM) diumenge 9.30h. **Ràdio Palafrugell** (107.8 FM) diumenge 8.30h. **Ràdio Pineda de Mar** (106.0 FM) diumenge 14.00h. **Ràdio Salt** (97.7 FM) dissabte 9.30h. **Ràdio Shalom de Palau** (107.9 FM) diumenge 10.30h. **Ràdio Sant Joan Les Fonts** (107.0 FM) diumenge 18.30h. **Ràdio Santa Coloma** (91.6 FM) diumenge 9.00h. **Top Gironès (Cassà)** (92.2 FM) dissabte 19.30h.

EL CAFÈ INTERNACIONAL: programa setmanal de 30 minuts de durada que recull els grans artistes i grups de la música melòdica i lleugera. Es combina amb frases, missatges humans i paraules de reflexió. Presenta: Àngel Rodríguez. L'emeten **Ràdio Arenys de Mar** (91.2 FM) dissabte 20.30h. **Ràdio Banyoles** (107.3 FM) dissabte 18.30h. **Ràdio Besalú** (107.8 FM) divendres 20.00h. **Ràdio Cap de Creus (Cadaqués)** (90.0 FM) dijous 19.15h. **Ràdio Castelló** (107.5 FM) dimecres 19.30h. **Ràdio L'Escala** (107.6 FM) dissabte 14.30h. **Ràdio La Vall (Les Preses)** (107.6 FM) diumenge 15.00h. **Ràdio Olot** (98.1 FM) dilluns 23.00h. **Ràdio Palafrugell** (107.8 FM) dijous 14.30h. **Ràdio Shalom de Palau** (107.9 FM) diumenge 10.00h. **Ràdio Sant Joan Les Fonts** (107.0 FM) diumenge 17.30h. **Ràdio Santa Coloma** (91.6 FM) dijous 23.30h. **Ràdio Tordera** (107.1 FM) dimarts 13.30h. **Ràdio Vilafant** (107.3 FM) de dilluns a divendres 15.30h.

LA COVA DEL COUNTRY: espai setmanal de 30 minuts de durada amb la col·laboració de l'Associació Europea de Música Country, que fa un repàs a la música country cristiana, godspell blanc i country en general. Presenta: Rafel Corbí. L'emeten **Ràdio Arenys de Mar** (91.2 FM) diumenge 9.00h. **Ràdio Banyoles** (107.3 FM) dissabte 18.00h. **Ràdio Besalú** (107.8 FM) divendres 20.30h. **Ràdio Cap de Creus**

(Cadaqués) (90.0 FM) dimarts 19.15h. **Ràdio Canet de Mar** (107.6 FM) dilluns 21.00h. **Ràdio Castelló** (107.5 FM) dimarts 19.30h. **Ràdio L'Escala** (107.6 FM) dissabte 14.00h. **Ràdio La Vall (Les Preses)** (107.6 FM) diumenge 15.30h. **Ràdio Les Planes** (107.7 FM) dissabte 19.00h. **Ràdio Olot** (98.1 FM) divendres 23.00h. **Ràdio Palafrugell** (107.8 FM) dilluns 14.30h. **Ràdio Shalom de Palau** (107.9 FM) diumenge 9.30h. **Ràdio Tordera** (107.1 FM) dijous 13.30h. **Ràdio Vilafant** (107.3 FM) dissabte 9.00h.

LA PARAULA DEL BISBE: microespai de 5 minuts de durada presentat pel bisbe de Girona, Mn. Jaume Camprodon i Rovira. L'emeten **Ona Girona** (95.1 FM) diumenge 8.55h. **Ràdio Calella** (107.9 FM) diumenge 11.00h. **Ràdio Olot** (98.1 FM) diumenge 8.45h. També s'inclou en els programes parroquials locals de **Llagostera** **Ràdio** (105.7 FM) *La veu de la parròquia* diumenge 10.00h. **R. Dos.84 Hostalric** (105.8 FM) *Antena familiar* dissabte 14.00h. **Ràdio Tordera** (107.1 FM) *La veu de la parròquia* dissabte 9.05h. **Ràdio Vilafant** (107.3 FM) *La veu de la parròquia* diumenge 9.45h.

PUNT DE TROBADA: magazine setmanal d'una hora de durada que analitza temes d'actualitat de la nostra Església. Té les seccions *Dels joves per als joves* i el *Costumari cristià*. L'últim divendres de mes inclou el programa *Tots els camins porten aroma*. Dirigeix i presenta Carles Sánchez. L'emet **Cope Figueres AM** i FM (1269 AM) i (88.0 FM) divendres 15.05h.

TOTS ELS CAMINS PORTEN AROMA: programa mensual que dura 30 minuts i tracta temes d'interès. Presenten i moderen: Anna Estartús i Josep Casellas. L'emeten **Cope Figueres AM** (1269 AM) últim divendres 15.05h. **Cope Figueres FM** (88.0 FM) últim divendres 15.05h. **Ràdio Besalú** (107.8 FM) últim divendres 21.00h. **Ràdio Palafrugell** (107.8 FM) últim dimecres 14.30h. **Ràdio Vilafant** (107.3 FM) últim divendres 14.00h.

Retransmissió en directe de la Missa dominical. L'emeten **Catalunya Música (Girona)** (96.7 FM) diumenge 11.00h. **Catalunya Música (Maresme)** (101.5 FM i 96.4 FM) diumenge 11.00h. **Cope Figueres AM** (1269 AM) diumenge 9.00h. **Cope Costa Brava** (90.3 FM) diumenge 9.00h. **Ona Jove Riudellots** (104.0 FM) dissabte 20.30h. **Ràdio Arenys de Mar** (91.2 FM) diumenge 10.00h. **Ràdio Les Planes** (107.7 FM) diumenge 11.00h. **Ràdio Olot** (98.1 FM) diumenge 9.00h. **Ràdio Shalom de Palau** (107.9 FM) diumenge 11.00h. **Ràdio 1 de RNE (Girona)** (738 AM i 93.3 FM) diumenge 8.15h. **Ràdio 1 de RNE (Maresme)** (738 AM i 88.3 FM) diumenge 8.15h. **Top Gironès (Cassà)** (92.2 FM) dissabte 20.00h.

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE LLEIDA

RÀDIO POPULAR DE LLEIDA (OM 1.224) - Dissabte a les 13.40h *Iglesia es noticia*: entrevista de caràcter humanístic-religiós i paraules del bisbe Malla, de Lleida.

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE SOLSONA

RÀDIO MUNICIPAL DE BELLPUIG (FM 107.3) - Dissabte a les 14.00h i diumenge a les 12.00h *Temps Obert*: inclou la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO LA VEU DE NAVÀS (FM 107.9) - Diumenge a les 10.00h *Església viva*: amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO PUIG-REIG (FM 107.3) - Diumenge a les 09.30: *Conversa setmanal* del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO LA VEU DE TÀRREGA (FM 107.5) - Dissabte a les 09.00h *Magacín*: amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE TARRAGONA

EL MIRALL: programa de comentaris, notícies i entrevistes. Inclou *Paraula i Vida*. L'emeten diverses emissores locals.

ESGLÉSIA VIVA: programa de comentaris, notícies i l'espai *Les lectures d'aquest diumenge*. L'emeten diverses emissores locals.

PARAULA I VIDA: glosses setmanals de Mons. Lluís Martínez Sistach. L'emeten diverses emissores locals.

PRODUCCIÓ AL BISBAT DE TORTOSA

FE I VIDA: (es publica al full «Vida diocesana»). L'emeten diverses emissores locals.

RÀDIO BATEA (FM 107.1) - Dissabte a les 11.00h *La veu de la parròquia*: inclou temes d'actualitat, notícies, «Els amics de Jesús», un comentari de cara al Jubileu de l'any 2000, l'Evangeli del diumenge, etc.

PRODUCCIÓ AL BISBAT D'URGELL

RÀDIO PRINCIPAT (FM 105.0).

RÀDIO ANDORRA (FM 91.1-94.2) - De dilluns a divendres a les 07.05h: *Déu vos guard!* Santoral, reflexió i agenda. Diumenges i festius a les 09.00h: Santa Missa.

Als nostres lectors

El setmanari publicarà la informació que ens feu arribar sobre les diferents emissions religioses de ràdio i televisió de la vostra població.

Adreceu-vos a Rosa Peraire. Tel. 93/ 490 59 88 - Fax: 93/ 490 20 35

BARCELONA

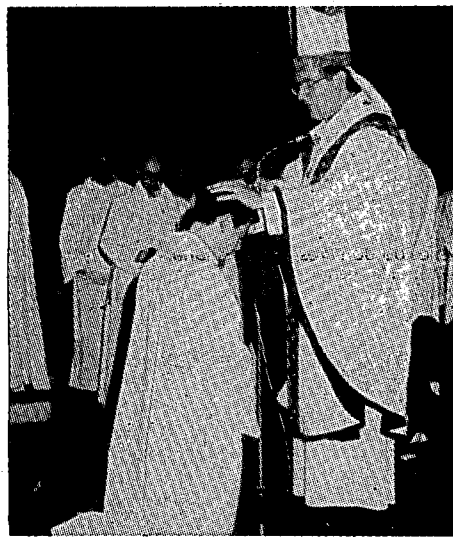
• **CONSTITUCIÓ DEL NOU CONSELL PRESBITERAL.**— El 16 de gener es va celebrar al Seminari Conciliar la reunió constitutiva del nou Consell presbiteral de la diòcesi per al període 1998-2001. Va ser presidida pel cardenal Carles, acompanyat dels bisbes auxiliars i del P. Enric Puig, secretari general i canceller, que va fer memòria dels treballs i acords principals del Consell anterior, que havia exhaurit ja el període per al qual fou elegit. Componen el Consell presbiteral uns cinquanta preveres, la gran majoria elegits pels grups de preveres, ja siguin territorials o funcionals, que ajuden el Consell episcopal en el govern pastoral de la diòcesi. Els membres del nou Secretariat són: Mn. Josep M. Jubany, rector al Prat de Llobregat, i, com a adjunts, Mn. Mateu Terrats, rector a Horta, i Mn. Francesc Romeu, rector al Poblenou.

• **TRES ORDENACIONS PRESBITERALS.**— A la basílica de Santa Maria de Mataró va tenir lloc l'ordenació presbiteral de Mn. Joan d'Arquer i Terrassa, Mn. Custodio Ballester i Bielsa, i Mn. Ramon Mor i Balaguer. Tots tres eren diaques des del Dia del Seminari de l'any passat. La celebració va estar presidida per Mons. Ricard M. Carles, arquebisbe de Barcelona, i pels bisbes auxiliars Mons. Joan Carrera i Mons. Carles Soler, i concelebrada per un centenar de preveres. Un miler de persones

omplien la immensa nau basilical. Mn. Ramon Mor va donar a tothom les gràcies en nom dels seus companys i del seu propi. Esmentà especialment el cardenal Carles i el Dr. Ramon Corts, rector del Seminari Major, «per haver fet possible aquesta ordenació sacerdotal des de la basílica de Santa Maria de Mataró per a tota l'Església diocesana». Els nous preveres s'incorporaran com a vicaris a les parròquies en les quals ja desenvolupaven el seu diaconat. Mn. Joan d'Arquer, que havia estat col·laborador de *Catalunya Cristiana*, a Cerdanyola del Vallès; Mn. Ballester a Sant Martí de Sant Celoni, i Mn. Mor a Santa Maria del Mataró.

TARRAGONA

• **ORDENACIÓ DIACONAL.**— L'església de Santa Coloma es va guarnir amb les seves millors gales la tarda de l'11 de gener. L'arquebisbe Lluís

Martínez Sistach, acompanyat d'uns quaranta capellans, va presidir la celebració de l'ordenació del nou diaca Amador Canaldas. Fill de Cambrils, Amador fa quatre anys que és a Santa Coloma. Quan era seminarista treballava els caps de setmana i, un cop acabats els estudis, prestava el seu servei durant tota la setmana, tant a les diferents activitats parroquials com a la societat civil, ja que feia la prestació social substitutòria a un hospital. La celebració va resultar molt reeixida amb un clima acollidor. L'Esperit Sant va davallar —era el dia del Baptisme de Jesús— sobre Amador per convertir-lo en diaca, servidor de Déu i dels germans.

MALLORCA

• **MORSOR ISABEL MUNAR.**— Sor Isabel Munar, terciària trinitària, va morir el 7 de febrer a la comunitat del Temple (Palma). Va néixer a Lloret de Vistalegre el 1915 i va ingressar a la congregació el 1947. Va atendre diversos serveis a diferents cases de l'orde ubicades a Mallorca i a la península.

TORTOSA

• **25 ANYS DE SACERDOCI.**— El 8 de febrer Mn. Ramon Font i Peig, rector de la parròquia de Sant Antoni de Pàdua, va celebrar les seves noces d'argent com a sacerdot. La celebració, que va comptar amb l'assistència d'una dotzena de capellans amics de Mn. Font, va ser preparada en secret pels seminaristes i pel Consell pastoral. El Sr. Bisbe també va assistir a la degustació de pastes i vins, que va tenir lloc al saló parroquial.

URGELL

• **HA MORT MN. FREDERIC BARA.**— El 18 de gener va morir a Reus Mn. Frederic Bara i Cortiella. L'endemà, Mons. Joan Martí Alanís va presidir la missa exequial a l'església prioral de Sant Pere. Nascut el 1928, va ser consagrat prevere l'any 1952. El 1971 es va incorporar a la diòcesi d'Urgell amb el bisbe Joan, amb el qual va conviure i va exercir funcions com a secretari fins al 1976, data en què retornà a Tarragona, la seva diòcesi d'origen. La seva dolcesa i esperit de servei li van merèixer l'estimació dels preveres i fidels d'Urgell.

Telèfon de la Pregària 93 - 417 54 49

Obert cada dia de les 22 a les 24 h.

La solidaritat autèntica ve de dins i s'expressa eminentment en la pregària. Truca'ns en les teves necessitats i pregarem. Per la línia telefònica passarà la veu, l'amor i el poder de Déu.

Associació Amor de Déu

TELEVISIÓ**La 2****Divendres 27**

22.30 *La noche temática*: «ONG: los ciudadanos al poder». Inclou els documentals *La maldición de las minas antipersonales*; *Witness: testigo del terror*; *El radical echa raíces*. *Movimiento Cincurón Verde* i la pel·lícula *Albert Schweitzer*.

Diumenge 1

08.45 *Tiempo de creer*: «Solo ante la creación».
09.30 *Pueblo de Dios*: «Después de las riadas».
10.00 *Últimas preguntas*
10.25 *Testimonio*: «Cuaresma».
10.30 *Santa Misa*: amb la participació de la Coral Puigsacalm de les Preses (Garrotxa, bisbat de Girona), sota la direcció de Rosa Fluvià (director i celebrant habitual: Mn. Manuel Valls i Serra; coordinador: Jaume Planas i Pahissa).
11.15 *Santuari de Catalunya*

Dilluns 2

17.15 *Pueblo de Dios*

C 33**Dissabte 28**

09.20 *Signes dels Temps*: proposa «L'Aplec de l'Esperit». Una trobada jove plena de l'esperit de la Pasqua.

Els joves catalans es trobaran aquest any a Vilafranca del Penedès. Comentarem els preparatius amb Rosa Deulofeu i amb Josep M. Riba.

També oferirem espais de música; el comentari cinematogràfic, amb Anna Venancio; la història, amb Josep Bigordà; l'agenda; i el comentari de l'evangeli per Mn. Josep M. Ballarín. (Dirigit per Ramon Safont-Tria i presentat per Teresa Pou.)

Dissabte 7

09.20 *Signes dels Temps*: estarà dedicat a «Les escoles parroquials». Un repàs a la tasca que desenvolupen avui les escoles que van néixer a redós d'una parròquia. Una xerrada amb Joan B. Martínez Porcell i Francesc Rubio i un reportatge dels alumnes de la Facultat de Ciències de la Comunicació Blanquerna.

També oferirem espais d'actualitat; l'agenda; la presentació de llibres, amb P. Pujol; i el comentari de l'evangeli per Mn. Josep M. Ballarín. (Dirigit per Ramon Safont-Tria i presentat per Teresa Pou.)

Signes dels Temps repeteix l'emissió: el dissabte, a les 23.30h, pel Canal TVC Internacional (Astra); i el diumenge, a la 1.45h, pel Canal 33.

TV de Mataró (Canal 64)**Divendres 27**

20.30 *Creure avui*: (Dirigit per Ramon Safont-Tria.)

Dilluns 2

13.30 *Creure avui* (repetició del programa emès divendres).

Tarraco Visió (Televisió de Tarragona)**Cada dijous**

21.40 *Paraula i vida*: glosses setmanals de Mons. Lluís Martínez Sistach.

Cada divendres

13.40 *Paraula i vida* (repetició del programa emès dijous).

CTV (Centre Televisiu Vaticà)

Retransmissió via satèl·lit Canal Digital - Hot Bird 2 - 13° Est - Trasponder 54 - Freqüència 11804 Mhz - Cod. MPEG

Diumenge 12.00-12.30 *Angelus* (directe)

Dimecres 11.00-12.30 *Audiència general* (directe)

De dilluns a divendres 18.10-18.25 *Informació*

Dissabte 18.10-18.25 *Speciale Lumen 2000*

Barcelona

• **CURSET DE CREIXEMENT I SUPERACIÓ PERSONAL.**— Comença el 17 de febrer, amb dotze sessions un cop per setmana, cada dimarts a les 20.00. Centre Eucarístic Maria Riquelme, c/ Encarnació, 62 - Barcelona, tel. 93/ 213 14 97.

• **HERMANDAD DEL SANTÍSSIMO CRISTO REDENTOR Y NUESTRA SEÑORA DE LA SOLEDAD.**— Del 28 de febrer al 7 de març, de 16.00 a 20.00, mostra d'artesanía confrare. S'hi exposaran diferents escultures, brodats, orfèbreria, etc. Centre Cívic Can Cabanyes, Rambla Sant Joan, 59-77 - Badalona, tel. 93/ 399 35 11.

• **EUCARISTIA AL CIC.**— El 2 de març, a les 17.00, celebració de l'Eucaristia amb el comentari *El sagrament de la Penitència*, a càrrec de Mn. Francesc Vergés i Tuset. Via Augusta, 205 - Barcelona, tel. 93/ 200 11 33.

• **«VINE A CANTAR AMB MN. SOLER».**— El 3 de març, Mn. Josep Soler ensenyarà a cantar dotze cançons, en català i en castellà, de Pasqua i Quaresma. Els assistents tindran com a obsequi un dossier amb les cançons. L'acte tindrà lloc a la nova Sala Claret, c/ Sant Antoni M. Claret, 45 - Barcelona (xamfrà c/ Nàpols). Per a més informació: Magda, tel. 93/ 490 59 88.

• **INSTITUT DE TEOLOGIA ESPIRITUAL DE BARCELONA.**— El 3 de març tindrà lloc la cinquena jornada de desert per a preveres. A partir de les 10.30, a la casa M. Antònia Paris. Mn. Francesc Catarineu proposarà uns punts per a la meditació i la pregària. C/

Major de Sarrià, 169 - Barcelona, tel. 93/ 203 72 12.

• **«QUAN ENS FEM GRANS: LA LLAR».**— El 3 de març, conferència a càrrec de Lluís Antoni Sobrero, a les 19.15, al Centre Passatge, passatge Mercader, 13 - Barcelona, tel. 93/ 215 15 99.

• **BALMESIANA.**— El 4 de març, a les 19.30, conferència *El magisteri espiritual de sant Francesc d'Assís*, a càrrec del P. Francesc Gamissans, ofm. Fundació Balmesiana, c/ Duran i Bas, 9 - Barcelona, tel. 93/ 302 68 40.

• **PARRÒQUIA MARE DE DÉU DE LA BONANOVA.**— Exposició solemne del Santíssim tots els dilluns no festius de 17.00 a 18.00. A les 18.00, santa missa. Hi haurà confessors. El 5 de març, hora santa mensual per a sacerdots, homes i joves: a les 21.15, trobada; a les 22.00, hora santa i a les 23.00, Eucaristia. El 6 de març, per a religioses, dones i noies: a les 11.00, hora santa i a les 12.00, Eucaristia. Plaça Bonanova, 12 - Barcelona.

• **PARRÒQUIA DE SANT JOAN D'ÀVILA.**— El 5 de març, participació a la Bonanova (sortida amb autocar a les 21.00 i arribada a les 23.30). El 6 de març, a les 17.00, hora santa per a religioses, dones i noies i a les 18.00, Eucaristia. Rambla Prim, 252 - Barcelona.

• **PARRÒQUIA DE SANT CRIST.**— El 6 de març, a les 18.30, Via Crucis. Tot seguit se celebrarà l'Eucaristia. Parròquia del Sant Crist, c/ Natzaret, 5 - Barcelona.

• **PARRÒQUIA NOSTRA SENYORA DE LOURDES DE BADALONA.**

NA.— El 6 de març, a les 20.45, conferència *El cervell i l'ànima humana. Doctrina de l'Església*, per Mn. Francesc Nicolau. C/ Sant Bru, 87-91 - Badalona.

• **ANIVERSARI DE LA IMMOLACIÓ DEL DR. RAMON BALCELLS I MASSÓ.**— El 7 de març, a les 19.00,

se celebrarà una Eucaristia en memòria de la vida i mort màrtir del Dr. Ramon Balcells i Massó, prevere i fundador del Patronat Social Escolar d'Obrerès. C/ Provença, 389 - Barcelona, tel. 93/ 457 88 48.

• **103 ROMERIA DE SABADELL A MONTSERRAT.**— Els dies 7 i 8 de març, romeria a Montserrat organitzada per l'Acadèmia Catòlica, amb salutació al P. Abat, vetlla de pregària a la basílica, Via Crucis i concelebració eucarística presidida per Mons. Carles Soler i Perdigó. Per a més informació: Secretaria de l'Acadèmia Catòlica, c/ Sant Joan, 20 - Sabadell, tel. 93/ 725 75 19.

• **LLIGA ESPIRITUAL MARE DE DÉU DE NÚRIA.**— El 8 de març, a

Amadeu, vidriera del Santuari de Núria.

les 19.00, missa mensual de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Núria. Parròquia de Nostra Senyora de Núria, c/ Bon Pastor, 9 - Barcelona, tel. 93/ 200 01 67.

• **XIII CONCURS BÍBLIC.**— El Grup Avant de Terrassa, de la Federació de Cristians de Catalunya, convoca aquest concurs. Fins al 9 de març hi ha temps d'enviar els treballs a: Concurs Bíblic, apartat de correus 936, 08220 - Terrassa. Per a més informació: Eusebi Ros, tel. 93/ 780 18 02 i Màrius Heras, tel. 93/ 785 22 91.

• **XIV FÒRUM «VIDA I EVANGELI».**— Se celebrarà els dies 14 i 15 de març al Col·legi Joan XXIII de Bellvitge, a l'Hospitalet de Llobregat. El tema se centrarà en quins valors es transmeten actualment en els diversos àmbits, quins caldria transmetre i com fer-ho. Per a més informació: Secretaria del Fòrum, c/ Enric Granados, 2 - Barcelona.

DESENVOLUPAMENT INTEGRAL DE LA FAMÍLIA

organitza el curs de

PROMETATGE

TEMES:

1. Què és el prometatge? L'elecció
2. Què fer durant el prometatge? Creïxer junts
3. L'amor. Diferències i complementarietat. Psicologia de la sexualitat. Expressions de l'amor
4. El millor matrimoni, un bon prometatge
5. Prometatge i fe

DATES: 5, 12, 19, 26, 28 març 98

SESSIONS: 5

HORARI: Dijous, 20.30 h.
Dissabte, 10.30 h.

DONATIU: 3.000 ptes./ parella - 2.000 ptes./ persona

Tel. i fax 280 27 92

Descobreix el paper de l'àvia en la societat actual!

SER ÀVIES

Curs 1997/98

Un curs dirigit a les àvies amb l'objectiu de reflexionar juntes, conèixer-se a si mateixes, estar al dia i descobrir l'entorn en què es desenvolupa la família avui.

DATES: 3, 10, 17, 24 març 98

HORARI: Dimarts, a les 11.00 h.

DONATIU: 4.000 ptes./ persona

FITXA D'INSCRIPCIÓ (*) SER ÀVIES
(*) escriu els cognoms, el nom i l'adreça amb majúscula.

COGNOMS.

NOM

ADREÇA.

CP

POBLACIÓ

TÈL. CASA

PROFESSIÓ

TÈL. FEINA

MITJÀ A TRAVÉS DEL QUAL VAU CONÈIXER L'ACTIVIDAD

DIF «Desenvolupament integral de la Família»

Tel i fax: (93) 280 27 92

Des del carrer

«Estava vençuda per la crua realitat de la separació»

Manuela Hernández és membre d'Acrisdi (Associació de cristians separats i divorciats) una entitat que té el compromís d'acollir, ajudar i promoure de forma integral les persones que, a causa d'una separació o un divorci, desitgen superar els problemes que comporta la seva situació.

—En quina situació es va trobar en separar-se?

—Em vaig separar quan la convivència va esdevenir impossible. En aquell moment, em vaig trobar molt sola, abandonada, sense feina i recursos econòmics. Vaig començar una vida nova, amb molt poca comprensió, molta tristor i literalment vençuda per aquella realitat tant crua.

—Com viu un cristià la separació?

—Per a un cristià és molt dur perquè et cases per a tota la vida. Ara dic que la separació ha estat una estafa de la vida, després de molts anys de matrimoni. Em vaig casar molt enamorada.

—L'amor s'acaba?

—Jo continuo estimant el meu marit, però la convivència era impossible. Davant de Déu segueixo estant casada i mai diré el meu ex, sinó que continuaré dient el meu marit quan parli d'ell, però civilment estic separada. L'amor no és com una samarreta que es treu o es posa. L'amor existeix o no.

—Quin paper juguen els fills?

—Per als fills és un trauma molt gros, perquè ells estimen el pare i la mare i se'ls fa difícil controlar el dolor quan veuen que els seus pares se separen.

—Si s'han independitzat ho accepten millor?

—No gaire, perquè al marge de veure els pares junts també volen, perquè han crescut en una família cristiana, que aquesta es mantingui unida com sempre se'ls havia ensenyat que havia de ser.

—Perquè va recórrer a Acrisdi?

—Fa tres anys que estic a Acrisdi. Quan vaig entrar a l'Associació ja feia set anys que m'havia separat i m'havia recuperat. Però volia compartir les meves experiències i la meua fe amb altres persones. Dintre l'associació he trobat amistat, comprensió i respecte. Ara col·laboro ajudant els nous socis que vénen.

—Com els ajuda?

—Ecoltant-los i parlant, ja que jo he passat pel mateix. Molts se senten molt malament perquè en la majoria de casos va ser l'altre membre de la

parella el que va decidir separar-se. Necessito ajudar-los i és increïble perquè m'adono que quan més dones més reculls. És un efecte boomerang que et retorna el que tu has donat multiplicat per cent.

—Quines activitats porten a terme?

—Sortides, sopars, conferències, cine-fòrums i xerrades amb el pare Emili Barcelón, consiliari d'Acrisdi. Els socis també disposem d'assessorament jurídic i psicològic.

Marta Puyol

Impromptu

Oriol Camps

Que l'Església demani perdó...

És fàcil, i s'ha posat de moda, demanar que l'Església demani perdó pels seus errors... Com en el cas Galileu, o en actuacions que poden semblar, o són, equívokes. Sigui com sigui, el papa Joan Pau II ja ho ha fet en més d'una ocasió...

Ara se li exigeix a l'Església catòlica que demani perdó per la seva actuació durant el franquisme. I em fa l'efecte que els historiadors de debò deixaran al marge aquesta qüestió. Perquè, de fet, l'actuació immediata després de la mort del dictador esborra tot indici de culpabilitat anterior que, d'altra banda, és molt discutible.

També sobre aquesta qüestió, em pregunto: ¿Qui ha demanat perdó a l'Església per la persecució a què fou sotmesa, amb l'assassinat de bisbes i sacerdots i fidels sense més delictes que acudir a la missa dominical, a més de l'incendi i destrucció dels seus temples?

D'això no se'n parla. Com si hi hagués una secreta confabulació per dissimular aquell desastre.

Ara mateix

Joan Carrera Planas

Bisbe auxiliar de Barcelona

Ad limina...

Una visita *ad limina* és, sobretot, un fet de comunió, de proximitat, de sol·licitud pastoral compartida, de diàleg entre els pastors de les esglésies particulars i el successor de Pere sobre com fer present i atractiu l'Evangeli en la societat d'avui. Aviat és dit...

Sota la magnificència de la cúpula de Miquel Àngel i enmig de la *columnata*, tan ferma, de la gran plaça, van i vénen uns homes que no són de pedra: coneixen la seva feblesa i se senten poc o molt amoïnats perquè l'Església no creix tant com voldrien. M'agrada particularment de fixar-me, aquests dies, en la cara humil de la nostra realitat eclesial, massa sovint dissimulada per la grandiositat de l'escenari o per petites vanitats que no porten enlloc. Aquest matí, cap a les nou, he pogut veure —una casualitat— com el cardenal Ratzinger anava a la seva oficina. Sol i a peu, amb abric fosc i una cartereta a la mà, avançava discretament fins que una dona d'aspecte molt senzill l'ha aturat. S'hi ha entretingut sense pressa i ha continuat. En passar la reixa, això sí, un parell de guàrdies suïssos amb llances de fides l'han saludat i han fet un bon cop de taló, sense distreure'l gaire... Res de particular. Però probablement molts no se l'imaginarien així i, d'altra banda, no és ben bé aquest l'aspecte de molts alts funcionaris i grans executius... En què devia pensar? En preguntar-me això, he recordat el Papa ahir, durant el dinar. En un moment donat —jo el tenia davant per davant— ens va clavar una mirada penetrant amb l'ull que no acluca, el dret, viu i murri, tot preguntant-nos sobre l'actitud dels intel·lectuals respecte de la fe. Havia estat distès tota l'estona, de bon humor, fent broma, per exemple, amb el diluvi que va acompanyar la seva visita a Montserrat, el 1982 —va ser ell qui ens va recordar, amb exactitud, la data— i dient que si mai hi tornava no ho faria, com aleshores, el novembre... Però, en fer la pregunta, la seva expressió era de preocupació, com ho pot ser la nostra, o la d'un rector, o la d'un consiliari, o la d'un laic responsable... Al capdavant, a diferents nivells, tots compartim la mateixa tasca i ningú, tampoc el Papa, no té la resposta de tot.

A hores d'ara, em sembla que conec una mica més alguna de les preocupacions de Ratzinger i de Joan Pau II. El subprefecte de la Congregació de la Fe, Tarcisio Bertone, ha tocat, en la visita que li hem fet, el tema del diàleg amb la cultura secular. Ha definit el fenomen de la secularització com una crisi de sentit de la vida. Ha parlat del valor de la catequesi a l'interior de les famílies, del paper de les àvies cristianes en la transmissió de la fe... També d'iniciatives innovadores, com les *catedre dei non credenti* del cardenal Martini, a Milà. Ha estat en aquest context que s'ha referit a la possibilitat d'una nova encíclica del Papa sobre la fe i la raó: molt personal de Joan Pau II, incisiva... Preocupacions, doncs, com les nostres, no superestructurals: orientades al creixement de la fe, amb perspectiva, això sí, universal. Preocupacions, fet i comptat, com les que tenien Pere i Pau, vora els sepulcres dels quals hem pregat per les esglésies que pelegrinen a Catalunya.